

عقاف و عیب

طرح جمیع

ستاد امر به معروف و نهی از منکر

بند اول از اصل سوم قانون اساسی

حجاب یک ضرورت شریعتی است؛ یعنی هیچ تردیدی در وجوب حجاب وجود ندارد؛ این را همه باید بدانند. منتها آن کسانی که حجاب را به طور کامل رعایت نمی کنند، این ها را نباید متهم کرد به بی دینی و ضد انقلابی.

۱۴۰۱/۱۰/۱۴

فهرست

چشم انداز.....	۱
چکیده طرح عفاف و حجاب ستاد امر به معروف و نهی از منکر	۱
مقدمه	۶
بیان مسئله و وضعیت شناسی.....	۸
ضرورت و فوریت پرداختن به مسئله عفاف و حجاب.....	۱۰
آسیب شناسی.....	۱۴
ویژگی های طرح.....	۱۹
عرصه های طرح.....	۳۱
ملزومات اجرای کامل طرح.....	۴۸
مراحل مشترک اجرای طرح.....	۵۳
ملاحظات.....	۵۶
سوالات و شبهات.....	۵۹
شاخص های عفاف و حجاب ابلاغی ستاد امر به معروف و نهی از منکر	
به دستگاه ها و نهاد های دولتی.....	۶۷

چشم انداز طرح:

با اجرای کامل طرح جامع عفاف و حجاب ستاد امر به معروف و نهی از منکر، در زمان مشخص^۱، اولاً روند رو به رشد بدحجابی و سایر مظاهر فساد اخلاقی متوقف می شود، ثانیاً مسئله عفاف و حجاب عادی سازی شده و به روال قانونی و شرعی برخواهد گشت، ثالثاً وضعیت عفاف و حجاب جامعه ارتقا و بهبود پیدا خواهد کرد.

چکیده طرح عفاف و حجاب ستاد امر به معروف و نهی از منکر:

۱. دوگانه متوازن

در این طرح توازن دوگانه ای بین لزوم رعایت عفاف و حجاب و چگونگی اجرا طراحی شده است که اولاً: حجاب به عنوان یک واجب شرعی در جامعه رعایت شود ثانیاً در چگونگی رعایت آن، کرامت انسانی افراد حفظ شده و موجب طرد آنها از دین و نظام نشود.

۲. قضازدایی:

گره زدن مسئله عفاف و حجاب به قوه قضاییه، اشتباه راهبردی بوده و موجب تعطیلی آن می گردد، لذا در چگونگی مواجهه با این مسئله، قضازدایی صورت می پذیرد.

۳. تنش زدایی:

در نحوه برخورد با بدحجابی پلیس نباید مستقیماً ورود پیدا کرده و با فرد بدحجاب مانند مجرمین و سارقین برخورد نماید و یا با گشت ارشاد درصدد دستگیری آنان برآید تا حساسیت و تنش های اجتماعی پیش آید. در این طرح، با حذف مواجهه مستقیم، تنش زایی به حداقل ممکن تقلیل می یابد.

۴. تبدیل جرم به تخلف:

در مسئله اجرای قانون رعایت حجاب و پوشش اجتماعی برپایه دو اصل سرعت و سهولت و همچنین پرهیز از شدت و خشونت و برچسب قضایی، جرم بدحجابی به تخلف و بدحجاب به جای مجرم، متخلف تعریف می شود؛ با این توضیح که در چگونگی مواجهه با بدحجابی طبق قانون فعلی^۲، مجرم باید توسط پلیس دستگیر و پس از تشکیل پرونده، جهت محاکمه به دادسرا و دادگاه اعزام و پس از صدور حکم،

۱. از زمان شروع در هر منطقه یک سال و برای کل کشور در همه عرصه ها دو سال پیش بینی شده است.
۲. تبصره ماده ۶۳۸ قانون مجازات های اسلامی: زنانی که بدون حجاب شرعی در معابر و انظار عمومی ظاهر شوند به حبس از ده روز تا دو ماه و یا از ۲/۰۰۰/۰۰۰ تا ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال جزای نقدی محکوم خواهند شد.

مجازات نقدی و جریمه شود. طبق این قانون ناکارآمد و غیرقابل اجرا، در شرایط فعلی، میلیون ها نفر، مجرم تعریف شده‌اند که قانون تکلیف کرده است همگی باید دستگیر، محاکمه و مجازات شوند. اما در این طرح، در تخلف بدحجابی، بدون دستگیری و محاکمه همان نتیجه مجازات به علاوه تمهیدات فرهنگی تحقق می‌یابد. لذا اثربخشی لازم در اجرای قانون پوشش در سطح اجتماع به سرعت اتفاق می‌افتد و نتایج آن کاملاً مشهود خواهد بود.

۵. متولی پاسخگو واحد:

برای مسئله عفاف و حجاب در کشور وجود متولی واحد، پاسخگو و فراقوه‌ای لازم و ضروری است. وجود متولیان و قوانین متکثر و فاقد ضمانت‌های اجرایی مانند مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی علیرغم همه هیاهوها می‌باشد کار را بی‌نتیجه باقی خواهد گذاشت. از دلایل نافرجام ماندن مسئله عفاف و حجاب، عدم وجود متولی پاسخگوی واحد است.

۶. عدم تصدی‌گری دولت:

دولت و قوه مجریه تصدی مسئله عفاف و حجاب را نباید مستقیماً بر عهده گیرند زیرا اولاً: با تغییر دولت و مدیران رویکردها تغییر می‌کند؛ ثانیاً: از آنجا که مسئله عفاف و حجاب مسئله ملی است باید متولی آن نیز فراقوه‌ای باشد نه قوه مجریه؛ ثالثاً: در اکثر موارد دولت زیرمجموعه خود را نمی‌تواند اصلاح نماید، چگونه می‌تواند جامعه را اصلاح کند؛ رابعاً: مشغله‌های کاری و وظایف اولیه هر دستگاه دولتی پرداختن به مسئله عفاف و حجاب را به حاشیه می‌برد؛ خامساً رویکرد بسیاری از بدنه و کادر اجرایی دولت برای اصلاح مسئله عفاف و حجاب همسو و همراه نیست سادساً: دولت نمی‌تواند افزون بر چالش‌های اصلاح وضعیت اقتصادی، بار هزینه‌های مسئله پرچالش عفاف و حجاب را نیز تحمل کند و...

۷. مردمی بودن:

از آنجا که هروقت مردم وارد صحنه شوند کار به خوبی سامان می‌گیرد، بار اصلی این طرح با سازماندهی، نقش‌آفرینی و اعطاء قدرت‌های سازماندهی شده از طریق بدنه مردمی می‌باشد.

۸. حمایت از مردم و تفویض قدرت از حاکمیت به مردم:

دولت، قوه قضاییه و پلیس نقش حمایت‌گری و اعطاء اختیارات و قدرت به نیروهای آموزش دیده و سازماندهی شده مردمی را ایفا می‌کنند.

۹. مسئولیت مدیران:

مسئولیت اصلی سالم سازی حوزه عفاف و حجاب در هر مجموعه برعهده مدیران و مسئولان اعم از دولتی و مردمی، نسبت به مجموعه ذیل مدیریت خود است. مدیر اداره دولتی در مجموعه تحت مدیریت خود (ادارات دولتی)، راننده وسایل نقلیه در خودرو، مسئول فروشگاه در مجموعه خود (فروشگاه‌ها، اماکن خدماتی و...) مسئول است لذا ترک فعل از سالم سازی محیط، تخلف محسوب می شود.

۱۰. مشارکت تشکل‌ها:

نقش تشکل‌های مردمی به تناسب توان و ظرفیت، از جایگاه مطالبه‌گری اعتراضی به نقش آفرینی ایجابی خصوصا در جنبه‌های فرهنگی، آموزشی و نظارتی تبدیل می شود.

۱۱. توانمندی کار اجرایی و فرهنگی:

در این طرح کار فرهنگی اصل و شرط کمال و در عین حال متکی به ضمانت‌های اجرایی قانون معقول به عنوان شرط لازم می باشد.

۱۲. آموزش:

آموزش‌های کاربردی و اثرگذار برای ضابطین، معتمدین، مربیان، مشاوران و آحاد مردم در همه عرصه‌ها، خصوصا برای ایفای نقش نظارتی و اجرایی صحیح و موثر، لازم و ضروری در این طرح است.

۱۳. مشاوره خانواده، عفاف و حجاب:

با توجه به این که هدف از اجرای قانون عفاف و حجاب، کمک به رشد، تعالی و سالم سازی جامعه و استحکام خانواده، می باشد، برای متخلفین، این امکان و انتخاب فراهم می شود که با مراجعه به مشاورین و مراکز تایید و معرفی شده در هر عرصه، به برطرف کردن سوال‌ها و شبهات و تبیین چرایی عفاف و حجاب به گفتگو بپردازند. پس از تایید مشاور، مشاوره جایگزین جرایم می شود. همچنین فعالیت‌های اثربخش اجتماعی دیگر، می تواند از انتخاب‌های متخلف در جایگزینی جرایم باشد.

۱۴. مستقل از بودجه دولتی:

طرح بدون وابستگی به بودجه دولتی و از محل جرایم، هزینه کارهای فرهنگی گسترده برای فرهنگسازی مسئله حجاب را تامین می نماید.

۱۵. توجه به همه مظاهر فساد اخلاقی:

طرح بر اساس بند اول از اصل سوم قانون اساسی مربوط به ایجاد محیط سالم اخلاقی و مبارزه با همه مظاهر فساد و تباهی است و لازم نیست مجدداً برای دیگر مصادیق ناهنجاری های اخلاقی به طور مثال برای معضل سگ گردانی قوانین دیگری تصویب شود.

۱۶. مشخص کردن نقش همه دستگاه های اجرایی:

برای تمامی دستگاه های مرتبط، وظیفه مشخصی در نقشه راه اجرای این طرح ترسیم شده است به طوری که هر دستگاه با انجام وظیفه خود به کمک نیروهای مردمی آموزش دیده و سازماندهی شده در حل مسئله حجاب در جای خود نقش آفرینی می کنند. از جمله مصوبات شورای عالی فرهنگی در هر عرصه با تامین ضمانت های اجرایی مشخص شده است.

۱۷. جامعیت طرح:

طرح به صورت جامع در یازده عرصه فراگیر در همه شئون عفاف و حجاب، ارایه برنامه کرده است و در هر عرصه مراحل مختلفی برای اقدام در نظر گرفته شده است به گونه ای که هیچ محل ظهور و بروزی برای عدم توجه به عفاف و حجاب وجود ندارد مگر برای آن تدبیر شده است.

۱۸. عرصه های طرح:

عرصه های طرح عبارتند از (۱) دستگاه های دولتی (۲) خانه و خانواده (۳) وسایل نقلیه (۴) فضای مجازی (۵) لباس و پوشاک (۶) مراکز آموزشی (شامل مدارس، دانشگاه ها، مهد های کودک و موسسات آموزشی) (۷) اماکن تجاری، مراکز خدماتی، تفریحی، درمانی و ورزشی (۸) محلات (۹) معابر عمومی (۱۰) سایر مظاهر فساد مانند سگ گردانی، آلودگی صوتی و... (۱۱) باندهای فساد و فحشاء

۱۹. مرحله‌ای:

طرح بصورت عرصه به عرصه از مناطقی که معتمدین آموزش دیده و سازماندهی شده وجود دارد و عرف منطقه مطالبه بیشتری نسبت به معروف عفاف و حجاب دارد و با توجه به در اولویت قرار گرفتن اصلاح عدم رعایت حجاب‌های هنجار شکن‌تر به صورت مرحله به مرحله شروع شده و با اثرسنجی، اقدامات پیش می‌رود.

۲۰. اعتمادسازی:

اولین عرصه در طرح عفاف و حجاب، اصلاح وضعیت دوایر دولتی و حاکمیتی با تکلیف‌سازی برای مدیران و مسئولین نسبت به زیرمجموعه است. تا مردم، جدیت مدیر و مسئول در خصوص اصلاح و تغییر وضعیت مراکز دولتی و وابسته را نبینند نسبت به جدیت حاکمیت در ساماندهی و بهبود وضعیت عفاف و حجاب جامعه اعتماد نخواهند کرد.

۲۱. راه حل قانونی:

با توجه به اینکه سازوکار احیای امر به معروف و نهی از منکر و ساختار و اعضای آن در همه استان‌ها و شهرستان‌ها در قانون حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر پیش بینی شده است با الحاق یک ماده پیشنهادی به ماده ۹ این قانون توسط مجلس شورای اسلامی، مشکل مسئله عفاف و حجاب بر اساس اجرای طرح عفاف و حجاب ستاد، کاملاً قابل تدبیر خواهد بود.

در خصوص این طرح مقدمات زیر قابل ذکر است:

۱. طرح جامع عفاف و حجاب در واقع طرح بند اول از اصل سوم قانون اساسی که دولت جمهوری اسلامی را موظف بر ایجاد محیط مساعد برای رشد فضایل اخلاقی و سلامت جامعه و مبارزه با کلیه مظاهر فساد می‌کند، می‌باشد لذا می‌توان نام دیگر این طرح را طرح تحقق بند اول از اصل سوم قانون اساسی نامید. باید توجه داشت یکی از مهم‌ترین شاخه‌های فضایل اخلاقی، حیا و از مهم‌ترین ارکان حیا، موضوع عفت است و عفت نیز دارای اقسامی از جمله عفت در رفتار، عفت در پاکدامنی، عفت در نگاه، عفت در کلام و همچنین عفت در پوشش می‌باشد که حد عفت در پوشش، «حجاب» است. در این طرح به صورت عام به موضوع عفاف به عنوان محیط مساعد برای رشد فضایل اخلاقی و سلامت جامعه و به صورت خاص به مسئله حجاب توجه شده است و همه مظاهر فساد و تباهی اخلاقی در زمره بی‌عفتی تعریف و طرح به نام عفاف و حجاب نامگذاری شده است.^۳

۲. طرح عفاف و حجاب، طرحی علمی با پشتوانه پژوهشی و با تکیه بر مبانی امر به معروف و نهی از منکر تنظیم شده است. نسخه پیش‌رو، خلاصه طرح بوده و نسخه تفصیلی آن همراه با ارائه مستندات قانونی، پژوهشی، شیوه‌نامه تشکیل شوراهای امر به معروف و نهی از منکر محلات، دستورالعمل شورای امر به معروف و نهی از منکر دستگاه‌های اجرایی و اصناف، پاسخ به اشکالات، شبهات و سؤالات مطرح شده پرتکرار و ... در سایت ستاد امر به معروف و نهی از منکر^۴، قابل مشاهده و دسترسی است.

۳. این طرح یک طرح انفعالی و تعجیلی بعد از اغتشاشات و بروز ناهنجاری‌های اخیر نمی‌باشد بلکه تدوین این طرح مربوط به سال ۱۴۰۰ بوده و فقط ویرایش حاضر بعد از اغتشاشات (مهر ۱۴۰۱) تنظیم شده است، با این وجود برای مسئله عفاف و حجاب حتی در شرایط کنونی هم راه حل سریع و کوتاه مدت و هم راه حل میان مدت و بلند مدت و مستمر در نظر گرفته شده است.

۴. خلاصه طرح جامع عفاف و حجاب ستاد امر به معروف و نهی از منکر در هر ویرایش برای فرهیختگان، اعم از علماء، ائمه جمعه، اساتید، مراکز پژوهشی و فرهنگی، دست اندرکاران موضوع عفاف و حجاب و عموم دغدغه‌مندان و متدینین، ارسال و مفاد طرح در محافل علمی متعددی به بحث و بررسی گذاشته شده

^۳ در عرصه یازدهم طرح به طور ویژه و همچنین در تدوین و ابلاغ شاخص‌های عفاف و حجاب ابلاغی برای دستگاه‌های دولتی، این مساله کاملاً مشهود است.

^۴ www.setad-abm.ir

۵. سال ۱۴۰۰ (یک سال پیش از وقوع اغتشاشات) در این طرح پیش‌بینی شده بود در صورت اهمال و عدم اجرایی شدن آن شاهد اغتشاشاتی با موضوع عفاف و حجاب خواهیم بود، همان طور که اکنون نیز پیش‌بینی می‌شود در صورت رهاسازی موضوع و اکتفا کردن به جنبه‌های امنیتی، وضع نامطلوبتری را شاهد خواهیم بود.

و پس از جمع بندی نظرات و اصلاحات صورت گرفته، این نسخه (ویرایش هشتم) تنظیم شده است. ستاد امر به معروف و نهی از منکر همچنان آمادگی خود را جهت دریافت نظرات جدید برای ارتقاء طرح اعلام می‌دارد.

۵. این طرح در ۱۱ عرصه و در هر عرصه به صورت گام به گام و مرحله به مرحله و برای هر مرحله با شروع از هنجارشکنی های شدید، برنامه ریزی شده است و به یکباره در همه عرصه ها و همه افراد اجرا نمی شود (مانند عرصه اول که طرح از دستگاه های دولتی، طبق قانون موجود شروع شده است).

۶. اساس این طرح، یک طرح فرهنگی و در عین حال دارای ضمانت های اجرایی است. همه مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسات ۴۲۷ و ۸۲۰ ناظر به وظایف ۳۲ دستگاه حاکمیتی در ۳۵۳ بند در عرصه های یازده گانه در این طرح، لحاظ و جایابی شده است و همچنین مشارکت های اثرگذار نهادهای مردمی و نقش سایر دستگاه های حاکمیتی و با ضمانت های اجرایی پیش بینی شده است.

۷. اجرای طرح عفاف و حجاب در مواردی که قانون (اگرچه حداقلی) وجود دارد مانند آموزش و عرصه دستگاه های دولتی، با ابلاغ شاخص های عفاف و حجاب به دستگاه های ذیربط، آغاز شده است ولی اجرای همه جانبه و پایدار طرح، با مشخص شدن متولی واحد و پاسخگو و الحاق یک ماده واحد به قانون حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر، توسط مجلس شورای اسلامی یا هر مرکز تصمیم گیرنده دیگر، تحقق پیدا می کند.

۸. پیگیری های مردمی برای مطالبه تعیین تکلیف مسئله حجاب و مشخص شدن متولی پاسخگوی آن و حل مشکلات ناشی از عدم اجرا یا اجرای ناقص و نادرست آن در کشور و تسریع در تصویب این مصوبه برای اجرای طرح جامع ستاد، خصوصاً از نمایندگان محترم مردم در مجلس شورای اسلامی تضمین کننده و سرنوشت ساز است.

۹. در حال حاضر بعضی از نهادهای تصمیم گیر در مسئله عفاف و حجاب، قسمت هایی از این طرح را برای خروج از وضع بحرانی جامعه استخراج کرده و بنای بر اجرا گذاشته اند. در عین حال که این مسئله نسبت به سکوت و بلا تکلیفی گذشته نقطه مثبتی است ولی اگر قسمت هایی از طرح استخراج شده، تصویب و اجرا شود علی رغم این که مسکنی برای ناهنجاری های موجود خواهد بود ولی به جهت ناقص اجرا شدن طرح جامع عفاف و حجاب، نتیجه مطلوب خصوصاً در دراز مدت حاصل نمی شود. از مهم ترین ویژگی های این طرح، جامعیت آن است که در برگزیده طرح های مختلف بوده و در ارائه نقشه راه، کاملاً کاربردی و عملیاتی، با در نظر گرفتن نقش مردم و دستگاه ها به همراه پیش بینی وصول به نتیجه در بازه زمانی مشخص می باشد.

دبیان مسئله و وضعیت‌شناسی:

مسئله بدحجابی به عنوان گسترده‌ترین نماد هنجارشکن، هم جمهوری‌ت^۱ و هم اسلامیت نظام جمهوری اسلامی را به چالش کشیده است. در حال حاضر، عدم رعایت حجاب یا به تعبیر دقیق‌تر، حد پوشش، به یکی از معضلات اصلی کشور تبدیل شده به گونه‌ای که علاوه بر آسیب‌های متعددی که به جایگاه خانواده وارد کرده است در جامعه نیز از یک طرف روز به روز شاهد هنجارشکنی‌های مسئله‌ساز و پیش‌رونده و از طرف دیگر باعث بی‌اعتمادی و بدبینی‌های متعددی شده و نزاع و درگیری کلامی و رفتاری را افزایش داده است. هم‌چنین، دشمن خارجی با برنامه‌ریزی همه‌جانبه و ایجاد دوقطبی، مسئله عفاف و حجاب را ابزار و بهانه مناسبی برای تحقق اهداف مخرب خود جهت تهاجم و پیش‌روی در جبهه فرهنگی قرار داده است و در این بین، مخالفان داخلی نیز خصوصاً در جوسازی دیکتاتور مآبانه فضای مجازی به تضعیف و تخریب هر نوع اندیشه و طرح مواجهه و مقابله با این پدیده می‌پردازند. در چنین فضایی متولیان امر موظفند با توجه کردن به زوایای پیدا و پنهان و ظرافت‌های فرهنگی و اجرایی، برای مدیریت این روند و بازگرداندن فرهنگ پوشش به روال مورد انتظار و منطقی در جامعه و ایجاد اعتماد عمومی اقدام کنند. در این شرایط لازم است ابتدا وضعیت‌شناسی مسئله نموده سپس به راه حل مسئله بپردازیم.

در شرایط کنونی، در مواجهه با مسئله عفاف و حجاب سه رویکرد وجود دارد:

الف) لغو حجاب قانونی و اختیاری کردن حجاب:

عده‌ای معتقدند در حال حاضر، نظر بسیاری از مردم این است که حجاب لازم نیست و مایل نیستند حجاب داشته باشند لذا بهتر است حجاب، امری اختیاری و بدون الزام قانونی باشد. ولی از آن‌جا که حجاب حد پوشش در حریم اجتماع است، در صورت رها سازی پوشش و برداشتن حدود قانونی آن، طبیعی است که هیچ حدی برای پوشش نمی‌توان تصور کرد و بدپوششی تا برهنگی و ارتباطات نامشروع علنی و ناهنجاری‌های پیرامون آن پیش خواهد رفت، و به تدریج در ادامه عادی سازی از بین رفتن حریم عفت و حیا در جامعه، پوشش هم‌جنس‌گرایی و هم‌آغوشی و... راه‌اندازی خواهد شد، در نتیجه با لغو حجاب قانونی نه تنها مشکل رفع نمی‌شود بلکه در مسائل نازل اخلاقی و حادثه‌تر، در ابعاد گسترده‌تری، مشکل تشدید خواهد شد. اکثریت جامعه بر اساس فطرت انسانی خود چنین وضعیتی را نمی‌پسندند از این رو حتی در کشورهای مختلف دنیا نیز برای پوشش، قوانین مختلفی وضع شده است.

۶. بر اساس تحقیقات مرکز پژوهش‌های مجلس در مردادماه سال ۱۳۹۷، ۶۰ الی ۷۰ درصد خانم‌ها حد حجاب شرعی را رعایت نمی‌کنند این تعداد به همراه خانواده‌هایشان یعنی اکثریت جامعه را در کشور مردم سالار دینی، طبق قانون، مجرم دانستن، تهدیدی برای هم‌جمهوریت و هم‌اسلامیت نظام خواهد بود.

ب) سکوت و حفظ وضع موجود:

عده‌ای دیگر معتقدند مسئله حجاب و لزوم حد پوشش در حریم اجتماع، به دلایل مختلف مانند: شرایط بحرانی کشور و وجود انبوه مشکلات اقتصادی و... جزء اولویت‌های نظام نبوده و در حال حاضر مطرح نمودن مسئله عفاف و حجاب به مصلحت کشور نمی‌باشد. این گروه معتقدند در شرایطی که مردم از مسائل اقتصادی رنج می‌برند، نباید مردم را عصبانی و ناراحت کرد، باید فعلاً از کنار این مسئله عبور و صرفاً به رهنمودها و کارهای فرهنگی اکتفاء کرد. این درحالی است که با چنین رویکردی بیش از چهل سال بعد از انقلاب بدون برنامه، در دولت‌های مختلف نسبت به مسئله عفاف و حجاب، تغافل و تساهل شده است و صرفاً در حد برگزاری جلسات و بعضاً تصمیمات مقطعی کم‌فایده و یا مضر، خصوصاً توسط مدیران دولتی، اکتفا شده است و در عین حال مرتباً شعارهای زیبا و تکراری سر داده شد. شعارهایی مانند: اول کار فرهنگی، ریشه‌ای، اصولی، اول حل مشکلات اقتصادی، اول مقابله با اختلاس و رانت و...، اول حل مشکل ازدواج، مسکن، اشتغال و... با اول و دوم کردن بیش از چهل سال است حل این مسئله بدون نتیجه باقی مانده و مرتباً این شعارهای بی‌پشتوانه تکرار می‌شوند. و این در حالی است که سال به سال وضعیت عفاف و حجاب در جامعه بحرانی و حادث‌تر می‌شود. عده‌ای دیگر از متولیان با ناامید شدن و ناامید کردن از حل مسئله، شکست در اصلاح امور را پذیرفته‌اند و در انفعال به این نتیجه رسیده‌اند که کاری برای رعایت این واجب شرعی نمی‌توان کرد. پذیرش و امضاء شکست بعد از گذشت این همه سال، از رویکرد اول نامناسب‌تر و خطرناک‌تر است زیرا در رویکرد اول، نظام فرضاً خود تصمیم می‌گیرد مسئله حجاب را رها سازی کند ولی در رویکرد دوم مجبور به شکست می‌شود. در مقابل این انفعال، دشمن مسئله ترویج بی‌حجابی و بی‌عفتی را در اولویت قرار داده است و احساس می‌کند در سایه بی‌تفاوتی و غفلت مسئولین تصمیم ساز و با هجوم همه جانبه و برنامه‌ریزی شده می‌تواند در این تهاجم فرهنگی موفق و پیروز شود. متأسفانه در این فرصت سوزی، روز به روز وضع اخلاقی جامعه، نابسامان‌تر می‌شود و هر از چندی شاهد جریحه‌دار نمودن عفت عمومی با حریم شکنی‌های جدید خواهیم بود. لذا اگر وضعیت به همین منوال، بلا تکلیف رها شود، در نهایت جمهوری اسلامی در انفعال کامل، نسبت به حل مسئله عفاف و حجاب، مجبور به پذیرش شکست خواهد شد و به تبع کشور با شتاب بیشتری به سمت آندلس‌سازی پیش خواهد رفت.

ج) حل مسئله با ارائه برنامه و طرح جامع:

چنانچه بپذیریم اولاً: دو رویکرد پیشین راه‌گشا نبوده و ثانیاً: برای این معضل اجتماعی، راه حل وجود دارد، و در عین حال ناامیدی از حل مسئله نشده باشد، در نتیجه باید طرحی جامع و قابل اجراء در خصوص عفاف و حجاب ارائه شود تا کشور و کیان خانواده از این تهدید عیان به سلامت گذر کند. در واقع بهترین رویکرد، به جای بی‌تفاوتی و پاک کردن صورت مسئله و یا ارائه نظرات شعاری، سطحی و احساسی که در دراز مدت ضررش بیش‌تر از فایده آن برای جامعه است، تبدیل این مسئله طی فرایندی هوشمندانه و

دقیق در کوتاه مدت و بلند مدت به مسئله‌ای در سطح مسئولیت‌های اجتماعی و ارتقاء عفاف و حجاب در اجتماع بدون تنش و بحران می‌باشد.

در همین راستا، ستاد امر به معروف و نهی از منکر بنا به وظیفه ذاتی و قانونی خود، «طرح جامع و نقشه راه عفاف و حجاب» را تدوین و ارائه کرده است و با جمع‌آوری گسترده نظرات و پیشنهادات صاحب نظران، آن را کامل نموده تا در عین جهاد تبیین مسئله عفاف و حجاب و رفع ابهامات و اشکالات، بتواند طرحی جامع و کاربردی و مستمر را به مرحله اجرا درآورد.

ضرورت و فوریت پرداختن به مسئله عفاف و حجاب:

در پاسخ به این سؤال جدی و بازدارنده که: "در حالی که کشور با انواع و اقسام مسائل مالی و مشکلات دارای اولویت مواجه است چه ضرورتی دارد که به مسئله عفاف و حجاب پرداخته شود؟" اهم دلایل ضرورت و فوریت پرداختن به مسئله عفاف و حجاب، عبارت است از:

۱. عقلانیت:

بنا به مصلحت عقلایی، پوشش و حدود آن (حجاب) به عنوان یک مسئله مشترک برای همه کشورها مطرح است. همه جوامع بشری بر اساس شرایط، اقلیم و فرهنگ خود به منظور سهولت تعاملات اجتماعی و همچنین برای محدود کردن طغیان و بروز و ظهور مسائل غریزی و شهوانی در سطح جامعه، در صدد وضع قوانین پوشش برآمده‌اند. کشورهای دنیا به حکم عقل به دلیل این که ولنگاری مسائل غریزی در سطح اجتماع، مانع از پیشرفت‌های اقتصادی، اجتماعی و آموزشی می‌شود، به وضع قوانین مختلفی مبادرت کرده‌اند که البته حدپوشش بنا به فرهنگ و شرایط هر جامعه مختلف است، از آن جمله حتی کشورهای به اصطلاح پیشرفته و سکولار نیز قوانینی (با عنوان dress code) را برای پوشش مخصوصاً در محیط‌های رسمی، اداری، آموزشی و... وضع نموده‌اند. بر این اساس عدم وضع قوانین و مقررات کارآمد و یا بی‌مبالاتی نسبت به اجرای قوانین عفاف و حجاب، نشان از بی‌تدبیری و بی‌عقلی است.

۲. صیانت از خانواده:

خانواده مهم‌ترین رکن جامعه است صلاح و فساد یک جامعه منوط به صلاح و فساد خانواده است امروزه آمارهای تأسف‌باری در خصوص مشکلات خانوادگی اعم از خیانت، ازدواج وحشی^۷، همجنس‌گرایی و... ارائه می‌شود که پیدایش و گسترده‌گی آن‌ها، رابطه مستقیمی با گسترش مظاهر فساد و تباهی در حوزه عفاف و حجاب دارد. صیانت از عفاف و حجاب برای استحکام و امنیت خانواده و حریم ارزش‌های اخلاقی از اهمیت به‌سزائی برخوردار است.

۷. wild marriage که ترجمه آن به غلط ازدواج سفید رواج پیدا کرده است.

۳. فرهنگ ملی و ایرانی:

حجاب و پوشش ایرانی یکی از مظاهر هویت ایران قبل از اسلام بوده است. کسانی که حتی به دین و جمهوری اسلامی اعتقاد ندارند و عاشق و دل‌باخته ملیت و تاریخ ایران هستند، اگر در این ادعا صادق باشند، لازم است بدون فوت وقت برای از بین نرفتن یکی از نمادهای هویت ایرانی یعنی عفاف و حجاب قیام نموده و نگذارند فرهنگ اصیل ایرانی که مظهر پوشش، حجب، حیا و پاکدامنی بود، از هجوم فرهنگ بیگانه، بیش از این آسیب ببیند.

۴. هدف زندگی و حریم عبودیت:

اگر باور داریم که هدف از خلقت انسان، توحید؛ و راه رسیدن به آن، زندگی در مسیر عبودیت حق تعالی است و گناه بزرگترین مانع عبودیت است؛ در حال حاضر، گسترده‌ترین نماد شکستن حریم عبودیت که به صورت آشکار و علنی در اجتماع، بروز و ظهور پیدا کرده، مسئله بی‌عفتی و بی‌حجابی است. این در حالی است که اعلام و اظهار گناه اجتماعی به مراتب از گناه فردی بدتر است. به عنوان مثال اگر فردی با اظهار نوشیدن آب در ماه مبارک در جلوی چشم همگان، قصد شکستن حریم حکم الهی را داشته باشد و اعلان روزه خواری کند، این کار به مراتب قبیح‌تر و بدتر از کار فردی است که نجس‌ترین نوشیدنی‌ها را درخفا و پنهانی بخورد، چراکه آن عمل موجب قبح شکنی و عادی سازی گناه در اجتماع می‌شود. انسان هیچ وظیفه‌ای مهم‌تر از حفظ حریم عبودیت در زندگی ندارد.

۵. عدالت اجتماعی:

اولویت اصلی در امر به معروف و نهی از منکر، پرداختن به عدالت اجتماعی و برقراری جامعه توحیدی است، اما باید توجه داشت همان‌گونه که نباید امر به معروف و نهی از منکر را در مسئله حجاب خلاصه نمود، نباید عدالت اجتماعی را هم صرفاً در حد مسائل اقتصادی تنزل داد و صرفاً رعایت حقوق مادی را مصداق عدالت دانست. عدالت آموزشی، عدالت بهداشتی و خصوصاً عدالت تربیتی و فرهنگی از مهم‌ترین جنبه‌های عدالت است. امروزه بی‌عدالتی و ظلم در مسئله بی‌عدالتی فرهنگی خصوصاً در حوزه عفاف و حجاب، بیداد می‌کند. بی‌عفتی و بدحجابی، علاوه بر اعلام تقابل با حریم عبودیت الهی (حق الله) و آثار مخربی که در اجتماع و تضعیف نظام خانواده (حق الناس) دارد، تبدیل به نماد ظلم اخلاقی و اجتماعی به خانواده و جامعه شده است از این رو جهت تحقق عدالت اجتماعی و ایجاد جامعه توحیدی، پرداختن به مسئله عفاف و حجاب فوریت پیدا می‌کند.

۶. آرامش روانی جامعه:

در بستر خلاءهای قانونی و ضمانت‌های اجرایی آن است که التهاب‌های اجتماعی بوجود می‌آید. لذا لازم و ضروری است هرچه زودتر با تدبیر و سامان دهی وضعیت عفاف و حجاب، تخصصات و درگیری‌های مردم با مردم و با حاکمیت، فروکش کرده و به التهابات و تنش‌های حاصل از دو قطبی شدن جامعه که به واسطه تلاش‌های بی وقفه دشمن ایجاد شده است، پایان داده و با حل مسئله عفاف و حجاب، موجبات آرامش روانی مردم فراهم شود.

۷. قداست قانون:

راه حل پایان دادن به همه تعارض‌ها و اختلاف نظرها در تمامی کشورها، وضع قانون صحیح و اجرای دقیق آن است. در هر کشوری اگر قانون ناقص باشد یا رعایت نشود، معضلات زیادی به وجود خواهد آمد، از جمله آرامش روانی و امنیت اجتماعی مردم سلب شده و عدم امنیت اجتماعی موجب بدبینی نسبت به حاکمیت می‌شود که مسئول رفع تعارض‌ها و دو قطبی‌های اجتماعی، قانونگذار است. در حالی که در کشورهای توسعه یافته، قانون به مثابه وحی منزل بوده و بی کم و کاست باید اجرا شود. در جامعه، یا قانونی نباید وضع شود یا اگر وضع شد، نباید در اجرای آن تردید صورت گیرد. امروزه بی‌توجهی و اهمال مسئولین در تدوین قانون جامع و به‌روزرسانی قوانین عفاف و حجاب که هم قانون الهی و هم قانون رسمی کشور است، موجب شده است که گسترده‌ترین و آشکارترین قانون شکنی کشور، در مسئله عفاف و حجاب بروز و ظهور پیدا کرده و قداست قانون و اقتدار نظام را تضعیف نماید. این اهمال سبب بروز مشکلات، تنش‌ها و درگیری‌های زیادی در بین مردم شده است.

۸. حفظ نظام:

امروزه حجاب صرفاً یک مسئله شرعی و شخصی نیست. دشمن این مسئله را تبدیل به نافرمانی مدنی و وسیله‌ای برای تقابل مردم با نظام کرده است. در صورت پیشروی بی‌عفتی و بی‌حجابی و گسترش مظاهر فساد و تباهی از یک سو و چند صدایی و بلاتکلیفی مسئولین در چگونگی مواجهه با این مسئله و نداشتن برنامه‌ای کاربردی از سوی دیگر، نهایتاً نظام را مجبور به تسلیم و پذیرش شکست در این موضوع خواهد کرد که این امر دقیقاً هدف دشمن از هجمه به نظام است و قطعاً دشمن با همین روش، حذف دیگر قوانین اسلامی و بنیادی نظام را دنبال خواهد کرد و در صورت شکسته شدن قانون الهی و رسمی عفاف و حجاب، سایر قوانین اسلامی و اساسی کشور مورد هجمه جدی قرار خواهد گرفت و شعارهایی مانند: نه به ازدواج قانونی، نه به ولایت فقیه و نه به هر امر قانونی دیگر به صورت جدی‌تر در دستورکار دشمنان قرار می‌گیرد. لذا اگر حفظ اسلام و نظام در حال حاضر به عنوان مهم‌ترین معروف در اولویت اول است، به تبع آن حفظ عفاف و حجاب به مثابه خاکریز اول جبهه دفاع از ارزش‌ها و قانون در فوریت است و باید حفظ شود. حجاب به منزله مرز است که نمی‌توان به بهانه دیگر مسائل مهم کشور، مرزها را کم ارزش جلوه داد و از آن عقب نشینی کرد.

۹. مطالبه شهدا:

هرکشوری، جان باختگان در راه دفاع از میهن را به عنوان قهرمانان ملی و اسطوره‌های جامعه معرفی می‌کند، برای پیامشان، تقدس و ارزش قائل می‌شود و در تحقق خواسته‌هایشان به دلیل هویت‌سازی و ایجاد اقتدار ملی، پافشاری می‌کند. در جمهوری اسلامی ایران، صدها هزار شهید، در راه اسلام، حفظ ناموس، استقلال و امنیت کشور، جان‌فشانی کردند و در وصیتنامه‌های خود به رعایت عفاف و حجاب تصریح و تاکید نموده‌اند. انصاف و وجدان اجتماعی حکم می‌کند به وصیت ولی نعمتان عزت و استقلال کشور ارج نهاده و خواست آنان محقق شود. بی‌اعتنایی به وصیت و راه شهدا و نیز مطالبات خانواده معزز ایشان خصوصاً برای مسئولینی که از میراث این خون‌ها، میزهای مدیریتی را عهده‌دار شده‌اند، موجبات خسران و عذاب الهی است.

۱۰. اهمیت و اولویت دشمن:

برای هر فردی که اهل تفکر و تأمل است و هم‌چنین برای فردی که بیگانگان غربی را اهل برنامه و فکر می‌داند، باید این سؤال مطرح باشد که اگر مسئله عفاف و حجاب، کم‌اهمیت و کم‌ارزش است، چرا دشمن در میان همه مسائل کشور، با توجه ویژه به مسئله عفاف و حجاب، آن را در اولویت قرار داده و برای آن هزینه‌های گزافی می‌کند. بر اساس قاعده دشمن‌شناسی وقتی بالاترین واکنش و جبهه‌گیری دشمن، در جهت تخریب ارزش‌های جامعه در مسئله عفاف و حجاب است، لازم می‌آید تدبیر در این مسئله و مواجهه با آن به طور فوری و هوشمندانه صورت گیرد. در شرایط فعلی مسئله حجاب به عنوان اولویت فوری دشمن مطرح شده است همان‌گونه که زمانی مقابله با استعمال تنباکو به واسطه معضل اجتماعی شدن به مثابه محاربه با امام زمان (عج) اعلام شد در شرایط کنونی نیز حل مسئله عفاف و حجاب از اولویت و فوریت اصلی برخوردار است.

۱۱. تمدن‌سازی و جلوگیری از آندلس‌سازی:

کشور اندلس با تمدنی عظیم، با قدمت حدود ۸۰۰ سال با برنامه‌ریزی دشمن و جهل و سادگی مسلمانان از طریق رواج بی‌عفتی و مشروبات الکلی، نابود شد و تمدن اسلامی در آن سرزمین فروپاشید. امروز به دنبال همان سیاست استثماری، در جمهوری اسلامی، شاهد آن هستیم که عمدتاً با ترویج سه عامل: الف) بی‌عفتی و بد پوششی، ب) مسکرات و مشروبات الکلی، ج) مواد مخدر و روان‌گردان‌ها، تکرار همان برنامه در دستور کار دشمن می‌باشد. برای تمدن‌سازی و حفظ نظام اسلامی، فراهم نمودن محیط‌های مساعد اخلاقی و مبارزه با مظاهر فساد و تباهی، از ضرورت‌های اصلی جامعه است.

۱۲. توسعه اقتصادی:

یکی از دلایل بی توجهی به اجرای طرح عفاف و حجاب، اولویت دهی به مسائل و مشکلات اقتصادی ذکر می‌شود، در صورتی که برای پیشرفت اقتصادی، اگر محیط جامعه فقط محیط کار و تلاش و علم، بدون بروز و ظهور جاذبه‌های جنسیتی باشد، قطعاً اقتصاد کشور، رشد و پیشرفت بهتری خواهد داشت لذا برای بالابردن بازدهی علمی و عملی جامعه و به دلیل اهمیت و اولویت مسائل اقتصادی نیز نه تنها مسئله عفاف و حجاب را نباید نادیده گرفت، بلکه با اجرای کامل قوانین آن، باید محیط اجتماع را به محیط کار و تلاش تبدیل نمود و باعث ارتقاء اقتصادی کشور شد.

۱۳. جلوگیری از فرصت‌سوزی:

با توجه به اینکه گسترش بی‌حجابی و بی‌عفتی، مرز و انتهایی ندارد و مرتباً هنجارشکنی‌های برنامه‌ریزی شده و جدیدی در کشور اتفاق می‌افتد، عملاً وضعیت عفاف و حجاب سال به سال تنزل پیدا خواهد کرد. قطعاً هر چه تأخیر در حل مسئله حجاب صورت گیرد و وضع به همین منوال پیش رود، برای چاره‌اندیشی با سختی بیشتری مواجه خواهیم شد و زمانی خواهد رسید که فرصت برای جبران نیست، لذا در حال حاضر اجرای طرحی راهگشا و مؤثر در این خصوص بدون فوت وقت، لازم و ضروری است. خصوصاً بعد از مطرح شدن مجدد این مسئله در سطوح مختلف جامعه، رها شدن آن اثرات تخریبی زیادی به بار خواهد آورد.

براساس دلایل فوق، پرداختن به مسئله عفاف و حجاب دارای فوریت و ضرورت و از جهاتی دارای اولویت می‌باشد و هرگونه اهمال، سهل‌انگاری، فرصت‌سوزی و ساده‌اندیشی، موجب خسارت‌های جبران‌ناپذیری می‌شود.

آسیب شناسی:

در تدوین و اجرای هر طرح و برنامه، اگر چالش‌ها و تجربه‌های گذشته مورد توجه قرار نگیرد، مشکلات و موانع مجدداً، تکرار و برنامه‌ریزی‌ها بی‌ثمر خواهد شد. در آسیب‌شناسی مسئله عفاف و حجاب در ابتدا این سؤال جدی باید پاسخ داده شود که با گذشت بیش از چهل و اندی سال از انقلاب اسلامی ایران با ماهیت فرهنگی و علی‌رغم اقبال شدید مردم به حجاب در اوایل انقلاب، چرا وضعیت عفاف و حجاب جامعه اینگونه شده است؟ در پاسخ به این سؤال ممکن است فعالیت‌های دشمن یا عدم انجام کار فرهنگی صحیح و یا عملکردهای نامناسب و یا دلایل دیگر ذکر شود. همه این دلایل در جای خود مؤثر است، اما سؤال آن‌جاست مگر از دشمن توقع می‌رفت که فعالیت گسترده نداشته باشد؟ مگر نهادهای دولتی و مردمی دغدغه‌مند در طول سالیان گذشته انبوهی از فعالیت‌های فرهنگی متنوع را در حد توان خود انجام نداده‌اند؟ آیا هم اکنون افرادی وجود دارند که بیشتر و بهتر از مدیران نسل

گذشته با برخورداری از فضای جهاد مقدس، بتوانند کار فرهنگی انجام دهند؟ آنچه در این طرح به عنوان آسیب‌شناسی بر آن تأکید می‌شود سه مسئله اصلی است که تا رفع نشود امکان ندارد مسئله عفاف و حجاب سامان یابد:

الف) آسیب‌های اصلی:

۱. ناکارآمدی قوانین موجود:

قانون موجود حجاب مصوب مجلس شورای اسلامی^۸ به دلایل زیر مهم‌ترین عامل عدم سامان‌گیری مسئله عفاف و حجاب در جامعه می‌باشد. در تشریح ناکارآمدی قانون حجاب کشور نکات زیر قابل توجه است:

الف) طبق این قانون بدحجاب مجرم تعریف شده است که در حقوق جزائی مجرم باید در حین ارتکاب جرم بلافاصله توسط پلیس دستگیر و پس از تشکیل پرونده تحویل محاکم قضایی شده تا محاکمه و مجازات شود.

ب) در این قانون، حجاب به حد پوشش شرعی تعریف شده است لذا بر اساس قانون موجود، هر خانمی که غیر از گردی صورت و دو دست او پوشیده نباشد مجرم است و باید دستگیر، محاکمه و مجازات شود، ولو این عدم پوشیدگی به خاطر نمایان شدن چند تار مو باشد.

ج) مجازات‌های مشخص شده برای این قانون از بعد از انقلاب تاکنون ابتدا ۷۴ ضربه شلاق تعزیری و ۱۰ روز الی ۲ ماه حبس بوده که نهایتاً تبدیل به جریمه نقدی شده که باید توسط قاضی دادگاه پس از محاکمه تعیین گردد.

د) بر اساس این قانون همه خانم‌هایی که حجاب شرعی ندارند که متأسفانه تعدادشان به میلیون‌ها نفر می‌رسد، مجرم محسوب می‌شوند.

حال سؤال این جاست، آیا امکان دارد میلیون‌ها نفر از خانم‌های این سرزمین را با نسبت مجرمانه دستگیر نموده و تحویل محاکم قضایی داد؟ آیا بر فرض محال که بتوان چنین کاری کرد آیا عاقلانه است که اکثریت جامعه را مجرم بنامیم؟ آیا این روش اسلامی و عقلی است که فرضاً یک دختر خانم ۱۶ ساله دبیرستانی که حجاب شرعی را رعایت نکرده است توسط پلیس بازداشت، پرونده قضایی برایش تشکیل و با عنوان مجرمانه، محاکمه و مجازات شود؟ با وجود چنین قوانینی برای چنین اکثریتی از جامعه نه تنها کرامت انسان‌ها حفظ نمی‌شود بلکه طرد و زدگی نسبت به اسلام و نظام ایجاد می‌شود و طبیعی است

۸. تبصره ماده ۶۳۸ قانون مجازات اسلامی

در صورتی که جرم و مجرم از حدی افزایش یابد، محاکم قضایی از عهده رسیدگی به آن برنخواهند آمد و به تبع آن، روند دادرسی و اجرای قوانین جزایی در حالی که لوث شده با نارضایتی اکثریت مردم نیز همراه خواهد شد و در صورت فراگیری و افزایش نارضایتی، نافرمانی و مقاومت‌های مدنی در اجرای قانون ایجاد می‌شود که این امر منجر به تعطیلی قانون و عدم اثربخشی آن می‌شود و فقط از قانون، نارضایتی مردمی و بدنامی آن نصیب حاکمیت می‌شود لذا نبود چنین قانون تنش‌زا و ناکارآمدی از وجودش بهتر است. در حال حاضر در مسئله عفاف و حجاب نه قانون اجرا می‌شود و نه تدبیری برای کارآمدی قانون اندیشیده شده است لذا این بلا تکلیفی موجبات دوقطبی شدن جامعه از یک‌سو و موج سواری دشمن در دامن زدن به تنش‌ها را باعث شده است. این مهم‌ترین و اشکال در مواجهه عفاف و حجاب می‌باشد.

عده ای به اشتباه تصور می‌کنند ما در مسئله حجاب به اندازه کافی قانون و مصوبه داریم ولی اجرا نمی‌شود در حالی که اولاً: امکان اجرای قانون موجود وجود ندارد ثانیاً: وجود قوانین زیاد ولی ناکارآمد عامل بازدارندگی از به نتیجه رسیدن حل معضلات می‌باشد.

قوانین عفاف و حجاب شورای عالی فرهنگی نیز فاقد ضمانت اجرا به منظور سیاست‌گذاری و شده شده که غیر کاربردی است. این بدترین نوع مدیریت است که از طرفی برای موضوعی قوانین شدید و سخت، وضع شود که حتی موجبات بدبینی و دلزدگی مردم را فراهم آورد ولی در عمل هیچ اتفاقی نیفتد، زیرا در عین پذیرش بدبینی‌ها، اثرات مثبت اجرای قانون نیز مفقود خواهد بود. لذا یا نباید قانونی وضع شود یا باید به صورتی وضع شود که به طور کامل اجرا شود.

۲. عدم وجود متولی پاسخ‌گو در عین وجود مسئولین متکثر:

اگر برای یک امر فراگیر اجتماعی مانند عفاف و حجاب برای متولیان متکثر شرح وظایف بسیاری تعریف شود ولی یک نهاد مسئول، پاسخ‌گو و متولی واحد وجود نداشته باشد، در عین حالی که همه مسئولند، هیچ‌کس پاسخ‌گو نخواهد بود و در نهایت آن مسئله زمین خواهد ماند. مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در رابطه با مسئله عفاف و حجاب از این سنخ است. نقص قانون موجود در مشخص نمودن متولی واحد پاسخ‌گو، کاملاً مشهود و جزء آسیب‌های اصلی است.

۳. عدم وجود نقشه راه:

اگر برای مسئله اجتماعی و ملی مانند بحث عفاف و حجاب جامعه، طرح جامع و برنامه همه جانبه و کاربردی، وجود نداشته باشد، در عین وجود نظرهای متفرقه و متعدد حتماً آن مسئله به معضل اجتماعی تبدیل خواهد شد.

در مسئله عفاف و حجاب علی‌رغم وجود دیدگاه‌ها و اظهار نگرانی‌های بسیار و پراکنده با ارائه بایدها و نبایدهای فوری و مقطعی اگر نقشه راه جامع و مشخص با برنامه کاربردی برای اصلاح وضع نابسامان عفاف و حجاب وجود نداشته باشد، جز خستگی از جلسات و از دست دادن فرصت‌ها نتیجه‌ای حاصل نمی‌شود. ارائه طرح و برنامه‌ای که در عین جامعیت، توجه به موضوعات مختلف را در دستور کار قرار دهد و بنا به اقتضائات مکانی و زمانی، دارای برنامه کوتاه مدت، میان مدت، بلند مدت، مستمر و ماندگار در قالب اقدامات کاربردی و مشخص - و نه کلی گوئی و موقت- باشد، لازم و ضروری است. این طرح با هدف رفع این آسیب ارائه شده است.

ب) آسیب‌های فرعی:

علاوه بر سه آسیب اصلی مطرح شده، آسیب‌های فرعی وجود دارد که شامل موارد ذیل است:

۱. مسئولین:

قصور و تقصیرهای مسئولین در پیدایش وضع نابسامان کنونی عفاف و حجاب را می‌توان در دو جنبه زیر دسته بندی کرد:

اول) حیطة نظری: ناامیدی از حل مسئله، عدم اعتقاد به مبارزه با مظاهر فساد، مواضع نامنسجم و اختلافات، مصلحت‌سنجی برای آینده سیاسی، ترس و هراس از فضای مجازی و...
دوم) حیطة اجرایی: عدم اولویت دهی و مشغولیت به امور دیگر، عدم اراده و شجاعت لازم برای اقدام، اکتفاء به برگزاری جلسه و رهنمود دادن، گزارش‌سازی، عدم ایجاد ضمانت‌های اجرایی، عدم استفاده از ظرفیت‌های مردمی، ناتوانی و ضعف مدیریت، منفعل بودن در مقابل فرهنگ مهاجم غربی، فرار از صرف هزینه برای حل مسئله عفاف و حجاب و... .

۲. عملکرد نامناسب:

با توجه به دو رویکرد افراطی و تفریطی در مواجهه با مسئله عفاف و حجاب بسیاری از اقدامات و مواضع گذشته، دارای نتیجه عکس بوده و موجبات بدبینی و تقابل با مردم شده است.

۳. دشمن:

دشمن به صورت برنامه‌ریزی شده برای ایجاد مانع در جهت اجرای قانون عفاف و حجاب با استفاده از ابزارهای مختلف خصوصاً ابزار رسانه‌ای و سایبری به منظور تخریب فرهنگ عفاف و حجاب، اقدام به تهاجم و شبیخون فرهنگی نموده و با تمام قوا جنگ تمام عیاری را آغاز کرده است.

۴) مردم:

در این جنبه نیز مسئله از دو بعد قابل ارزیابی است:

اول) آحاد مردم: تغییر سبک زندگی و گرایش جامعه از فرهنگ سنتی به فرهنگ غربی که حاصل مواجهه ضعیف و بی‌برنامه با فرهنگ مهاجم غربی است، منجر به شکاف بین نسلی شده، نظام خانواده و ارزش‌های ملی و مذهبی را تحت تأثیر قرار داده و از اهمیت برخی هنجارها و ارزش‌های انسانی و خانوادگی از جمله مسائل مربوط به عفاف و حجاب کاسته است. از مهم‌ترین وظایف شورای عالی انقلاب فرهنگی و به تبع آن مابقی نهادهای فرهنگی تدبیر این مسئله می‌باشد.

دوم) تشکل‌های مردمی و تاثیرگذاران اجتماعی: تشکل‌های مردمی و دغدغه‌مند و مطالبه‌گر در مسئله عفاف و حجاب در حالی که از مهم‌ترین سرمایه‌های این طرح برای اصلاح وضع موجود می‌باشند اما دچار کاستی و آسیب‌های جدی هستند. که اهم عناوین آن‌ها عبارتند از:

۱. عدم تشکیل جبهه واحد برای هم‌افزایی و کسب قدرت اثرگذار.
۲. تخریب نظرات و تحقیر جبهه خودی بعضاً مخرب تر از حرکت دشمن.
۳. نگاه یک بعدی در اولویت بندی‌ها.
۴. پراکندگی در مطالبه‌گری‌های بی‌برنامه.
۵. تمایل به کارهای مقطعی و هیجانی.
۶. استفاده از ادبیات نامناسب و طلبکارانه.
۷. رهنموددهی و کلی‌گویی.
۸. تمامیت‌خواهی در تعامل و همکاری‌ها.
۹. اشاعه مصادیق منکرات خصوصاً در فضای مجازی بدون ارائه راه حل.

برای تحقق مواجهه صحیح با مسئله عفاف و حجاب باید مطالبات مردمی از مسئولین ساماندهی شود. از آن‌جا که گستره این مسئله بسیار زیاد است و در عین حال متولیان متعدد وجود دارد، لذا مطالبه‌گری‌های پراکنده در موضوعات مختلف موجب تحلیل رفتن ظرفیت‌های مطالبه‌گری مردمی می‌شود. در طرح ستاد با توجه به آسیب‌شناسی انجام شده مطالبه اصلی از نمایندگان مردم در مجلس شورای اسلامی در اصلاح و اجرای قانون و مشخص نمودن متولی واحد بر اساس طرح و نقشه راه می‌باشد.

ویژگی‌های طرح:

ویژگی و مزیت‌های این طرح با توجه به بررسی وضعیت موجود و آسیب‌شناسی‌های انجام شده به شرح زیر می‌باشد:

۱. رعایت حجاب در عین حفظ کرامت انسانی:

در طرح عفاف و حجاب ستاد، طرح متوازنی دارای دو بال توأمان ارائه شده است به گونه ای که اولاً: اصل رعایت عفاف و حجاب حتماً باید اتفاق بیفتد، ثانیاً: شکل و چگونگی این رعایت حتماً باید به گونه‌ای باشد که باعث طرد بدحجاب از دین و نظام نشود و کرامت انسانی ایشان حفظ شود. همان‌گونه که ولی معظم فقیه تأکید فرمودند: «حجاب یک ضرورت شرعی است؛ یعنی هیچ تردیدی در وجوب حجاب وجود ندارد؛ این را همه باید بدانند. این که حالا خدشه کنند، شبهه کنند که آیا حجاب هست، لازم است، ضروری است، نه، جای خدشه و شبهه ندارد؛ یک واجب شرعی است که باید رعایت بشود». از طرف دیگر در مواجهه با افرادی که ضعیف در حجاب هستند فرمودند: «آن کسانی که حجاب را به طور کامل رعایت نمی‌کنند، این‌ها را نباید متهم کرد به بی‌دینی و ضدانقلابی، این‌ها بچه‌های خودمانند، دخترهای خودمانند این موجب نمی‌شود که ما این افراد را از حوزه دین و انقلاب خارج بکنیم و خارج بدانیم.»^۹ در طرح ستاد رعایت حجاب و پوشش عقیفانه هم در اجتماع اتفاق می‌افتد و هم در چگونگی اجرا و رعایت آن، طرد از دین و نظام صورت پذیرفته و نارضایتی‌ها به تدریج به حداقل ممکن تقلیل می‌یابد.

حفظ کرامت انسانی در همه مراحل و در شکل اجرا باید مورد توجه باشد. افراد باید بتوانند در یک مفاهمه رو در رو صحبت کنند و ذهنیت‌های منفی را بکاهند. مخاطب باید احساس کند نظام اسلامی حتی در وضع و اجرای قوانین خود، برای شخصیت انسانی او ارزش قائل است و واقعاً می‌خواهد تخلف بدحجابی او را رفع کند، نه این‌که شخصیت افراد را تحقیر نماید، می‌خواهد جواب شبهات او را بدهد و مانند پدر و مادری دلسوز او و جامعه را از آسیب‌های پیش رو باز دارد. توجه به حفظ کرامت انسانی فرد بدحجاب در چگونگی مواجهه با شخص در عین رعایت قانون از ویژگی‌های این طرح می‌باشد.

۲. تبدیل جرم به تخلف و قضا دایی:

از لحاظ شرعی، رعایت پوشش و حجاب اسلامی جزء مسلمات دینی بوده و بدحجابی یک گناه مسلم و قطعی است. کسی حق ندارد و نمی‌تواند اهمیت حجاب و قبح بدحجابی را به نسبت آنچه شارع مقدس تشریح فرموده است بکاهد و یا افزایش دهد. متأسفانه بعضی از مسئولین در صددند در رویکردی منفعلانه حجاب شرعی را به حجاب عرفی تعریف کرده و حدود شرعی حجاب را جابجا کنند و تعریف بدحجابی را صرفاً به کشف حجاب و مادون آن تغییر دهند که این روند بسیار خطرناکی می‌باشد. از طرف دیگر قوت

۹. مقام معظم رهبری در دیدار بانوان در دی ماه ۱۴۰۱

و قدرت قانون به شدت مجازات‌های پیش‌بینی شده برای آن نمی‌باشد بلکه به میزان اثرگذاری و اجرایی بودن آن است. اگر شدیدترین مجازات‌ها برای جرمی وضع شود ولی قابلیت اجرا نداشته باشد، وهن قانون و قانون‌گذار است. بنا به آسیب‌های ذکر شده مهم‌ترین آسیب، وضعیت قانون فعلی مجلس شورای اسلامی در خصوص عفاف و حجاب است در مورد قانون عفاف و حجاب، نباید عدم رعایت حجاب مشابه سایر جرایم کیفری در روند سخت و پرفشار مجرمانه دستگیری و ارجاع بدحجاب به دادگستری و دادسرا باشد بلکه در شکل مواجهه، به جای جرم، با تعریف تخلف از "عدم رعایت حجاب" با سهولت و سرعت اصلاح وضعیت عفاف و حجاب، امکان پذیر خواهد بود. در طرح ستاد، در عین حال که از قبح مظاهر فساد و عدم رعایت حجاب فروکاسته نمی‌شود ولی در نحوه برخورد با بدحجابی تغییر روش صورت می‌پذیرد. یعنی بدحجابی از عنوان جرم به تخلف و بدحجاب از مجرم به متخلف تبدیل می‌شود. در این طرح بدحجاب توسط پلیس دستگیر نمی‌شود. بر اساس اصل قضازدایی حل مسئله عفاف و حجاب به محاکم قضایی گره نمی‌خورد بلکه نتیجه فرایند دستگیری و محاکمه و صدور حکم و مجازات در قانون فعلی که صرفاً جریمه نقدی است بدون طی این فرآیند ناممکن و ناصحیح، با رعایت دو اصل «سهولت و سرعت» متوجه متخلف می‌شود. در این روش برای متخلف، مانند: تخلفات تعزیرات اقتصادی و راهنمایی و رانندگی، با اثربخشی کار فرهنگی و اخذ جریمه‌های نقدی و در صورت لزوم محرومیت‌های اجتماعی، شرایط اجرای قانون با اثرگذاری محسوس و با ضمانت‌های اجرایی مناسب را هموار می‌سازد. البته در سه مورد علاوه بر تخلف هم‌چنان عنوان جرم برآن اطلاق شده و مورد پیگرد قضایی قرار می‌گیرد:

الف) در مواردی که تخلف در فاصله زمانی مشخص پر تکرار شود.

ب) شدت تخلف مانند برهنگی و... زیاد باشد.

ج) تشکیل باند فساد و فحشا صورت گیرد.

در نتیجه در این طرح در چگونگی اجرا، در تبدیل جرم به تخلف، عدم بازداشت و ارجاع متخلفین عفاف و حجاب به محاکم قضایی و رفع مشکلات حاصل از دستگیری، پرونده سازی و... و در لزوم رعایت حجاب، به سرعت قبح شکنی‌های حیطه عفاف و حجاب فروکش کرده و قانون پوشش اجتماعی کارآمد و قابل اجرا خواهد بود.

۳. عدم تنش‌زایی:

در شرایط کنونی که مردم درگیر مشکلات زندگی خصوصاً مسائل اقتصادی هستند، مهم‌ترین مانع مسئولین برای ورود جدی به مسئله عفاف و حجاب، نگرانی از ایجاد تنش و ناآرامی‌های اجتماعی است. در این طرح، چون دستگیری و مواجهه مستقیم با متخلف صورت نمی‌گیرد، لذا پایانی بر موج سواری دشمن در بستر تنش‌های ایجاد شده از دستگیری افراد خواهد بود. از آن‌جا که دشمن می‌خواهد کشور همیشه ملتهب باشد تا بهانه‌ای برای به هم ریختن جامعه پیدا کند لذا مایل است وضع جامعه و گشت

ارشاد به همین شکل ادامه پیدا کند، اما بر اساس این طرح، گشت ارشاد (پلیس امنیت اخلاقی) تغییر وضعیت داده و در حمایت‌های مردمی از آمرین به معروف و ناهیان از منکر فعال خواهد شد. برای قوه قضاییه پرونده جدیدی از تخلف ایجاد نمی‌شود و با ارتقاء وضعیت عفاف و حجاب جامعه، ایجاد محیط سالم اخلاقی، تقویت می‌شود.

۴. اعتمادسازی با شروع طرح از دستگاه‌های دولتی:

اگر قرار است توسط مسئولی، امر حسن و معروفی ایجاد و امر منکر و قبیحی رفع گردد، لازم است ابتدا اصلاح مسئله از زیر مجموعه تحت مدیریت آن مسئول انجام گیرد. دستگاه‌های دولتی در واقع عرصه خدمت‌رسانی کارگزاران نظام اسلامی هستند که باید الگویی برای رعایت قوانین جمهوری اسلامی باشند، لذا برای آغاز اجرای طرح عفاف و حجاب، اصلاح پوشش کارمندان دستگاه‌های دولتی در اولویت قرار دارد.

در وهله اول، مدیران و مسئولین هر مرکز و نهاد دولتی و غیر دولتی، مسئول تأمین آراستگی عفاف و حجاب، در دستگاه تحت مدیریت خود می‌باشند که در صورت ترک فعل، به جای گشت ارشاد مردم، گشت ارشاد مسئولین و مدیران برای تحقق عفاف و حجاب در حوزه مسئولیتی آنان ضرورت پیدا می‌کند. با اصلاح وضعیت عفاف و حجاب دستگاه‌های حاکمیتی، مردم نسبت به شعارهای مسئولین در این خصوص امیدوار شده و احساس می‌کنند عزم جدی برای حل این معضل وجود دارد.

در میان دستگاه‌های حاکمیتی بیشترین تأکید متوجه اصلاح دستگاه‌هایی است که بیشترین مسئولیت را در مواجهه با حوزه عفاف و حجاب دارند مانند: وزارت کشور، نیروی انتظامی، صدا و سیما، وزارت ارشاد، قوه قضاییه و ...

امروزه وضعیت پوشش عمومی مستخدمین و حقوق بگیران دولت اعم از کارمندان، مدیران، معلمین، اساتید و... در مسئله عفاف و حجاب در محل کار و خارج از محل کار، رضایت بخش نیست. متأسفانه درصد قابل توجهی از افراد هنجارشکن بدحجاب که در خیابان‌ها و معابر عمومی توسط نیروهای انتظامی بازداشت و مورد تذکر قرار می‌گیرند از کارمندان دولت هستند. در حالی که در قانون مصوب کشور عدم رعایت حجاب شرعی برای کارمندان در محیط کار و خارج از آن تخلف محسوب شده و کارمندان موظف به رعایت آن هستند، اما متأسفانه به دلیل اهمال مسئولین، این قانون به درستی اجرا نشده است. دولتی که ادعای فرهنگ‌سازی در سطح جامعه و خانواده‌ها را دارد و در شهرها و معابر عمومی با پدیده بدحجابی می‌خواهد مقابله کند، باید خود از این مسئله مبرا باشد.^{۱۰} ایجاد دوگانگی و تعارض بین حرف و عمل از مهم‌ترین عوامل سلب اعتماد مردم از نظام و شعارهای مسئولین خصوصاً در موضوع عفاف و حجاب است.

۱۰. طبق آمار فراجا بالای ۳۰٪ از افراد هنجارشکن بدحجاب که در خیابان‌ها و معابر عمومی توسط نیروهای انتظامی بازداشت و مورد تذکر قرار می‌گیرند از کارمندان دولت هستند

با اولویت قرار دادن اصلاح دستگاه های دولتی، سرمایه اعتماد ملی در مسئله عفاف و حجاب تا حد قابل توجهی بازسازی می شود.

۵. توأمانی کار فرهنگی و اجرایی:

اساساً اصل مسئله عفاف و حجاب از مقوله کارهای فرهنگی است و از آن جا که اصل دین، بر مبنای حب و جاذبه است شاید بتوان گفت بیش از نود درصد این مسئله فرهنگی است و ده درصد آن اعمال قانون و برخورد با متخلف است اما اجرا و اعمال قانون شرط لازم و کار فرهنگی شرط کافی و کمالی است، اگر در مسائل اجتماعی آکار اجرایی با ضمانت قانونی وجود نداشته باشد، کار فرهنگی بی نتیجه خواهد بود. با توجه به این که کار اجرایی بدون برنامه فرهنگی، پایدار و ماندگار نیست و کار فرهنگی نیز بدون برنامه اجرایی، شعاری بی محتوا و فاقد ضمانت اجرا است؛ لذا این طرح بر اساس کار فرهنگی و با در نظر گرفتن ضمانت های اجرایی بنا شده است.

کار فرهنگی در سه حیطه وجودی انسان، شامل: عقل، قلب و رفتار و هر کدام در دو جنبه ایجابی و سلبی مدنظر است. در بعد عقلی-ایجابی، منطق و فلسفه و اثرات عفاف و حجاب در سه حیطه رابطه انسان با خدا، با خانواده و با جامعه و در بعد عقلی-سلبی، پاسخ به شبهات و گره های فکری و ذهنیت های منفی، تبیین و ترویج می شود. در بعد قلبی-ایجابی، با معرفی الگوهای موفق و با ایجاد حس مفید بودن حیا و عفت و پوشش برای خود فرد و جامعه و در بعد قلبی-سلبی، برنامه های فرهنگی در راستای زدودن تنفر و بدبینی های ایجاد شده و طرح اشکالات فرهنگ مهاجم لیبرالیستی موجب هم دلی نسبت به نتایج طرح می شود. در بعد رفتاری-ایجابی، ضرورت و عملکرد قابل قبولی از اجرای درست و مؤثر طرح تبلیغ، ترویج و فرهنگ سازی می شود تا سرمایه اعتماد و حمایت ملی برای عفاف و حجاب تقویت شود و در بعد رفتاری-سلبی، با جلوگیری از اقدامات فرهنگی نسنجیده و رفتارهای هزینه بردار، اقدامات دشمن موجب بروز و ظهور کارهای فرهنگی جذاب و اثرگذار می گردد. در این طرح در تمام عرصه های یازده گانه، به کار اجرایی و فرهنگی پرداخته شده است. لذا کار فرهنگی و اقناع فکری، جهاد تبیین، ارشاد جاهل و تنبه غافل؛ قبل، همزمان و بعد از کار اجرایی و عملیات میدانی بصورت توأمان وجود دارد.

۶. مردمی بودن:

در هر مسئله مهم اجتماعی هر جا مردم وارد میدان شدند آن کار با موفقیت انجام شده است و هر جا که دولت خواسته همه کار را خود انجام دهد موفقیت کامل حاصل نشده است. در طول سال های متمادی پس از انقلاب، همیشه دولت های مختلف، مسئول اصلی سامان دهی عفاف و حجاب در جامعه بودند و نقش مردم صرفاً در گزارش دهی، برگزاری تجمعات، اظهار ناراحتی و مطالبه گری خلاصه می شد. با توجه به تجربه ناموفق دولت ها در حل این مسئله، باید در نقش آفرینی دولت و مردم تجدید نظر نمود. در این طرح نقش اصلی را مردم در حیطه های مختلف برعهده دارند و دولت مسئول حمایت از مردم است.

ایفای نقش مردم در سه حیطة می باشد:

حیطه اول) معتمدین و ضابطان آموزش دیده: شامل نیروهای مردمی شناسایی شده با عنوان معتمدین و ضابطین قضایی که در هر عرصه اعم از دستگاه‌های دولتی، اصناف و... خصوصاً در هر محله، انتخاب شده و تحت آموزش قرار می‌گیرند.

حیطه دوم) تشکل‌های مردمی^{۱۱}: از ظرفیت تشکل‌های مردمی و مؤسسات فرهنگی و فعالان مردمی دارای دغدغه و تجربه، علاوه بر جنبه‌های اجرایی خصوصاً در برنامه‌های آموزشی، مشاوره‌ای و فرهنگی استفاده می‌شود و به تبع از حمایت‌های مالی، معنوی و حقوقی مقتضی برخوردار خواهند شد.

حیطه سوم) آحاد مردم که مالک و مسئول امری هستند، مانند: مالک و راننده وسیله نقلیه، مغازه‌دار، مسئول فروشگاه، اماکن و مراکز خدماتی، آموزشی، تفریحی و... که هرکدام در حیطه مسئولیت خود قدرت امر به معروف و نهی از منکر دارند، با تذکر و اقدام صحیح، موجبات رفع بی‌حجابی را فراهم می‌آورند. در این طرح مدیران خصوصی نیز مانند مدیران دولتی، برای انجام وظایف قانونی خود، مخاطب اصلی‌اند. مدیر و مسئول هر قسمت، باید مدیر اصلاح عفاف و حجاب زیر مجموعه خود باشد و نسبت به آن پاسخ‌گو باشد، فقط در مواردی که برای امر به معروف و نهی از منکر مانع ایجاد شود، مأمورین در حمایت از مدیر و مردمی که امر به معروف و نهی از منکر می‌کنند، وارد صحنه می‌شوند.

به عنوان نمونه در حال حاضر چند میلیون راننده تاکسی اینترنتی^{۱۲} مشغول به خدمت هستند. از آنجا که در تعهد اولیه رانندگان بر مواظبت از پوشش مناسب مسافریین تعهد کرده‌اند، لذا ارائه خدمات به افراد متخلف و کاشف حجاب، خود تخلف بوده و در صورت انجام این تخلف، صاحب وسیله نقلیه و راننده به دلیل ترک امر به معروف و نهی از منکر مورد تذکر پیامکی واقع شده و در صورت تکرار جریمه می‌شود. در این شرایط برای پیش‌گیری از وقوع این امر، خود راننده با تذکر لسانی به افراد متخلف، مسئول رفع این تخلف می‌شود و فرد متخلف چون می‌داند راننده جریمه می‌شود، تذکر او را بدون هر گونه تنش و درگیری می‌پذیرد و از خدمت‌رسانی بهره‌مند می‌شود.

در ادارات و فروشگاه‌ها رعایت عفاف و حجاب متوجه مدیر و مسئول مجموعه است و فرد متخلف از طریق امر به معروف و نهی از منکر صاحب فروشگاه، مدیر اداره، راننده خودرو و... متوجه تخلف خود شده و تنش حاصل از برخورد نیروی انتظامی با افراد ضعیف الحجاب برطرف می‌گردد. لذا صاحبان خودرو و فروشگاه‌ها و مدیران مجموعه‌ها هم با روش‌های مناسب با اقتضائات خود، تذکر اثرگذار عملی داده و در واقع فرهنگ بی‌تفاوتی نسبت به ناهنجاری‌ها و ترس از تذکر و اصلاح، به تدریج جای خود را به

۱۱. تا کنون بالغ بر ۱۰۰۰ تشکل مردمی در عرصه مطالبه‌گری عفاف و حجاب در سایت ستاد امر به معروف ثبت نام و مجوز گرفته‌اند. برای آگاهی از ایجاد تشکل مطالبه‌گری در عرصه‌های مختلف به آدرس ستاد امر به معروف به نشانی www.setad-abm.ir مراجعه نمایید

۱۲. فقط تعداد راننده‌های یکی از شرکت‌های تاکسی اینترنتی حدود چهار میلیون و دویست هزار نفر می‌باشد.

فرهنگ مسئولیت‌پذیری اجتماعی در قبال یکدیگر و امر به معروف و نهی از منکر می‌دهد. تذکردهی و تذکرپذیری باعث رفع بسیاری از نابسامانی‌های اجتماعی می‌شود و به عنوان یک فرهنگ مترقی در جامعه با اجرای این طرح حتی در بقیه مسائل امر به معروف و نهی از منکر ساماندهی و راه‌اندازی می‌شود.

این نمونه‌هایی از مسئولیت‌دهی به نقش مردمی -در حوزه مسئولیت خود- است که در همه عرصه‌های این طرح وجود دارد. در جایی که مردم می‌توانند وظیفه‌ای را انجام دهند به جای تصدی‌گری دولتی حاکمیت اسلامی موظف است برای تحقق امر به معروف و نهی از منکر قدرت لازم را به افراد ارائه دهد تا آنان به این امر اقدام کنند. با اجرای این طرح و همکاری نهادهای دولتی و نیروهای مردمی، ضمن احیای فرهنگ ارزشمند امر به معروف و نهی از منکر و اصل هشتم قانون اساسی در جامعه، از تقابل‌ها و تنش‌های نادرست مردمی کاسته می‌شود.

۷. آموزش و ارتقای بینش:

از عوامل موفقیت یا عدم موفقیت هر طرح و برنامه‌ای، آموزش و توجیه مجریان و مخاطبین آن طرح است. چرا که اجرای بهترین طرح‌ها به دست مجریان آموزش ندیده، بی نتیجه و حتی مضر می‌شود. از آنجایی که از مهم‌ترین مسائل در مورد عفاف و حجاب، فرهنگ‌سازی و اقتناع فکری عموم جامعه نسبت به ضرورت این مسئله است در این طرح در زمینه کار فرهنگی و ایجابی، بحث آموزش و ارتقاء بینش با نگاه ویژه در چهار حیطه دنبال می‌شود:^{۱۳}

حیطه اول) آموزش مجریان و معتمدین:

آموزش مجریان و معتمدین در سه سطح انجام می‌شود:

آموزش اصلی و پایه: مجریان پس از شناسایی و شبکه‌سازی، تحت آموزش پایه امر به معروف و نهی از منکر و فراگیری نکات مشترک ناظر به اجرای طرح در همه عرصه‌ها (مانند: آموزش مبانی، قوانین و...) قرار می‌گیرند.

آموزش مهارتی: مجریان و معتمدین، پس از گذراندن آموزش پایه امر به معروف و نهی از منکر، تحت آموزش‌های مهارتی در هر عرصه قرار می‌گیرند که شامل موارد:

الف) آموزش ضابطین^{۱۴} براساس قانون حمایت، ستاد مسئول آموزش نیروهای بسیج در حوزه امر به معروف و نهی از منکر

۱۳. پیوست آموزشی در طرح تفصیلی موجود می‌باشد.

۱۴. ضابطین امر به معروف براساس دستورالعمل اجرایی قانون حمایت از امرین به معروف موظف به اخذ تأیید آموزش از ستاد امر به معروف می‌باشند، ستاد آموزش‌های مربوطه را در دو دوره به ظرفیت مجموعاً ۱۴۰۰۰ نفر با سرفصل‌های ذیل برگزار نموده است: تعریف ضابط و انواع آن جایگاه ضابطان امر به معروف و نهی از منکر اصل عدالت و اصل براءت اصل قانونی بودن دادرسی اصل قانونی بودن صدور حکم و اجرای مجازات اصل دسترسی طرف‌های پرونده به وکیل اصل مصونیت حریم خصوصی از هرگونه تعرض اصل ممنوعیت دستگیری اصل آگاهی طرف‌های پرونده از حقوق خود اصل سرعت در انجام وظیفه قضایی تفکیک جرایم مشهود از غیر مشهود تشخیص مسئولیت‌های کیفری و مدنی ناشی از اعمال زیانبار ضابط

ب) آموزش مربیان تخصصی عفاف و حجاب جهت اعزام به دستگاه‌ها و نهادهای اجرایی و مراکز آموزشی^{۱۵} در دو سطح مقدماتی و تکمیلی جهت تقویت و توانمندسازی کنشگران و دغدغه‌مندان عرصه عفاف و حجاب

ج) آموزش مجریان متناسب با عرصه‌های حمایتی و کنشگری مانند: آموزش ویژه انتظامات و حراست‌ها، کارمندان و مدیران دستگاه‌ها، پلیس اماکن عمومی و امنیت اخلاقی و

حیطه دوم) آموزش‌های اختصاصی:

آموزش اختصاصی ویژه مشاورین عفاف و حجاب و خانواده: از آنجایی که مشکل اکثر بدحجابی‌ها، غفلت و جهل به اهمیت ضرورت پوشش و حجاب و قوانین مربوط به آن و یا مسائل خانوادگی می‌باشد و با راهنمایی و مشاوره و آگاهی بخشی مناسب، تا حد بسیار زیادی این مشکل قابل رفع است، در این طرح، انجمن مشاورین عفاف و حجاب و خانواده تشکیل شده و افراد توانمندی که مهارت‌های اولیه مشاوره را دارند و علاوه بر گذراندن دوره مقدماتی مربیان حجاب دوره و رشته‌های تکمیلی مشاوره را نیز گذرانده باشند، برای ارائه مشاوره از ستاد مجوز می‌گیرند و سپس نسبت به ارائه خدمات مشاوره‌ای به افراد بدحجاب، در مناطقی که طرح فعال شده است، بکارگیری می‌شوند.

در این طرح پیش‌بینی شده است برای هر محله، صنف و ... در عرصه‌های مختلف مانند: فضای مجازی، مشاوران عفاف و حجاب خانواده، آموزش‌های تخصصی و دانشگاهی با وجود رشته‌های تعریف شده در حوزه و دانشگاه^{۱۶} در قالب طرح محله مسجد محور راه‌اندازی شود و افرادی که در حوزه عفاف و حجاب تخلف نموده‌اند مختار به پرداخت جرایم یا شرکت در جلسات مشاوره و بخشودگی جرایم می‌باشند.

حیطه سوم) آموزش و ارتقاء سطح بینش عموم مردم

همزمان با آماده سازی مجریان، آموزش‌های عمومی برای بالا بردن سطح بینش آحاد جامعه و اقتناع افکار عمومی و تبیین ضرورت مسئله عفاف و حجاب در نظر گرفته شده که اهم بسترهای آموزشی آن شامل موارد زیر می‌باشد:

مراکز آموزشی، صدا و سیما، تبلیغات محیطی، فضای مجازی، سینمای خانگی، محصولات رسانه‌ای و

حیطه چهارم) آموزش‌های مختص متخلفین از قانون حجاب:

در این عرصه از ظرفیت مؤسسات فعال در عرصه آموزش و ظرفیت انجمن مشاورین خانواده و عفاف و حجاب در جهت مواجهه و تبیین افراد استفاده خواهد شد.

۱۵. لازم به ذکر است دوره اول تربیت مربی حجاب به صورت حضوری در تابستان ۱۴۰۱ برای تعداد محدود اجرا شده و دوره دوم آن با حدود ۵۰۰۰ نفر شرکت‌کننده به صورت مجازی و مباحثه محور در سطح کشور با استفاده از مربیان دوره اول در زمستان ۱۴۰۱ برگزار شد. سرفصل‌های دوره مربیان حجاب ذیلاً تحت چهار عنوان کلی می‌باشد: الف) مبانی مسأله حجاب ب) فن بیان و اقناع ج) سیر قوانین حجاب د) نظام مسائل و پاسخگویی به سوالات و شبهات حجاب.

۱۶. طرح مسجد کوفه در ۱۸ گرایش برای تأمین نیازهای اصلی دولت محله اسلامی تدوین شده است.

در هر مرحله از طرح، شرکت در کلاس آموزشی و مشاوره و ارائه گواهی قبولی، می‌تواند به انتخاب افراد جایگزین اعمال قانون جریمه و یا محرومیت‌های اجتماعی باشد.

۸. مرحله‌ای-منطقه‌ای:

در این طرح این‌گونه نیست که در همه جنبه‌ها و عرصه‌ها در کل کشور به یک‌باره بحث مقابله با بدحجابی شروع شود بلکه به اقتضائات مناطق و شرایط با وضعیت سنجی، گام به گام، مرحله به مرحله، عرصه به عرصه، منطقه به منطقه و محله به محله با زمان‌بندی مشخص، اجرا می‌شود. اقدام در عرصه‌های یازده‌گانه به یک‌باره و برای همه نقاط کشور همزمان آغاز نمی‌شود، که تصور شود انجام نشدنی است. بلکه از یک عرصه و یا یک منطقه خاص در هر استان و یا شهر، به صورت مرحله‌بندی و بدون شتاب‌زدگی بر اساس برنامه زمان‌بندی شده آغاز می‌شود و در همان منطقه خاص نیز عرصه به عرصه کار جلو می‌رود. پس از انتخاب معتمدین و گذراندن آموزش‌های لازم، در دو حیطة فرهنگی و اجرایی، در عین تبیین برای مردم منطقه، همان عرصه به اجراء درآید. در زمان اجرای طرح در هر منطقه، با تبلیغ فواید طرح، خودبه‌خود عادی‌سازی و فرهنگ‌سازی برای دیگر مناطق کشور صورت می‌پذیرد، همزمان با اجرای طرح در یک منطقه، تمهیدات و تدارکات لازم برای اجرای طرح در دیگر مناطق با استفاده از زیرساخت‌های نرم افزاری و سخت افزاری آماده می‌شود. وسعت اجرای طرح، به نسبت تعداد معتمدین آموزش دیده در هر منطقه یا در هر عرصه می‌باشد. به عنوان مثال در عرصه اول که نظارت بر دستگاه‌های دولتی است، می‌تواند همزمان در کل کشور شروع شود

۹. تطابق عرف با معروف:

در این طرح همراهی و همدلی عموم مردم حائز اهمیت است. برای این امر، اولاً: طرح در شهرستان‌ها و مناطق شهری از مناطق مذهبی آغاز می‌شود که عرف و اکثریت آن منطقه، مطالبه‌گر و دغدغه‌مند مسئله عفاف و حجاب باشند و از مبارزه با بدحجابی حمایت مؤثر کنند. ثانیاً در چنین مناطقی، از آن‌جا که دغدغه‌مندان و معتمدین زیادی برای توجیه و آموزش حضور دارند، شرایط مساعدتری برای اجرای طرح وجود دارد. ثالثاً: در منطقه و محدوده مذکور، مواجهه اولیه از بدترین هنجار شکنی‌های عرفی شروع می‌شود، به گونه‌ای که اکثریت مردم حتی بدحجاب‌های معمولی، طرفدار مقابله با آن نوع از بدپوششی‌های هنجارشکن می‌باشند. فرضاً در هر منطقه‌ای ده درصد بدترین و هنجارشکن‌ترین شکل پوشش و یا دیگر مظاهر فساد در اولویت اقدام می‌باشد. رابعاً: برای اجرای طرح از دیگر مقبولات عرفی و زمینه‌های کمک‌کننده، فضاهای معنوی و همراه‌کننده، مانند: حال و هوای ماه محرم و صفر، ماه مبارک رمضان و.... حتی‌المقدور استفاده مؤثر می‌شود.

۱۰. جامعیت و همه جانبه نگری:

برای به ثمر نشستن هر طرح و برنامه‌ای باید به همه ابعاد مسئله توجه نمود، زیرا وقتی برنامه‌ای ناقص طراحی و انجام گیرد، مانند عوارض استفاده ناقص از دارو نه تنها اثربخشی لازم را ندارد، بلکه موجب تضعیف اقدام و ناتوانی متولیان از حل مسئله می‌شود. همچنین اگر فرضاً چهار عرصه مورد توجه قرار گیرد و بقیه جنبه‌ها بی‌برنامه و قانون رها شود، راهکارهای فرار و قبح شکنی مسئله بروز و ظهور می‌کند.

جامعیت این طرح در ابعاد زیر قابل توجه است:

(الف) همه عرصه‌ها و ابعادی که امکان بروز و ظهور مظاهر فساد و تباهی و عدم رعایت حجاب وجود دارد، احصاء و برنامه‌ریزی شده و همه جهات در یازده عرصه در نظر گرفته شده است و در هر عرصه نیز مصادیق مختلف به صورت مرحله به مرحله مدنظر قرار گرفته است.

(ب) برای هر عرصه کار اجرایی توأمان با کار فرهنگی در نظر گرفته شده است.

(ج) نقش نهادهای مردمی و دولتی در نظر گرفته شده است.

(د) همه مظاهر فساد و تباهی اخلاقی تحت عنوان عفاف در طرح قرار داشته و فقط منحصر به مسئله حجاب نمی‌باشد یعنی با توجه به تصریح بند اول از اصل سوم قانون اساسی، به همه جوانب مؤثر در مسئله عفاف در همه عرصه‌ها به عنوان یک مجموعه در هم تنیده توجه شده است و مسائل مرتبط با مسئله عفاف، مانند: سگ‌گردانی، آلودگی‌های مبتذل صوتی، تجاهر و تشبّه به گروه‌های فاسد و... که از مصادیق مظاهر فساد اخلاقی است نیز مدنظر قرار گرفته است.

۱۱. اقناع و آمادگی فکری:

از راهبردهای این طرح، آماده سازی افکار عمومی^{۱۷} و جهاد تبیین، اطلاع رسانی محیطی و فضا سازی رسانه‌ای در زمان مشخص و کوتاهی در محدوده و منطقه اجرای طرح می‌باشد. چراکه بی‌توجهی به افکار عمومی بدون اقناع سازی ذهنی و روانی، عوارض غیرمترقبه‌ای را در پی خواهد داشت. اگر هر اقدامی صرفاً با اتکاء به قدرت حاکمیتی در قالب دستورالعمل و قانون درآید، آن مسئله یا به سرانجام نمی‌رسد و یا در بلند مدت هزینه زیادی را در برخواهد داشت. پاسخ‌گویی به شبهات و ایجاد اقناع فکری از مهم‌ترین مسائلی است که در این طرح مورد توجه قرار گرفته است. به عنوان مثال در پاسخ‌گویی به این شبهه رایج که: آیا نوع پوشش و حجاب، مسئله شخصی است؟

۱۷. به اصطلاح فقها ارشاد جاهل و تبه غافل هنجار سازی و ارزش‌دهی و برطرف کردن مقاومت‌های ذهنی

فرهنگ‌سازی و اقلان فکری در تفکیک حجاب، در حریم خصوصی و در سطح اجتماع، ضروری است و باید برای مردم تبیین شود^{۱۸}.

برای موفقیت طرح در جنبه تبیین، مشارکت معتمدین و بهره‌گیری از مقبولات عرفی و هماهنگی با افراد نخبه و اثرگذار منطقه به گونه‌ای مدنظر است که رسیدگی به معضل عفاف و حجاب و اجرای طرح، تبدیل به مطالبه مردمی در همان شهرستان و منطقه مورد نظر شود.

به عنوان نمونه، علی‌رغم تصور رایج و اظهارات صورت پذیرفته، مسئله حدود پوشش و حجاب در حال حاضر اولاً با ازدواج و ثانیاً با شغل و مسکن ارتباط مستقیمی ندارد. یعنی وضعیت حجاب متأهلین و افراد شاغل، بهتر از افراد مجرد و فاقد شغل نیست. لذا نباید بحث حجاب را با شغل، مسکن و ازدواج گره زد.

۱۲. ضمانت اجرایی:

در این طرح، ضمانت‌های قانونی قابل تحقق و متناسب با تخلف، در نظر گرفته شده است. ترک فعل یا استنکاف هر مسئول و مدیر دولتی و خصوصی نسبت به اصلاح عفاف و حجاب در زیر مجموعه خود، تخلف محسوب می‌شود. فقدان ضمانت اجرایی مؤثر از مهم‌ترین دلایلی است که حتی در مواردی که قوانین زیادی برای این موضوع وضع شده است، باز در وضعیت عفاف و حجاب جامعه تغییری صورت نگرفته و قانون در حد شعار باقی مانده است.

مصوبه جلسات ۴۲۷ و ۸۲۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی در عین حال که ۳۲ نهاد را موظف به وظایف متعدد در خصوص گسترش فرهنگ عفاف و حجاب نموده است ولی به دلیل عدم پیش‌بینی ضمانت‌های اجرایی لازم برای ترک فعل دستگاه‌های مسئول و مشخص نمودن یک متولی پاسخ‌گو، سال‌هاست به طور مؤثر اجرایی نشده است و نمی‌تواند بشود، از سوی دیگر هرچند این مصوبات ممکن است تا حدی به اصلاح وضع موجود کمک کنند ولی نمی‌توانند به تنهایی کاملاً مسئله را حل نمایند. مهم‌ترین ضمانت اجرایی در تخلفات، جرایم نقدی برای هزینه کردن در امور فرهنگی است. ضمانت‌های اجرایی از قبیل جرایم نقدی در تخلفات و محرومیت‌های اجتماعی در دنیا امری پذیرفته شده و در حال اجرا است.

۱۸. عفاف و حجاب در حریم خصوصی، مسأله شخصی و در سطح جامعه، مسأله عمومی و اجتماعی است. اینگونه نیست که نوع پوشش افراد در سطح جامعه ارتباطی به دیگران نداشته باشد. برای رفع تعارض سلیقه‌های فردی، هر امر اجتماعی باید ضابطه مند و در حیطه انضباط اجتماعی قرار گیرد، لذا هر جامعه‌ای بنا به مصالح آن جامعه و بر اساس مبانی فکری نظام حاکم بر آن، حدودی را برای پوشش افراد در سطح جامعه مشخص و برای آن، قانون وضع می‌کند و با وضع و اجرای قانون، اختلاف بر سر حدود پوشش، نه اصل پوشش را مرتفع می‌کند.

۱۳. وظایف ارگان‌های دولتی و نقش‌های مردمی:

در طرح عفاف و حجاب، همه دستگاه‌های حکومتی مرتبط و نهادهای مردمی با توجه به مأموریت‌های ذاتی خود، نقش ایفا می‌کنند. در همه عرصه‌ها نقش نهادهای اثرگذار در حیطه فرهنگی و کار اجرایی معلوم شده است. به عنوان نمونه در عرصه خانواده ۴۷ وظیفه قانونی برای ۱۶ نهاد به تناسب وظایف ذاتی خود در حوزه کار فرهنگی احصاء شده است. زمانی که دستگاه‌ها در یک نقشه واحد به ایفای نقش خود در زمینه فرهنگ‌سازی حجاب و اجرای مؤثر آن نپردازند، اقدامات پراکنده و غیر منسجم غالباً منجر به بی‌نتیجه شدن کار و کاستن توان‌ها می‌شود. تشکیل جبهه متحد و تعیین نقش دستگاه‌های دولتی و مشارکت مردمی، مؤثرترین روش برای پیش‌برد کار در این حوزه است.

۱۴. عدم وابستگی به بودجه دولت:

خودکفایی مالی، از ویژگی‌های برجسته این طرح می‌باشد عدالت اجتماعی حکم می‌کند افرادی که باعث آلودگی فرهنگی اجتماع شده‌اند، خود هزینه سالم سازی آن را نیز تأمین کنند، هم‌چنین غالباً عدم تأمین به موقع بودجه‌های فرهنگی توسط دولت یکی از عواملی است که طرح‌های مختلف کشور را متوقف نموده و یا اثر بخشی آن را از بین برده است. لذا بودجه سالم سازی و فرهنگی طرح، از خود طرح بدون وابستگی به بودجه عمومی تأمین می‌شود. فقط برای شروع کار و راه‌اندازی طرح نیاز به بودجه اولیه است.

مبالغ حاصل از جریمه نقدی متخلفان، مدیران و مسئولان دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و خصوصی که ترک فعل کنند و به وظایف قانونی خود در قبال اصلاح عفاف و حجاب مجموعه تحت مدیریت خود عمل نکنند و یا خدمت‌رسانی بدون تذکر و اصلاح داشته باشند، در همان راستا یعنی به پیش‌برد اصلاح وضعیت عفاف و حجاب خصوصاً در جنبه‌های ایجابی و فرهنگی اختصاص خواهد یافت. ماده ۹ قانون حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر مصوب مجلس بیان می‌کند: اشخاص حقیقی یا حقوقی حق ندارند در برابر اجرای امر به معروف و نهی از منکر مانع ایجاد کنند؛ سپس قانون، متخلفین از این ماده را محکوم به جزای نقدی نموده و تبصره آن تصریح دارد که: وجوه حاصل از این ماده پس از واریز به خزانه کشور با پیش‌بینی در بودجه سالانه، صددرصد در اختیار ستاد قرار گیرد. در این طرح با استفاده از جرایم نقدی، هزینه برنامه‌های فرهنگی نهادهای مردمی و یا برنامه‌های فرهنگی مندرج در قوانین تأمین می‌شود.

۱۵. استمرار و پیوستگی:

غالب اقدامات مهمی که تاکنون برای مسئله حجاب در حوزه اقدامات میدانی یا در وضع قوانین صورت گرفته، غالباً بعد از بروز و ظهور یک هنجارشکنی و به تبع جریحه‌دار شدن احساسات دینی جامعه و یا

وقوع حادثه‌ای تلخ (مانند شهادت ناهی از منکر و به تبع آن تصویب قانون حمایت) بوده است. طبیعی است هیاهوها و احساسات مذهبی پس از مدتی فروکش می‌کند و چون این هیجان‌های اجتماعی همراه با شعارها و تهدیدهای بی‌پشتوانه و بدون ضمانت اجرایی است، کار به صورت نیمه کاره رها شده و پس از مدتی وضع بدتر از سابق می‌شود.

در نقشه راه و طرح ستاد، در هر منطقه و هر مرحله، طرح به طور مستمر و گام به گام، با در نظر گرفتن ضمانت‌های اجرایی و با تعیین متولی مشخص و انگیزه‌سازی‌های تبشیری و انذاری و اقناع سازی‌های تبیینی و به تناسب تعداد معتمدین آموزش دیده انجام می‌شود.

۱۶. مسئولیت‌پذیری و هزینه‌سازی بی‌تفاوتی:

از دیگر مزایای مهم طرح حاضر این است که توجه به ترک فریضه امر به معروف و نهی از منکر و بی‌تفاوتی و مسئولیت‌ناپذیری در حیطه‌هایی که افراد یا سازمان‌هایی که مسئولیت و قدرت دارند، در نظر گرفته شده است. بدون توجه به جایگاه هر مسئولی نسبت به زیرمجموعه تحت مسولیت خود در ترک فعل و عکس‌العمل‌های مناسب نسبت به عفاف و حجاب، نمی‌توان موفقیت طولانی مدتی را انتظار داشت. در این طرح با ایجاد هزینه نسبت به بی‌مسئولیتی مدیران دولتی و خصوصی با ایفای نقش و مسئولیت‌پذیری مدیر هر قسمت، جامعه به سمت عدم تحمل پدیده بدحجابی و مظاهر فساد و پذیرش عفاف و حجاب سوق داده می‌شود. در طرح ستاد، قبل از بی‌حجابی زنان، بی‌غیرتی و بی‌مسئولیتی مردان، هزینه بردار خواهد شد. در دستگاه‌های دولتی، مدیران و در حوزه مردمی، هر فردی به تناسب قدرت و مسئولیت خود، مسئول امر به معروف و نهی از منکر می‌باشد، مثلاً مدیر بانک نسبت به کارمندان یا راننده وسیله نقلیه نسبت به مسافر یا مدیر سالن پذیرایی نسبت به مراجعین و یا حتی سرپرست خانواده نسبت به اعضای خانواده و به طورکل هر فردی به تناسب مسئولیت خود در اجتماع، مسئول مشارکت و اصلاح این امر است که با توجه به واگذاری نقش حاکمیت به مردم و ضمانت‌های اجرایی، مشارکت‌های گسترده مردمی صورت می‌پذیرد.

۱۷. ایجاد فرهنگ تذکردهی و تذکرپذیری:

در حالی که اصل و اولویت در امر به معروف و نهی از منکر، عدالت اجتماعی و حفظ حریم عبودیت و صیانت از آزادی انسان است؛ از آن‌جا که مسئله بی‌عفتی و بدحجابی، جلوه‌ای از شکستن حریم عبودیت، سلب آزادی معنوی و اجتماعی و تعرض به عدالت اجتماعی هم در تضییع حق الله و هم تضییع حق الناس می‌باشد، به رغم نظر بعضی افراد مبنی بر خارج شدن مقوله عفاف و حجاب از دستورکار و برنامه‌های ستاد، نه تنها این مقوله نباید از دستور کار ستاد خارج شود بلکه پرداختن هدفمند به مسئله حجاب و عفاف، فرصت و زمینه‌ای برای گشودن ابواب مهم و ریشه‌ای‌تر فریضه مهم امر به معروف و نهی از منکر

می‌باشد. هنگامی که افراد در این طرح، نسبت به مسئله عفاف و حجاب به صورت اختیاری و یا حتی برای حفظ منافع خود مجبور می‌شوند تذکر دهند و یا تذکر بپذیرند، امر به معروف و نهی از منکر نمایند ، مسئله تذکردهی و تذکرپذیری به تدریج فرهنگ جامعه شده، شعار «بی تفاوت نباشیم» در صحنه عمل تحقق یافته و مسئله «به من چه» و «به تو چه» کم رنگ خواهد شد. طرح عفاف و حجاب، فرصتی برای رفع تهدید بی تفاوتی جامعه و گشودن باب امر به معروف و نهی از منکر در دیگر حیطه‌های لازم جامعه است. پرداختن منطقی به مسئله عفاف و حجاب، موجب تقویت جایگاه امر به معروف در همه زمینه‌ها خواهد شد. در تقویت تذکردهی و تذکرپذیری فرضاً راننده تاکسی و یا مغازه‌داری که به بدحجاب تذکر می‌دهند، ناخودآگاه در جایگاه امر به معروف و نهی از منکر قرار می‌گیرند و با شروع گفتمان امر به معروف و نهی از منکر، در تعاملات بین مردم، زمینه‌های آگاه سازی و رفع شبهات و آموزش بیشتر در سطح جامعه، ایجاد می‌شود. طرح گسترش فرهنگ تذکردهی و تذکرپذیری بر اساس مقبولات عرفی، در همین راستا ارایه شده است.^{۱۹}

عرصه های طرح:

در این طرح شرایط و محیط‌های بروز و ظهور عفاف و حجاب، در یازده عرصه در نظر گرفته شده است. به عبارت دیگر هیچ بدحجابی و بروز و ظهوری از مظاهر فساد و تباهی وجود ندارد مگر این که در یکی از عرصه های طرح برای آن برنامه ریزی شده است در این طرح همه شرایط و مراکز، در قالب عرصه‌ها تعریف شده و دارای برنامه اختصاصی و مشخص است.

عرصه اول: دستگاه‌های دولتی و حاکمیتی

همان‌گونه که در ویژگی‌های طرح بیان شد این طرح در هر عرصه به صورت مرحله‌ای اجراء می‌شود و شروع طرح از دستگاه‌های دولتی و حاکمیتی است. در این عرصه، سه حیطه وجود دارد:

- الف) کارمندان و مدیران
- ب) ارباب رجوع
- ج) مأموریت و وظایف دستگاه

الف) کارمندان و مدیران:

در مرحله اول باید، خود کارمندان دولت که حقوق بگیر و عضو خانواده دولت و تحت مسئولیت مدیران هستند، الگوی سالمی از محیط کاری براساس شاخص‌های عفاف و حجاب ارائه دهند.

۱۹. طرح استفاده از مقبولات عرفی برای گسترش فرهنگ تذکردهی و تذکرپذیری مندرج در طرح تفصیلی

مسئول عفاف و حجاب هر دستگاه و مجموعه، مدیر و مسئول آن مجموعه است. واگذاری مسئله عفاف و حجاب به حراست و بسیج و... و رفع تکلیف و سلب مسئولیت از مدیر، خطای راهبردی است. بر این اساس، معیار و شاخص‌های عفاف و حجاب کارمندان از طرف ستاد بنا بر تکالیف قانونی^{۲۰} تهیه و به دستگاه‌های دولتی ابلاغ شده است.^{۲۱} در صورت اهتمام مسئول و کارکنان به رعایت شاخص‌ها، برای مدیر و مجموعه آن دستگاه، تشویق‌های مدیریتی و کارمندی در نظر گرفته می‌شود و در صورت اهمال و ترک فعل، بعد از دریافت تذکر و اخطار اولیه، در صورت عدم توجه و تکرار، مدیر مجموعه، هزینه ترک فعل‌ها را پرداخت خواهد کرد.^{۲۲} به طور مثال اگر در یکی از شعب بانکی در منطقه اجرای طرح، چند نفر کارمند با عدم رعایت حجاب گزارش شوند، بعد از تذکرات لازم در صورت بی توجهی به تذکر، بخشی از حق مدیریت کسر شده و هم‌چنین می‌توان درصدی از بودجه رفاهی کارکنان تبدیل به بودجه آموزشی و ترویجی شود و در نوبت‌های بعدی که تخلف تکرار شود، اعمال جرائم با درصد بالاتر و نهایتاً منجر به برکناری مدیر خواهد شد. بدین ترتیب مدیران برای حفظ جایگاه‌شان تمام تلاش خود را در اصلاح زیرمجموعه به کار می‌گیرند. در این طرح در واقع ترک فعل مدیر، بی تفاوتی و عدم نهی از منکر مجموعه، مورد جریمه واقع می‌شود.

اگر مدیری به وظایف خود عمل کرده ولی کارمند بر اثر لجاجت یا عدم توجه در مقابل قانون تمکین نکند با گزارش مدیر با کارمند طبق قوانین تخلفات اداری برخورد و مدیر مورد جریمه واقع نمی‌شود. در این روش هم کارمندی که رعایت شاخص‌های عفاف و حجاب را نکرده است نسبت به مدیر و دیگر کارکنان، به خاطر هزینه دار شدن ناشی از عدم تقید به عفاف و حجاب احساس شرمندگی خواهد کرد و هم سایر کارکنان برای جلوگیری از اخطار و جریمه، به مشارکت در نظارت عمومی و امر به معروف و نهی از منکر بر انگيخته و مانع از تکرار مسئله می‌شوند. در این مرحله هیچ برخورد مستقیم با خود بدحجاب توسط نیروهای بیرون از مجموعه، صورت نخواهد گرفت.

ب) ارباب رجوع:

مسئولیت رعایت عفاف و حجاب مراجعین در هر دستگاهی به عهده مدیر و کارمندان آن دستگاه می‌باشد، لذا با توجه به شاخص‌های عفاف و حجاب برای ارباب رجوع، به میزان تلاش برای فضا سازی و تمهیدات لازم برای فضای محیطی و تسهیلات ارائه شده جهت ارتقاء آراستگی عفاف و حجاب ارباب رجوع، مزیت‌ها و مشوق‌هایی برای مجموعه در نظر گرفته می‌شود و هم‌چنین به نسبت بی تفاوتی نسبت به عدم رعایت و قبح شکنی‌های مشخص شده، برای مدیر مجموعه جرایم تعریف می‌شود.

۲۰. آیین نامه راهکارهای اجرائی گسترش عفاف و حجاب مصوبات جلسه ۴۲۷ و ۸۲۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی ناظر به وظایف ستاد امر به معروف و نهی از منکر، بند ۵

۲۱. نامه شماره ۲/۳۴۹۹ مورخ ۱۴۰۰/۱/۱۶

۲۲. در قانون حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر، تصریح دارد که اشخاص حقیقی و حقوقی که از اجرای امر به معروف و نهی از منکر به هر نحوی ممانعت کنند بر اساس ماده ۹ قانون، مجرم شناخته شده و علاوه بر مجازات مقرر، محکوم به حبس تعزیری یا جزای نقدی می‌شوند.

به عنوان مثال اگر دستگاه دولتی نسبت به فردی که کشف حجاب نموده است بدون هیچگونه تمهید و فرهنگ‌سازی و تذکر، خدمات اداری ارائه دهد، مدیر آن دستگاه مورد بازخواست قرار می‌گیرد. چگونگی فضا سازی و فرهنگ‌سازی هر مجموعه‌ای به تناسب وظایف همان مجموعه مشخص و ابلاغ می‌گردد.

ج) مأموریت دستگاه:

بسیاری از دستگاه‌های مختلف علاوه بر اصلاح وضعیت عفاف و حجاب کارمندان خود، مأموریت‌ها و وظایف قانونی برای ارتقاء و گسترش فرهنگ عفاف و حجاب در سطح جامعه را نیز دارند که باید انجام دهند، مانند وزارت فرهنگ و ارشاد که ۲۲ وظیفه توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی برای آن سازمان تصویب شده است یا وظایف وزارت امور خارجه در قبال اتباع خارجی؛ که در صورت ترک فعل، مدیر مسئول باید مورد اخطار، جریمه و توبیخ مدیریتی قرار گرفته و یا در صورت تکرار، برکنار شود. هم‌چنین مدیر می‌تواند با انجام وظایف خود به صورت کامل، مورد تشویق قرار گیرد.

در دستگاه‌های حاکمیتی برای اجراء و تحقق عفاف و حجاب براساس شاخص‌ها، باید نظارت‌های مؤثر و مستمر وجود داشته باشد، بدین منظور هر مرکز دولتی (مانند بانک‌ها و ادارات) در منطقه مشخص شده، توسط چهار گروه می‌تواند مورد بررسی قرار گرفته و پس از صحت‌سنجی گزارشات و جمع بندی، اعلام وضعیت شود:

اول: گزارش های مردمی و ارباب رجوع با ارسال مستندات قابل قبول

دوم: نظارت و گزارش معتمدین و ضابطین قضایی آموزش دیده منطقه‌ای به کمک بسیج و تشکل‌ها و سازمان‌های مردمی حوزه عفاف و حجاب با مسئولیت شورای امر به معروف محله و دستگاه

سوم: ارائه گزارش نسبت به ابلاغ، اطلاع رسانی و حسن اجرای شاخص‌ها طبق چک لیست توسط تیم‌های بازرسی و نظارتی آموزش دیده رسمی

چهارم: نظارت و خود ارزیابی توسط شوراهای امر به معروف و نهی از منکر هر دستگاه خصوصاً مسئول عفاف و حجاب شورا و هم‌چنین نهادهای رسمی نظارتی مانند سازمان بازرسی و حراست

برخی از اقدامات تشویقی یا فرهنگی در این عرصه عبارت است از:

۱. معرفی ادارات، سازمان‌ها، ارگان‌ها، نهادها و... که موفقیت بیشتری در راستای اجرای طرح عفاف و حجاب از طرف پرسنل زیر مجموعه و ارباب رجوع داشته‌اند به عنوان نهادهای نمونه و الگو^{۳۳}

۳۳. آیین نامه راهکارهای اجرائی گسترش عفاف و حجاب مصوبات جلسه ۴۲۷ و ۸۲۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی ناظر به وظایف سازمان امور اداری و استخدامی کشور بند ۴

۲. تقدیر از نفرات موفق آموزش‌های ضمن خدمت عفاف و حجاب از میان مدیران و کارکنان دولت و تقویت نهادهای نظارتی و ارزشیابی در راستای حاکمیت فرهنگ عفاف و حجاب در ادارات^{۲۴}

۳. تشویق و حمایت از افراد و تشکل‌های اداری که در خصوص ترویج فرهنگ عفاف و حجاب فعالیت می‌نمایند و...^{۲۵}

۴. طرح تشویق مدیران در جشنواره شهید رجایی بر اساس شاخص‌های عفاف و حجاب

۵. اعطاء بسته‌های فرهنگی اثرگذار و هدفمند برای ترویج فرهنگ عفاف و حجاب به کارمندان و ارباب رجوع

عرصه دوم: خانه و خانواده

طبق قانون، حریم خصوصی مکانی است که بدون تجسس در معرض دید عموم قرار نمی‌گیرد مانند خانه به غیر از قسمت‌های مشترک؛ و لذا قسمت‌های مشترک و مشاع آپارتمان‌ها و هتل‌ها، بیمارستان‌ها و نیز وسایل نقلیه جزو حریم شخصی نیستند. از آن‌جا که حریم خصوصی فضایی است که بروز و ظهوری برای اجتماع نداشته باشد و در منظر و سمع دیگران قرار نگیرد لذا در بین همه عرصه‌های مذکور در طرح تنها این عرصه به عنوان حریم خصوصی محسوب که برای آن فقط باید کارهای فرهنگی فاخر، همه جانبه، اثرگذار و جذاب تربیتی صورت گیرد. در این عرصه تا مادامی که از حریم خانه، مظاهر بدحجابی و فساد و تباهی به بیرون بروز پیدا نکرده است، هیچ‌گونه تجسس و اقدام اجرایی و سلبی نباید صورت گیرد.

در تمامی تدابیر فرهنگی برای خانواده دو رویکرد بومی و ملی به تناسب مخاطبین مختلف با شرایط سنی و جنسیت اعضاء خانواده، مدنظر است. در قوانین موجود، فقط در عرصه درون خانه و خانواده ۱۶ نهاد حاکمیتی مانند: وزارت ارشاد، صدا و سیما، سازمان تبلیغات و... ۴۷ وظیفه در حوزه گسترش فرهنگ عفاف و حجاب بر عهده دارند^{۲۶}. در این عرصه دستگاه‌هایی که طبق قانون موظف به انجام امور فرهنگی هستند مانند صدا و سیما^{۲۷} اگر به وظایف خود عمل نکنند، بر اساس شاخص‌های اعلامی، مورد جریمه قرار می‌گیرند و مبالغ جمع‌آوری شده صرف هزینه‌های فرهنگی تشکل‌ها و مؤسسات مردمی مرتبط با همان وظیفه می‌شود و دستگاه‌هایی که به موقع به وظیفه خود عمل نمایند معرفی و مورد تشویق قرار می‌گیرند.

۲۴. همان بند ۱

۲۵. همان ناظر به بند ۱۲ وزارت کشور و بند ۵ از وظایف معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری

۲۶. پیوست فرهنگی دستگاهها (در طرح تفصیلی)

۲۷. آیین نامه راهکارهای اجرایی گسترش عفاف و حجاب مصوبات جلسه ۴۲۷ و ۸۲۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی ناظر به بند ۵ سازمان تبلیغات اسلامی و بند ۱۹ وظایف سازمان صدا و سیما

از دیگر اقدامات فرهنگی متناسب با این عرصه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. ترویج و تولید محصولات فرهنگی و برنامه‌های متناسب با فرهنگ حجاب و عفاف برای کودکان (اسباب بازی، بازی‌های رایانه‌ای و تهیه و استفاده از قهرمان‌های عروسکی مطرح در کارتونها و برنامه‌های کودک)^{۲۸}
۲. ایجاد مراکز مشاوره محلی با کادر مجرب برای برطرف کردن مسائل و مشکلات خانواده‌ها^{۲۹} خصوصاً در حوزه عفاف و حجاب
۳. برنامه‌ریزی برای بهینه سازی اوقات فراغت اعضای خانواده^{۳۰}
۴. برنامه‌های فرهنگی در فضای مجازی و رسانه ملی برای نشان دادن آسیب‌های عدم رعایت حجاب و عفاف در جامعه و آگاه سازی خانواده‌ها از عدم امنیت روانی ناشی از شیوع مظاهر فساد^{۳۱}.
۵. ترویج سبک معماری اسلامی در جهت بهبود عفاف در خانواده‌ها^{۳۲}
۶. حمایت از ایجاد تشکل‌های صنفی در خصوص زنان سرپرست خانواده جهت کارآفرینی، خودیاری و بهبود زندگی اقتصادی آن‌ها و جلوگیری از بروز ناهنجاری‌های اخلاقی و فرهنگی در آنان و ...^{۳۳}
۷. ترغیب و تسهیل ازدواج و تحکیم خانواده و ارائه خدمات آموزشی، مشاوره‌ای و مددکاری در حفظ ارزش‌های اسلامی-انقلابی خانواده‌ها و فرهنگ‌سازی و ترغیب خیرین برای مشارکت در طرح‌های فرهنگی عفاف و حجاب و تسهیل و گسترش ازدواج جوانان^{۳۴}.
۸. تقویت بنیه معرفتی و رفتاری عفاف و حجاب از طریق ارتباط اولیاء و مربیان مدارس و مراکز آموزشی.

عرصه سوم: وسایل نقلیه

رعایت عفاف و حجاب در وسیله نقلیه اعم از ماشین، موتور سیکلت و... که طبق قانون جزو حریم خصوصی نمی‌باشد، عرصه دیگر طرح می‌باشد. در این عرصه مسئولیت رعایت عفاف و حجاب در هر

۲۸. همان

۲۹. همان فرهنگی ناظر به بند ۱۲ از وظایف سازمان جوانان

۳۰. همان، ناظر به بند ۷ از وظایف سازمان جوانان

۳۱. همان، ناظر به بند ۲ وزارت علوم و بند ۱۲ و بند ۲۳ و بند ۲۵ سازمان صدا و سیما و بند ۵ از وظایف سازمان جوانان

۳۲. همان، ناظر به بند ۱۰ شهرداری و بند ۶ سازمان مسکن

۳۳. همان، ناظر به بند ۱ از وظایف سازمان بهزیستی

۳۴. همان، ناظر به بند ۱۲ وظایف سازمان جوانان و بند ۲ بنیاد شهید و ایثارگران

وسیله نقلیه شخصی بر عهده مالک و راننده آن وسیله است. هر وسیله نقلیه‌ای که سرنشین آن عفاف و حجاب را رعایت نکرده و یا مروج سایر مظاهر فساد مانند آلودگی صوتی، حمل سگ، نصب تصاویر و نمادهای مستهجن و... باشد، پس از اطلاع رسانی عمومی، در نوبت اول مورد تذکر لسانی قرار می‌گیرد به این صورت که پیامکی به شکل پیام‌های زیبا و محترمانه جهت آگاه‌سازی فرهنگی، برای ایشان ارسال می‌شود. اگر تکرار شد همراه با اخطار مجدد - به جهت کار فرهنگی - یک نوشته زیبا و منطقی، همراه با کتابی منتخب - با همکاری تشکل‌های فرهنگی - به آدرس مالک خودرو ارسال می‌گردد، که ضمن دعوت به عفاف و حجاب، تذکرات لازم از قبیل آگاه شدن نسبت به قوانین و جرائم انجام آن در صورت تکرار داده می‌شود. در نوبت سوم اگر تخلف مجدداً تکرار شد، جریمه بازدارنده که از قبل اعلام شده بود صادر و اعمال می‌گردد و همراه جرایم بعدی می‌توان از بسته‌های فرهنگی مؤثرتری نیز استفاده کرد.

سؤال: اگر مبلغ جریمه اثر گذاری لازم برای رفتارسازی مناسب را نداشت، چه تدبیری اتخاذ می‌شود؟ پاسخ: اگر این تخلف همچنان استمرار پیدا کرد، مبلغ جریمه به صورت تصاعدی افزایش پیدا می‌کند. فرضاً اگر جریمه اول یک میلیون تومان باشد در نوبت دوم جریمه دو برابر شده و در نوبت های بعدی به همین منوال افزایش می‌یابد. اگر وسیله‌ای فرضاً هشت نوبت در زمان مشخصی مثلاً یک ماه، مورد جریمه تصاعدی واقع شد و همچنان فرد متخلف اصرار بر تخلف از قانون داشت، وسیله نقلیه توقیف و صاحب وسیله به عنوان مجرم تلقی شده و ضمن بررسی وضعیت مالی و مالیاتی متخلف به دادگاه فرا خوانده می‌شود.

در این طرح محرومیت‌های اجتماعی در قبال ضمانت‌های پرداخت جرائم اعمال می‌گردد تا حتی‌المقدور وسایل نقلیه افراد توقیف نشود و محل کسب و کار افراد بسته نشود ولی در صورتی که از پرداخت جرائم استنکاف شود، مسئله محرومیت‌های اجتماعی مانند انجام عملیات بانکی بعد از پرداخت جرایم انجام می‌گیرد. همچنین با توجه به مرحله‌ای بودن، طرح، ابتدا از هنجارشکنی‌های بیش‌تر مانند کشف حجاب، آغاز و سپس مرحله به مرحله پس از اثر سنجی به مراتب پایین‌تر تسری پیدا می‌کند.

در این عرصه، به دلیل اجرای طرح ناظر ۱ مسئله تا حد زیادی عرفی و عادی‌سازی شده است^{۳۵}، لذا از ابتدا این عرصه به صورت کشوری قابل اجرا می‌باشد. اما معتمدین آموزش دیده محلی در همان محله و منطقه مشخص و در بدو حرکت برای مسئول وسیله نقلیه، تذکرها پیامکی ارسال می‌کنند. وسایل نقلیه عمومی و پر ازدحام مانند مترو و اتوبوس‌های درون شهری بدلیل شرایط متفاوت، در عرصه معابر عمومی تعریف شده است.

۳۵. به علت خلاهای قانونی در طرح ناظر ۱ که بعد از تذکر اول و اخذ تعهد در نوبت دوم، در صورت تکرار در نوبت سوم، وسیله نقلیه توقیف و مالک آن به مراجع قضایی معرفی می‌شود و به دنبال این امر، متخلفین برای رفع توقیف وسیله نقلیه در ازدحام مراجعین، گرفتار بیچ و خم امور اداری و اطاله دادرسی در دادگاه‌ها می‌شوند. این روند در عین بازدارندگی در قسمت مراجعه به مراکز پلیس و محاکم قضایی در بسیاری از موارد بازتاب خوبی نداشته و مسئله به جنبه ضدفرهنگی تبدیل شده و نتیجه عکس می‌دهد.

در این عرصه تشویق‌ها و کارهای فرهنگی زیادی وجود دارد از جمله:

۱. برای بخشودگی جرایم، مالکین خودرو می‌توانند به مشاورین عفاف و حجاب محلات مراجعه کرده و در صورت تأیید مشاور در اثربخشی، جرایم بخشیده شوند.
۲. بر اساس کتاب‌های هدیه داده شده سؤال‌هایی طرح و در صورت پاسخ‌گویی خود و خانواده از جوایز برخوردار می‌شوند.
۳. شرکت در دوره‌های آموزشی و توجیهی به همان نسبت موجب بخشیدگی جرایم می‌شود.
۴. تشویق و ترغیب شرکت‌ها و مؤسسات حمل و نقل زمینی، هوایی، دریایی و ریلی به ارائه خدمات فرهنگی به منظور اشاعه فرهنگ عفاف و حجاب به مسافران به همراه نصب تابلوهای تبلیغی و اثرگذار با محوریت عفاف و حجاب^{۳۶} و امر به معروف و نهی از منکر.
۵. افزایش تسهیلات حمل و نقل شهری ویژه بانوان به منظور تامین آسایش بیشتر آنان.
۶. تشویق‌هایی مانند بخشودگی جرایم راهنمایی و رانندگی برای رانندگانی که به ترویج فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر برای مسافران اقدام نمایند.

عرصه چهارم: لباس و پوشاک

ساماندهی لباس و پوشاک یکی از مهم‌ترین مسائل مرتبط با عفاف و حجاب جامعه است. برای گسترش حجاب اسلامی و رفع بدحجابی در جامعه، حمایت از طراحی، تولید، عرضه و مصرف پوشاک متناسب با شئون اسلامی مورد توجه است. لباس و پوشاک متناسب با شئون اسلامی و فرهنگ ایرانی، باید با قیمت ارزان عرضه شده و به سادگی در اختیار بانوان قرار گیرد، به گونه‌ای که افرادی که می‌خواهند حجاب سالم داشته باشند، با گرانی چادر و لباس‌های مناسب، جریمه نشوند. باید تهیه پوشاک عقیفانه، ارزان‌تر، مقرون به صرفه‌تر و ساده‌تر از پوشاک نابهنجار و غیر عقیفانه باشد که برای این امر لازم است اتحادیه مد و لباس ایرانی، اسلامی در هر دو عرصه طراحی و تولید، ایجاد گردد و فعالان این عرصه مورد حمایت و تشویق قرار گیرند. اگر برای مردم لباس‌های مناسب دستگاه‌ها با قیمت ارزان تولید و توزیع شود مردم اصرار ندارند از لباس‌های نامناسب استفاده نمایند. همچنین لازم است برای تولیدکنندگان و عرضه‌کنندگان لباس‌های مناسب ایرانی اسلامی مشوق‌های زیادی من جمله در اختیار قراردادن مراکز فروش ویژه و نمایشگاه‌های دائمی، توسط دستگاه‌های مرتبط مانند شهرداری‌ها و... تدبیر می‌شود.

۳۶. آیین نامه راهکارهای اجرایی گسترش عفاف و حجاب مصوبات جلسه ۷۲۴ و ۰۲۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی بند ۵ و ۶ از وظایف سازمان راه و شهرسازی

از طرفی عدم نظارت صحیح بر تولید، توزیع و مصرف لباس و پوشاک به موازات مسئله مهم طراحی مد و لباس، زیر ساخت گسترش بدحجابی را در جامعه فراهم می‌کند. مغازه‌ها و مراکزی که اقدام به ارائه البسه غیرعقیفانه مانند لباس‌های پاره و... نمایند مورد جریمه‌های اثرگذار قرار می‌گیرند تا فروش و به تبع تولیدات و واردات این نوع البسه برای آن‌ها مقرون به صرفه نباشد.

به موازات این امر برای طراحی، تولید، واردات و عرضه پوشاک مبتذل و نیز برای اشاعه دهندگان مد و لباس‌های نامناسب جرائم اثرگذار با هر تخلف در نظر گرفته می‌شود. جرائم اخذ شده صرف امور فرهنگی و حمایت از طراحی، تولید و توزیع پوشاک اسلامی و ایرانی می‌شود.

طبق قانون، در خصوص طراحی مد و لباس، وزارت ارشاد^{۳۷}، و در مسئله ارائه الگو و تولیدات عقیفانه، وزارت صمت^{۳۸} جهت تولیدات ارزان قیمت مسئول می‌باشند که باید در مسئله لباس و پوشاک بیش‌ترین نقش را ایفا نمایند.

عرصه پنجم: اماکن تجاری، خدماتی، فرهنگی، تفریحی، درمانی و ورزشی

یکی از گسترده‌ترین عرصه‌های موجود در این طرح عرصه پنجم می‌باشد که شامل مغازه‌ها، پاساژها، فروشگاه‌ها، شرکت‌های خصوصی، سالن‌های عروسی و پذیرایی، مراکز درمانی و داروخانه‌ها و بیمارستان‌ها، سینماها، باشگاه‌های ورزشی، رستوران‌ها و کافه‌ها، مراکز تفریحی، کلیه مؤسسات و مراکز خدماتی مانند آژانس‌های گردشگری، هتل‌ها و ... است که دارای مسئول مشخص هستند.

برای چنین اماکنی به تناسب نوع خدماتی که ارائه می‌شود، در سه حیطة به نسبت عفاف و حجاب اقدام وجود دارد:

حیطه اول) کارمندان و فروشندگان: کارکنان مراکز باید کاملاً رعایت عفاف و حجاب را داشته باشند و اگر مراعی عفاف و حجاب نباشند، به مدیر مجموعه تذکر داده می‌شود و در صورت تکرار جریمه مؤثر انجام می‌شود.

حیطه دوم) کالا و خدمات: نوع کالاها و محیط پردازی در مراکز خدماتی و تجاری باید حفظ شئون آراستگی و عفاف و حجاب شود. مراکزی که از تبلیغات مناسب برای ترویج فرهنگ عفاف و حجاب برخوردار باشند مورد تشویق و تقدیر قرار می‌گیرند و اگر به ترویج بی‌حجابی و بی‌بندوباری مبادرت شود -مانند: استفاده از تصاویر، تابلوها و یا تبلیغات ترویجی نامتعارف و غیرعقیفانه، برگزاری مجالس مبتذل در سالن‌های پذیرایی، وضعیت آرایشگاه‌ها و... - متخلف شناخته شده و جریمه می‌شوند.

۳۷. قانون ساماندهی مد و لباس مصوب مجلس شورای اسلامی ۱۳۸۵

۳۸. مصوبه جلسه ۸۲۰ مورخ ۱۳۹۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی ناظر به وظایف وزارت صمت

حیطه سوم) مراجعین: مسئولیت آراستگی مراجعین با مدیر مجموعه می‌باشد.

در هر سه حیطه، برای افرادی که علاوه بر رعایت عفاف و حجاب به جنبه ترویجی و تبلیغی امر به معروف و نهی از منکر و عفاف و حجاب می‌پردازند از مشوق‌های لازم مانند ارائه بن‌های خرید به دستگاه‌های دولتی و یا از تخفیفات برای تبلیغ در رسانه ای و... بهره‌مند می‌شوند و در صورت عدم توجه به قانون پوشش که از قبل اطلاع‌رسانی شده است پس از تذکر پیامکی و اخطار، به تناسب وضعیت و شرایط

آن مرکز جریمه اثرگذار می‌شوند. فرضاً اگر در یک مجموعه تجاری که حریم شکنی نموده و به تذکرات بی‌توجهی می‌نماید به میزان و وسعت تخلفات، چند صد میلیون تومان جریمه در نظر گرفته شود، مدیر مجموعه برای از دست ندادن سود و بهره مالی حاضر است هر کاری در هر سه حیطه انجام دهد تا مجموعه مجدداً مورد جرائم تصاعدی قرار نگیرد. علاوه بر بازرسین منطقه‌ای، شورای امر به معروف و نهی از منکر صنفی، اطلاع‌رسانی، آموزش و نظارت برای تشخیص مروجین و یا متخلفین را عهده‌دار است. در این عرصه ذکر چند نکته لازم است:

اگر مراکز تجاری و خدماتی به صورت مجتمع با مدیریت واحد بود، در صورت احراز قدرت اعمال مدیریتی جرائم متوجه مدیر مجموعه می‌شود تا همه مجموعه توسط مدیریت، تدبیر شود. در حال حاضر طبق قانون و ابلاغیه پلیس اماکن عمومی، ورود افراد بدحجاب به مراکز تجاری و خدماتی ممنوع می‌باشد گرچه فعلاً در حد چسباندن یک برگه با این عنوان و بدون هرگونه اقدام مؤثری است ولی در این طرح در صورت ارائه خدمات به متخلف بدحجاب، تخلف محسوب شده و جریمه به مسئول مجموعه و یا فروشگاه تعلق می‌گیرد. صرف حضور بدحجاب در اماکن خصوصی و دولتی بدون دریافت خدمات در صورتی که به دلیل شرایطی مانند ازدحام در مراکز تجاری امکان تذکردهی از طرف مدیر مجموعه وجود نداشته باشد به منزله حضور در معابر عمومی است ولی در دیگر اماکن مانند ناوگان حمل و نقل ریلی و هوایی و دیگر مراکز خدماتی که مدیر می‌تواند اعمال مدیریت نماید، باید تذکر دهی لازم تدارک دیده شود مثلاً یک کارمند مسئول تذکر دهی رسمی باشد.

علاوه بر مشوقات ذکر شده برخی اقدامات فرهنگی دیگر در این عرصه عبارت است از:

۱. مراکزی که تبلیغ و ترویج عفاف و حجاب در کالا، چگونگی خدمات و مواجهه با ارباب رجوع و فضای محیطی و... می‌نمایند مورد حمایت‌ها و تقدیرهای مؤثر قرار می‌گیرند.

۲. معرفی مجموعه‌های الگو و دستگاه‌های دولتی برای استفاده کارمندان از خدمات رفاهی و ورزشی اماکن اختصاص داده می‌شود.

۳. ارائه تسهیلات برای تولید، عرضه و نمایش الگوهای ایرانی-اسلامی و عفاف و حجاب به طور مستمر با همکاری شهرداری و وزارت صمت.

۴. ایجاد فضای مختص بانوان و بدون نیاز به حجاب در مراکز خدماتی، تفریحی و ورزشی.

۵. استفاده از امکانات و ایجاد مشوق‌های لازم برای معرفی چهره‌های الگوی عفاف و حجاب اثرگذار مانند ورزشکاران و هنرمندان.

عرصه ششم: مراکز آموزشی

از آن‌جا که مراکز آموزشی اعم از دانشگاه‌ها، مدارس و مؤسسات آموزشی دارای اهمیت، جایگاه، شرایط و مخاطب خاصی هستند و مانند همه کشورهای پیشرفته در زمینه علم و دانش، از قوانین مختص به خود برخوردارند، لذا به عنوان عرصه مستقل با اقتضائات ویژه در نظر گرفته شده است. در خصوص مراکز آموزشی، قوانین عفاف و حجاب توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی به تفصیل تصویب و ابلاغ شده است.^{۳۹}

با توجه به این‌که مسئولین و رؤسای دانشگاه‌ها و مدارس و مراکز آموزشی فقط مسئول برگزاری کلاس و درس و واحد آموزشی نیستند، بلکه مسئول پرورش اخلاق و تربیت انسانی و دینی نیز می‌باشند لذا رعایت قوانین و حریم عفاف و حجاب هر مجموعه آموزشی به عهده مدیران آن مجموعه می‌باشد و نباید این موضوع در حد واگذاری کار به صورت تذکر انتظامات و حراست‌ها تنزل داده شود. اگر هر مرکز آموزشی تبلور وقار و عفاف و حجاب باشد در رتبه‌بندی و اختصاص بودجه و یا با بهره‌مندی دانش‌پژوهان از تخفیفات شهریه‌ای مورد تشویق قرار می‌گیرند و از مدیر مجموعه تقدیرهای مدیریتی و مالی صورت می‌پذیرد و در نظام رتبه‌بندی واحد آموزشی مؤثر می‌باشد و در صورتی که مجموعه نسبت به عفاف و حجاب و لنگار باشد و افرادی با شکستن حریم عفاف و حجاب قوانین را زیر پا بگذارند و در حریم مرکز آموزشی، تردد نمایند، این وضعیت، نشان بر ناتوانی و بی‌برنامگی مدیریت آن مرکز آموزشی است. شاخص‌های عفاف و حجاب باید در رتبه‌بندی و ارزیابی مدیران مراکز آموزشی، لحاظ شود در این طرح در صورت عدم رعایت عفاف و حجاب در مراکز آموزشی، به تناسب وضعیت و بر اساس شاخص‌های عفاف و حجاب، مدیر مجموعه آموزشی تذکر دریافت نموده و سپس جریمه می‌شود؛ مثلاً برای مدیر یک واحد دانشگاهی در شرایطی که موجبات تخریب حریم و عفاف و حجاب یک شهرستان و منطقه را ایجاد کند، به میزان ترویج بی‌بند و باری، مورد تذکر و جریمه واقع می‌شود و مبالغ مأخوذه مانند دیگر عرصه‌ها صرف فرهنگ‌سازی‌های مرتبط با همان مجموعه و منطقه می‌شود و در صورت بی‌تفاوتی مدیر مجموعه، تغییر مدیریتی انجام می‌شود. در این صورت، مدیران برای حفظ جایگاه مدیریتی خود، به وظایف قانونی و مدیریتی شدیداً ملتزم می‌شوند. در این طرح پنج رکن مراکز آموزشی در حوزه عفاف و حجاب، در حیطه‌های زیر مورد توجه قرار می‌گیرد.

۳۹. قانون مقررات انتظامی هیات علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی کشور (مصوب ۲۲/۱۲/۱۳۶۴) فصل دوم ماده ۷ بند ۱۲ و ماده ۸. مصادیق پوشش (مجاز و غیر مجاز) دانشجویان (مصوبه جلسه ۱۹۷ شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی، مصوب جلسه ۳۵۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۱۴/۶/۱۳۷۴) و آیین‌نامه انضباطی دانشجویان جمهوری اسلامی (مصوب جلسه ۳۵۸ مورخ ۱۴/۶/۱۳۷۴). آیین‌نامه انضباطی دانشجویان جمهوری اسلامی (مصوب جلسه ۲۵۴ مورخ ۲۰/۰۴/۱۳۷۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی). مصوبه جلسه ۱۹۷ شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی، طرح پوشش (مجاز و غیرمجاز) ویژه دانشجویان در تبیین تبصره ۳ ماده ۶ آیین‌نامه انضباطی دانشجویان (مصوب جلسه ۳۵۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۱۴/۶/۷۴)

۱. محتوا و متن آموزشی:

گنجاندن موضوع امر به معروف و نهی از منکر و عفاف و حجاب با اهتمام به مثبت‌نگری و زیبا اندیشی در کتب درسی همراه با تبیین ضرورت و فلسفه آن برای دانش آموزان و پاسخ به سؤالات و شبهات دانش آموزان و دانشجویان با تقویت مربیان تخصصی و استفاده از ظرفیت دروس عمومی و معارف اسلامی برای آشنایی دانشجویان با مبانی، اصول و فرهنگ عفاف و حجاب^{۴۰}، اختصاص نمره در دروس مرتبط هنری جهت ساخت محصولات هنری و کلیپ در خصوص عفاف و حجاب، تحقیق و پژوهش و مقابله با فرهنگ ابتذال.

۲. فضای آموزشی:

از مهم‌ترین راهکارهای تقویت عفاف و حجاب ایجاد فضای آموزشی آزاد مختص بانوان است به گونه‌ای که بدون حضور آقایان، دانش‌آموزان یا دانشجویان و اساتید یا معلمان خانم بتوانند بدون حجاب به تحصیل بپردازند. در شرایط موجود در محیط‌های مختلط آموزشی در بسیاری موارد دشواری استفاده از حجاب در ساعات‌های متوالی افراد را به سمت شل‌حجابی سوق می‌دهد. نمی‌توان در محیط آموزشی، دختر و پسر جوان را در یک محیط پر ازدحام و پرجاذبه در مراوده و ارتباط با یکدیگر در مدت زمان زیاد کنارهم قرار داد و توقع داشت با چند دیواره نویس و بخشنامه، محیط سالم و عقیفانه ایجاد شود. چه اشکالی دارد معلم یا استاد و دانش‌آموز و یا دانشجوی خانم پس از ورود به محیط آموزشی بدون حضور نامحرم، حجاب خود را در کنار بگذارد فرضاً با لباس‌های آموزشی بدور از هرگونه مدگرایی، پس از چندین ساعت فعالیت، چادر یا حجاب اسلامی را برای ورود به محیط اجتماع مجدداً داشته باشد؟ چگونه در جمهوری اسلامی، در مدارس از دوران کودکی و ابتدایی تا دبیرستان تفکیک جنسیتی وجود دارد ولی در اوج جوانی به محض ورود به دانشگاه‌ها، اختلاط جنسیتی تجویز و اجرا می‌شود؟ امروزه حتی در بعضی دانشگاه‌های معتبر و گران‌قیمت دنیا، با هدف ارتقاء سطح کیفی و معدل علمی، علاوه بر ابلاغ و اجرای قوانین سخت‌گیرانه برای پوشش دانشجویان، اقدام به تفکیک جنسیتی نموده‌اند. با طرح تدریجی تفکیک جنسیتی در دانشگاه‌ها و دیگر مراکز آموزشی مختلط، برای اجرایی‌سازی قانون، بدون ابتلا به نظرات افراطی همچون پیشنهاد طرح‌های سخیف دیوارکشی در کلاس‌ها، می‌توان این مسئله را با تدبیر و تدریج به راحتی انجام داد. به طور مثال اگر برای سال جدید آموزشی، در دفترچه انتخاب رشته، یک دانشگاه مربوط به آقایان و دانشگاه دیگر مختص خانم‌ها اختصاص یابد و بر این اساس انتخاب رشته صورت گیرد، بعد از چند سال خود به خود تفکیک جنسیتی صورت می‌گیرد^{۴۱}. در موارد خاص، مانند رشته‌های مقطع دکترا و یا شرایط خاص این مسئله قابل تدبیر است.

۴۰. آیین‌نامه راهکارهای اجرائی گسترش عفاف و حجاب مصوبات جلسه ۴۲۷ و ۸۲۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی ناظر به بند ۳ وظایف وزارت آموزش و پرورش

۴۱. قانون تفکیک جنسیتی در دانشگاه مصوب سال ۱۳۶۶

۳. معلمان و اساتید:

رکن مهم مراکز آموزشی رکن معلم و استاد می‌باشد. برای جذب و گزینش معلمان و اساتید که نقش بی بدیلی در تربیت نسل آینده دارند اولاً: در همه رشته‌ها باید شاخص عفاف و حجاب به عنوان شرط لازم پذیرش وجود داشته باشد. ثانیاً: بعد از جذب، باید ارتقاء و تبدیل وضعیت اساتید، معلمان و مربیان، کادر آموزش و... برای ترویج فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر و عفاف و حجاب به عنوان، مشوق، در نظر گرفته شود. اقدامات مؤثر دیگر شامل: ارتقاء رتبه فعالین در تبیین و اجرای مؤثر عفاف و حجاب و تأثیر آن در نظام رتبه بندی معلمان، اولویت قراردادن اشتغال‌های دانشگاهی و هیات علمی برای افراد الگو در عفاف و حجاب، معرفی و تقدیر از معلمان و الگو در عفاف و حجاب و معرفی دانشگاه‌ها و مدارس الگو در این امر می‌باشد.

۴. دانش آموزان و دانشجویان:

استفاده از معلمان و اساتید اثرگذار و الگو، اتخاذ روش‌های جذاب و اثرگذار رسانه ای و... برای آشنایی و بالا بردن فهم و دانش افراد نسبت به ضرورت رعایت عفاف و حجاب و آسیب‌های عدم رعایت آن، تشویق برای ساخت کلیپ و بازی‌های رایانه ای، معرفی الگوهای نخبه عقیفه در سطوح مختلف که توانسته‌اند در عین رعایت عفاف و حجاب به مدارج بالای علمی و مهارتی دست پیدا کنند به منظور تغییر الگوهای غیرعقیفانه به الگوهای عقیف و نخبه در سطوح بالاتر آموزشی-برگزاری کرسی‌های آزاد اندیشی و انجام مناظره در خصوص فلسفه عفاف و حجاب و اختصاص نمره‌های لازم، تقدیر از دانشجویان و دانش‌آموزان الگو در عفاف و حجاب و... .

۵. مدیران و کارمندان:

اصلاح وضعیت عفاف و حجاب طبق شاخص‌های اعلامی کارمندان، معلمان و اساتید توسط مدیران آن مجموعه که حقوق بگیر مجموعه‌اند در اولویت می‌باشد و احکام عرصه اول را داراست.

در عرصه مراکز آموزشی، آموزش و پرورش^{۴۲} به صورت ویژه نقش بسیار اثرگذار و جدی برای تربیت نسل آینده دارد.

توجه به چگونگی جذب دانشجو معلمان که قرار است سی سال به تربیت فرزندان این مرز و بوم پردازند نیاز به دقت خاص و تغییر و تحولات اساسی دارد. ناگفته نماند مربیان مهدهای کودک از توجه ویژه‌ای باید برخوردار باشند.

۴۲. آیین نامه اجرایی مدارس مصوب جلسه ۶۵۲ مورخ ۲۰/۵/۱۳۷۹ شورای عالی آموزش و پرورش، فصل پنجم آیین نامه راهکارهای اجرایی گسترش عفاف و حجاب مصوبات جلسه ۴۲۷ و ۸۲۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی نظربه بند ۳ وظایف وزارت آموزش و پرورش

عرصه هفتم: فضای مجازی

از دیگر عرصه‌های بسیار تأثیر گذار در مسایل اخلاقی جامعه خصوصاً حوزه عفاف و حجاب، عرصه فضای مجازی است که به موازات همه عرصه‌ها می‌تواند بروز و ظهور داشته باشد. هر شخصی در هر عرصه‌ای می‌تواند همزمان در عرصه فضای مجازی نیز فعال باشد. این عرصه در خانه، در محل کار، در وسایل نقلیه و در همه موارد، عرصه تمام عیار تقابل‌های فرهنگی است. اگر فردی در فضای مجازی به ترویج و تبلیغ عفاف و حجاب به صورت جذاب و تحول‌زا پرداخت مورد تشویق و تقدیر قرار می‌گیرد و هم‌چنین اگر فردی بروز و ظهور بی‌عفتی و بدحجابی در فضای مجازی رواج داد علاوه بر تمهیدات و جرایم مربوط به همان عرصه، باید در همین فضا ضمن اظهار ندامت، جبران عملی خسارت فرهنگی نموده و متناسب با وسعت تخلف جریمه شود و در صورت عدم جبران، به محرومیت استفاده از فضای مجازی محکوم شود. در این عرصه حداقل ۷ نهاد دولتی از جمله وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات^{۴۳}، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی^{۴۴} سازمان صدا و سیما، سازمان تبلیغات اسلامی و... با ۶۶ وظیفه قانونی عهده دار این مسئولیت‌اند که متأسفانه بدلیل عدم ضمانت اجرای مؤثر این وظایف یا انجام نشده‌اند یا مؤثر نبوده‌اند. رهاسازی و برنامه نداشتن برای این عرصه لطمات اساسی را خصوصاً به نسل جوان وارد کرده است.

در این طرح علاوه بر نقش فضای مجازی در هریک از عرصه‌های یازده‌گانه، در این عرصه چهار حیطه مورد توجه خاص می‌باشد:

اول: تقویت طرح در حیطه فرهنگ‌سازی و تبلیغ مؤثر اجرای آن در منطقه و کشور با توجه به عرصه‌ها از قبیل جریان‌سازی در راستای جهاد تبیین و روشن‌گری و پاسخ به شبهات عفاف و حجاب در فضای مجازی، ارائه نرم افزارهای مرتبط ارزان قیمت به خانواده‌ها به منظور جلوگیری از دسترسی به سایت‌های ضد اخلاقی، ساماندهی بازی‌های رایانه‌ای، نمادها و نشان‌ها و حمایت از تولیدات و نمادهای داخلی مبتنی بر فرهنگ عفاف و حجاب، حمایت از تولید و انتشار محتوای مروج سبک زندگی عقیفانه و حمایت از کسب و کارهای همسو با حوزه عفاف و حجاب در فضای مجازی، اقدامات تربیتی و ارتقاء سواد فضای مجازی کاربران برای محفوظ ماندن در برابر محتوای مضر و غیر اخلاقی.

دوم: تدوین سیاست روشن و مشخص فضای مجازی در مورد سبک زندگی عقیفانه خصوصاً در شکل لباس و آرایش هنرمندان و... در برنامه‌ها، فیلم‌های سینمایی، تئاتر، شبکه نمایش خانگی و...

۴۳. آیین نامه راهکارهای اجرائی گسترش عفاف و حجاب مصوبات جلسه ۴۲۷ و ۸۲۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی ناظر به بند ۷ از وظایف وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات.

۴۴. همان، ناظر به وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

سوم: مقابله با هنجارشکنی و عادی سازی رفتارهای خلاف عفت در فضای مجازی مخصوصاً توسط اثرگذاران فرهنگی، هنری، ورزشی، بلاگرها و... در منطقه اجرای طرح

چهارم: ایجاد عملیات روانی در مقابله با تخریب‌ها و جوسازی‌ها و به انفعال کشاندن دشمن (لشکر سایبری).

در این طرح برای ارائه‌دهندگان الگوها و یا محصولات مروج بی‌عفتی و بدحجابی خصوصاً سرشاخه‌ها، جرایم اثر گذار در نظر گرفته می‌شود و برای بخشودگی جرایم بالا، موظف به جبران مافات و تبلیغ های اخلاقی مشخص خواهند شد.

عرصه هشتم: محله

عرصه مدیریت مردمی محله، مهم‌ترین عرصه مردمی و تأثیرگذار است که به نوعی متکفل اجرای طرح در همه عرصه‌ها و در محله و منطقه مشخص می‌باشد. در این راستا طرح محله مسجد محور (طرح مسجد کوفه) که بر مبنای اداره یک محله توسط مردم آن محله می‌باشد و در ۱۸ عرصه طراحی شده است که یکی از عرصه‌ها بحث سالم‌سازی اخلاقی و عفاف و حجاب محله است. در دولت‌سرای محله در بُعد عفاف و حجاب، مسئولین محله به نوعی متکفل اجرای طرح در همه عرصه‌ها، در محله می‌باشند. تدبیر و حل مسئله عفاف و حجاب در محله، به میزان بسیار زیادی مانع سرایت بی‌عفتی و بدحجابی در سطح اجتماع و دیگر مراکز می‌شود. یعنی مسئله عفاف و حجاب، چه در جنبه فرهنگی و چه در جنبه اجرایی، قبل از این‌که بخواهد در مقیاس گسترده در جامعه ورود پیدا کند، در همان محله توسط معتمدین محلی و شورای امر به معروف و نهی از منکر محلات و مساجد، تدبیر می‌شود^{۴۵}. خروج از حریم خصوصی خانه و حضور فیزیکی در سطح اجتماع، با حضور در محله تحقق می‌یابد. مالک خانه یا سرپرست خانواده که در قبال مسائل اعضای خانواده و افرادی که در آن خانه رفت و آمد می‌کنند، مسئولیت دارد، مکلف به ادای مسئولیت نسبت به رعایت عفاف و حجاب افراد خانه نیز می‌باشد. به این ترتیب در صورت ورود و خروج فردی که حجاب را رعایت نمی‌کند یا بروز و ظهور دیگر مظاهر خلاف عفت عمومی مانند سگ گردانی دارد؛ مسئول خانه و سرپرست خانواده که مسئول حفظ بهداشت اخلاقی و روانی خانه می‌باشد، به جهت تسری این آلودگی فرهنگی از خانه به محله و جامعه و ترک فعل در انجام مسئولیت فرهنگی خود، اعمال قانون می‌شود.

در این عرصه هم‌چون عرصه‌های قبل در نوبت اول تذکرات لسانی به شکل پیامکی محترمانه و دارای مضامینی زیبا جهت آگاه‌سازی همراه با بسته فرهنگی و کتاب به آدرس خانه ارسال شده و در ضمن تذکرات لازم، قوانین ارائه و بیان می‌گردد. در نوبت‌های بعد جریمه ای بازدارنده که از قبل اعلام شده بود برای پلاک خانه مانند پلاک خودرو، صادر و اعمال می‌شود.

۴۵. منشور و دستورالعمل تشکیل شوراهای امر به معروف و نهی از منکر محلات توسط ستاد تنظیم و ابلاغ شده است. در سایت ستاد امر به معروف به نشانی setad-abm.ir قابل رویت است.

در آپارتمان‌ها و مجتمع‌های مسکونی نیز طبق قانون^{۴۶}، مدیر مجموعه، مسئول و تدبیر کننده این امر می‌باشد.^{۴۷} حتی در شهرک‌ها، مدیریت شهرک مسئول حل این مسئله بوده و شورای امر به معروف و نهی از منکر شهرک برای این مسئله تدبیر و برنامه‌ریزی خواهد کرد. در اجاره‌نامه‌ها و ضوابط آپارتمان‌ها و شهرک‌ها، تعهدات حفظ عفاف و حجاب باید مندرج باشد.

علاوه بر خانه، مسئولیت تدبیر جهت نظارت و سالم سازی عفاف و حجاب در کلیه اماکن، دستگاه‌های دولتی، مراکز خصوصی و دیگر عرصه‌های واقع در محله، با شورای امر به معروف و نهی از منکر محله و مسئول عفاف و حجاب شورا می‌باشد که در این صورت مسئولین هر محله و منطقه با مشارکت مردمی مسئول اصلی صیانت از محیط جامعه کوچک خود می‌باشند.

هم‌چنین از آن‌جایی که فعالیت‌های تربیتی-فرهنگی در هر محله و منطقه به تناسب شرایط بومی و محلی هر منطقه، مختلف می‌باشد، شورای امر به معروف و نهی از منکر هر محله، به تناسب نیازهای بومی آن‌جا با تشکیل کارگروه امور فرهنگی، برنامه‌های فرهنگی مناسب در حوزه امر به معروف و نهی از منکر را مدیریت خواهد کرد.

از مهم‌ترین اقدامات فرهنگی و علمی در محله، راه‌اندازی مراکز مشاوره عفاف و حجاب در محلات است. مشاور محلی و یا صنفی نقش بسیار مهمی در فرهنگ‌سازی‌های مؤثر دارد. استفاده از ظرفیت دانشگاه‌ها، حوزه‌های علمیه^{۴۸} و ایجاد رشته دانشگاهی و حوزوی و مشاوران تخصصی تأیید شده به گونه‌ای است که فرد متخلف، مخیر به پرداخت جریمه و یا مراجعه به مرکز مشاوره تخصصی عفاف و حجاب و بخشودگی جریمه؛ پس از دریافت مشاوره و آموزش ضرورت و اهمیت عفاف و حجاب، با گواهی و تأیید مشاور می‌باشد.^{۴۹}

استفاده از ظرفیت‌های محله از جمله مساجد، هیئت‌ها، تشکل‌های مذهبی و هیئت‌های اندیشه‌ورز متشکل از نخبگان حوزوی و دانشگاهی در امر تبیین ضرورت عفاف و حجاب و مقابله با بی‌عفتی در جامعه و محله از امور مهم فرهنگی می‌باشد. هم‌چنین فرهنگسراها از دیگر ظرفیت‌های محلات است که برای برگزاری جلسات مرتبط، پرسش و پاسخ در زمینه ضرورت عفاف و حجاب، برگزاری مراسم ویژه در این زمینه و... مؤثر می‌باشد.^{۵۰}

۴۶. آیین نامه راهکارهای اجرائی گسترش عفاف و حجاب مصوبات جلسه ۴۲۷ و ۸۲۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی ناظر به وظایف حوزه علمیه قم

۴۷. همان

۴۸. همان

۴۹. برای راه‌اندازی مراکز مشاوره محلی، افراد واجد شرایط، آموزش‌های لازم را دیده و برنامه‌های آموزشی امر به معروف و نهی از منکر در حد رشته‌های تخصصی دانشگاهی و حوزوی، دایر می‌گردد.

۵۰. آیین نامه راهکارهای اجرائی گسترش عفاف و حجاب مصوبات جلسه ۴۲۷ و ۸۲۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی ناظر به بند ۵ وظایف شهرداری ها

این عرصه ظرفیت بسیار مهمی دارد به طوری که بسیاری از مشکلات کشور را می‌توان در مسئولیت دادن به مردم در محله حل نمود و حتی در انتخابات شورای اسلامی شهر و همچنین نمایندگان مجلس می‌توان به جای لیست‌های جناحی، از آراء محلی برای انتخاب افراد استفاده کرد.

عرصه نهم: معابر و مراکز عمومی

عرصه معابر عمومی شامل خیابان‌ها، پارک‌ها، سواحل، کوهستان‌ها و مکان‌هایی است که یا مسئول مستقیم و مشخصی ندارد و یا در حیطه مدیریتی شرایط و امکانات اعمال مدیریت وجود ندارد. مانند مراکز پرتردد و دارای ازدحام همچون مترو و اتوبوس‌های درون شهری و... اگر در عرصه‌های قبلی خصوصاً برنامه عرصه محلات، درصد قابل توجهی از مشکل عفاف و حجاب در معابر عمومی قابل حل است، در این عرصه کارهای فرهنگی زیادی از جمله فضاسازی‌های محیطی، اطلاع‌رسانی قوانین و تبلیغات مؤثر رسانه‌ای جهت اقناع‌سازی ذهنی اقشار جامعه لازم است.

در خصوص بی‌توجهی به مسئله عفاف و حجاب در معابر عمومی به دو طریق می‌توان با متخلفین برخورد کرد. راه اول از طریق دوربین‌های معابر عمومی در مراکز، اماکن، پارک‌ها، مترو و... و تطبیق آن با چهره متخلف که به این صورت تذکر و جریمه به گوشی شخص و آدرس او ارسال می‌شود. راه دوم در مواردی است که مردم با ناهنجاری‌های اجتماعی مواجه می‌شوند و در صورتی که به تذکر امر به معروف و ناهی از منکر بی‌توجهی شود یا شرایط تذکرده‌ی وجود نداشته باشد، از متخلف متجاهر، تصویربرداری کرده و برای مراکز مربوط ارسال می‌نمایند تا مراحل ارشادی و جریمه انجام شود. تصویربرداری از جنبه‌های خصوصی و شخصی ممنوع و جرم می‌باشد ولی در تخلفات علنی و تظاهر به گناه در سطح جامعه، منعی برای آن وجود ندارد و در صورتی که شخصی مانع تذکر و امر به معروف و نهی از منکر شود، طبق قانون حمایت از آمرین به معروف و ناهیان از منکر، مجرم شناخته شده و دستگاه‌های انتظامی و ذی‌ربط موظفند از امر به معروف و ناهی از منکر حمایت کنند. در این صورت متخلف علاوه بر جریمه تخلف، متحمل جرایم شدیدتری خواهد شد.

در این عرصه نیز مانند عرصه‌های قبل با حفظ کرامت انسانی و آبروی اجتماعی فرد متخلف، ابتدا تذکرهای لسانی و پیامکی و بسته‌های فرهنگی به آدرس شخص ارسال می‌گردد و در مراحل بعد، جرایم اثرگذار بدون هیچ‌گونه تنش و مواجهه مستقیم به آدرس شخص ارسال و یا در کارت ملی هوشمند ذخیره می‌گردد.

بعد از ارسال جریمه همچنان راه برای تأثیرپذیری فرهنگی و رفع مسئله برای متخلف وجود دارد تا با مراجعه به یکی از مراکز مشاوره عفاف و حجاب مورد تایید و دریافت پاسخ سؤالات و شبهات در این زمینه، برای بخشودگی جرایم و دریافت گواهی مشاوره اقدام نماید به طوری که شخص متخلف مخیر به

پرداخت جریمه یا مراجعه به مراکز مشاوره و یا شرکت در دوره‌های آموزشی است که پس از دریافت گواهی از پرداخت جرایم معارف شود. افراد هم‌چنین می‌توانند به جای پرداخت جریمه، در فعالیت‌های اجتماعی تعریف شده در حوزه عفاف و حجاب مشارکت نمایند.

برخی از اقدامات فرهنگی در این عرصه:

۱. در نظر گرفتن اماکن و پارک‌های مختص فعالیت‌های زنان و دختران بدون معذوریت پوشش کامل^{۵۱}

۲. استفاده از ظرفیت‌های تبلیغاتی مانند: بیلبوردها، تلویزیون‌های شهری، دیوار نوشته‌ها و... برای ترویج فرهنگ عفاف و حجاب و به کارگیری ظرفیت‌های هنری مانند: دیوارنویسی، عکس، پیام خطی و... برای غلبه بصری ارزش‌های عفاف و حجاب در شهر^{۵۲}

۳. در نظر گرفتن مکان‌هایی جهت حضور مروجین فرهنگی در اماکن عمومی و پاسخ‌گویی به سؤالات حوزه عفاف و حجاب.

عرصه دهم: باندهای اشاعه مفاسد اخلاقی

دشمن به شدت در تشکیل باندهای فساد و فحشا فعال شده است و به صورت شبکه‌ای به ترویج فساد اهتمام دارد و حتی در مواردی به افراد مبالغی پرداخت می‌شود تا با وضعیت مبتذل و هنجار شکن صرفاً در معابر عمومی رفت و آمد کرده و قبح شکنی نمایند. در این عرصه حساس، متخلفین توسط دستگاه‌های اطلاعاتی و امنیتی، در فضای حقیقی و مجازی رصد شده و مورد پیگرد قانونی نهادهای مربوط قرار می‌گیرند.

این همان عرصه‌ای است که نیروی انتظامی و قوه قضائیه با افرادی که اقدام به تشکیل باند و گروه‌های هنجارشکن و یا اقدامات نامتعارف خاص مانند برهنگی در ملاءعام و... نمایند، برخورد مجرمانه می‌کنند. این عرصه طبق قوانین و رویه فعلی مراجع قضایی، ادامه مسیر می‌دهد. نقش معتمدین و نیروهای مردمی و ضابطین در شناسایی و گزارش‌دهی موارد مشکوک، بسیار کمک‌دهنده است. برای جبران لطماتی که باندهای اشاعه فساد به جامعه زدند، محاکم قضایی می‌توانند قسمتی از تحمل مجازات را به فعالیت‌های فرهنگی در این زمینه اختصاص دهند که بعضاً بسیار اثرگذار برای خود شخص و جامعه است. از جمله اقدامات فرهنگی در این عرصه می‌توان به ساخت فیلم و سریال‌های مؤثر برای آگاه‌سازی جامعه از عواقب این باندها و نیز آسیب‌هایی که گریبانگیر افراد گرفتار در این باندها می‌شود اشاره کرد.

۵۱. بر اساس بند ۱ از اصل سوم قانون اساسی، دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است برای نیل به اهداف مذکور در اصل دوم قانون، همه امکانات خود را برای ایجاد محیط مساعد برای رشد فضایل اخلاقی براساس ایمان و تقوا و مبارزه با کلیه مظاهر فساد و تباهی بکار بندد.

۵۲. همان

عرصه یازدهم: سایر مظاهر فساد

همان‌گونه که در مقدمه ذکر شد مسئله عفاف فقط منحصر به عفت در پوشش نیست بلکه مسائل مهم و گسترده‌تری را در بر می‌گیرد که کاملاً مرتبط با حوزه حجاب می‌باشد و بدون توجه به آن نمی‌توان مسئله حجاب را به تنهایی حل کرد. وجه مشترک این رفتارها، تظاهر به فساد و گناه‌های اخلاقی، هنجارشکنی و تجری نسبت به آموزه‌های دینی بوده و ارتکاب به هر یک از این رفتارها راه را برای ناهنجاری‌های دیگر باز کرده و مانند شبکه‌ای به هم تنیده همدیگر را تقویت می‌کنند، لذا بروز و ظهور هر جنبه‌ای از مسائل غیراخلاقی و بی‌توجهی به سلامت فرهنگی جامعه در این طرح مورد توجه قرار گرفته است.

در بند اول از اصل سوم قانون اساسی، این مسئله تحت عنوان مبارزه با مظاهر فساد و تباهی مطرح شده که در این عرصه به آن پرداخته می‌شود. مسائلی مانند رقص در محیط‌های عمومی همچون مترو یا معابر عمومی، سگ‌گردانی، آلودگی صوتی، موسیقی‌های مبتذل و... مربوط به حفظ حریم عفاف در جامعه می‌باشد. هر کدام از موارد ذکر شده در همان عرصه‌ای که بروز و ظهور دارد مورد ارشاد، تذکر و در صورت تکرار مورد جریمه واقع می‌شوند. فرضاً آلودگی صوتی، پخش موسیقی‌های مبتذل، سگ‌گردانی در خودرو یا محله یا پارک در همان عرصه مشمول اقدام فرهنگی و جریمه قرار می‌گیرد.

ملزومات اجرای کامل طرح:

۱. اصلاح و رفع خلاء قانونی

تحقق طرح عفاف و حجاب ستاد، منوط به اقدام مجلس شورای اسلامی است که به فوریت قانون را در دو موضوع اصلاح نماید. اولاً: مسئول و متولی پاسخ‌گو توسط قانونگذار برای اجرای طرح مشخص شود.

ثانیاً: اصلاح قانون^{۵۳} با تبدیل جرم به تخلف بر اساس طرح عفاف و حجاب ستاد انجام گیرد؛ که همه این امور با یک ماده واحده الحاقی به ماده ۹^{۵۴} و تبصره آن مندرج در قانون حمایت از آمرین به معروف و ناهیان از منکر انجام‌پذیر است. در غیر این صورت باید در هر عرصه به صورت تفصیلی، قوانین لازم تصویب گردد که هر دو شکل آن از طرف ستاد، پیشنهاد شده است.

۵۳. خلاء های قانونی در هر عرصه در طرح تفصیلی مندرج است.

۵۴. ماده ۹ قانون حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر مصوب ۱۳۹۴/۱/۲۳ مجلس شورای اسلامی): اشخاص حقیقی یا حقوقی حق ندارند در برابر اجرای امر به معروف و نهی از منکر مانع ایجاد کنند. ایجاد هر نوع مانع و مزاحمت که به موجب قانون جرم شناخته شده است؛ علاوه بر مجازات مقرر، موجب محکومیت به حبس تعزیری یا جزای نقدی درجه هفت می‌گردد. در مورد اشخاص حقوقی، افرادی که با سوء استفاده از قدرت یا اختیارات قانونی و اداری از طریق تهدید، اخطار، توییح، کسر حقوق یا مزایا، انفضال موقت یا دائم، تغییر محل خدمت، تنزل مقام، لغو مجوز فعالیت، محرومیت از سایر حقوق و امتیازات، مانع اقامه امر به معروف و نهی از منکر شوند؛ علاوه بر محکومیت اداری به موجب قانون رسیدگی به تخلفات اداری، حسب مورد به مجازات بند (پ) ماده (۲۰) قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شوند.

ماده واحده پیشنهادی به شرح زیر می‌باشد:^{۵۵}

بنا به بند اول از اصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی مبنی بر «ایجاد محیط مساعد برای رشد فضایل اخلاقی بر اساس ایمان و تقوا و مبارزه با کلیه مظاهر فساد و تباهی» به منظور تدبیر وضع موجود و برون رفت از وضعیت نامناسب پیش رو و ماده واحده زیر جهت الحاق به ماده ۹ و تبصره آن مندرج در قانون حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر مصوب ۱۳۹۴/۱/۲۳ (مجلس) پیشنهاد می‌گردد:

کارگروهی متشکل از نمایندگان قوه مجریه، قوه مقننه، قوه قضائیه و نیروهای مسلح و ستاد امر به معروف و نهی از منکر زیر نظر اعضای اصلی ستاد امر به معروف و نهی از منکر، انتخاب و با رویکرد تبدیل جرم عدم رعایت عفاف و حجاب به تخلف و بر اساس طرح جامع ستاد فعالیت کند.

این کارگروه موظف است جهت تحقق بند اول از اصل سوم قانون اساسی، در خصوص مصادیق، ضمانتهای اجرایی، اولویت‌بندی، میزان و نحوه اعمال جرائم و محرومیت‌های اجتماعی، هزینه‌کردها در فرهنگ‌سازی و ایجاد محیط سالم اخلاقی و ترویج عفاف و حجاب و با تشکیل کارگروه‌های استانی و شهرستانی، بررسی و تصمیمات لازم را اتخاذ و در جهت اجرا به دستگاه‌های ذیربط ابلاغ کند.

تبصره ۱: وزیر ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات به عضویت اعضای ستاد امر به معروف و نهی از منکر (ماده ۱۹)^{۵۶} افزوده می‌شود.

تبصره ۲: کارگروه بر اجرای مصوبات، نظارت کرده و نتایج را به همراه اثرسنجی به اعضای ستاد گزارش می‌نماید.

بدیهی است با تصویب این ماده واحده، به سهولت و بلافاصله کار در ابعاد مختلف بر اساس طرح و نقشه‌راه ارائه شده در برنامه کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت^{۵۷} آغاز می‌شود که از جمله همه مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در حیطه فرهنگی با متولی مشخص قابل اجرا خواهد بود.

۵۵. پیشنهاد فوق به دو شکل قابل اجراست: ۱) دبیرخانه ستاد مستقیماً زیر نظر اعضا طرح را اجرایی سازد. ۲) کارگروهی از بین اعضا، انتخاب شده و اعضای ستاد بر آن نظارت نماید که این پیشنهاد در متن فوق آمده است.

۵۶. ماده ۱۹ قانون حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر (مصوب ۱۳۹۴/۱/۲۳ مجلس شورای اسلامی): اعضای ستاد امر به معروف و نهی از منکر به شرح زیر است:

۱- یکی از ائمه جمعه موقت شهر تهران به انتخاب شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه به عنوان رئیس ستاد / ۲- وزیر کشور / ۳- وزیر اطلاعات / ۴- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی / ۵- وزیر آموزش و پرورش / ۶- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری / ۷- وزیر صنعت، معدن و تجارت / ۸- دو نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به پیشنهاد کمیسیون فرهنگی و انتخاب مجلس به عنوان ناظر / ۹- نماینده تام‌الاختیار رئیس قوه قضائیه / ۱۰- رئیس سازمان صدا و سیما / ۱۱- رئیس سازمان تبلیغات اسلامی / ۱۲- فرمانده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران / ۱۳- رئیس سازمان بسیج / ۱۴- دبیر ستاد ائمه جمعه / ۱۵- دو نفر مجتهد به انتخاب شورای عالی حوزه‌های علمیه / ۱۶- یک نفر مجتهد به انتخاب شورای عالی حوزه‌های علمیه خاوران / ۱۷- دبیر ستاد به انتخاب رئیس ستاد

تبصره ۱- اشخاص دیگر نمی‌توانند به جای اعضای ستاد در جلسات شرکت کنند.

تبصره ۲- مصوبات ستاد توسط رئیس جهت اجرا به مبادی ذیربط ابلاغ و در چارچوب این قانون لازم‌الاجراست.

۵۷. برنامه کوتاه مدت عبارت است از: مواجهه سریع با هنجارشکنی‌هایی مانند کشف حجاب در اماکن، خودرو، فضای مجازی و...، برنامه میان مدت: برنامه یکساله ای است که در هر منطقه بر اساس توضیحات گفته شده اجرا می‌شود و برنامه بلند مدت: برنامه ای است که بعد از دو سال توانمان با آموزش و کارهای فرهنگی به عمق بخشی و تثبیت و کیفی سازی وضعیت عفاف و حجاب جامعه منجر می‌شود.

۲. مرجع تصمیم گیرنده:

مرجع اصلی تصمیم گیرنده برای حل مشکل قانونی طرح، مجلس شورای اسلامی است خصوصاً این که مجرم نمودن بدحجاب توسط مجلس شورای اسلامی مصوب شده است و طبیعتاً خود مجلس می تواند مبادرت به اصلاح قانون نماید. مجلس شورای اسلامی می تواند با قید فوریت، الحاقیه به قانون حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر یا قانون تفصیلی طرح را تصویب کرده و این طرح را عملیاتی نماید.

در صورتی که مجلس از تصمیم گیری ناتوان باشد و مسئله از جنبه های دیگر در وضعیت حاد بروز و ظهور کند نهادهای ذیل نیز می توانند در این خصوص تصمیم گیری نمایند:

الف) شورای عالی امنیت ملی: در صورتی که مسئله جنبه امنیتی تشخیص داده شود این شورا می تواند تصمیم به چگونگی مواجهه با مسئله را تدبیر نماید.

ب) جلسه سران قوا: مرجع تصمیم گیرنده دیگر برای اعطاء اختیارات قانونی مانند بحث کرونا یا تعزیرات حکومتی، مصوبات جلسه سران سه قوه است که تحت عنوان الحاقیه به قانون حمایت به صورت موقت تا زمان تصمیم گیری مجلس شورای اسلامی تصویب نمایند.

مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در جهت سیاست گذاری های فرهنگی است اما می تواند متولی مشخص عفاف و حجاب را معلوم نماید و از مجلس شورای اسلامی بخواهد قوانین لازم را تصویب نماید.

۳. متولی طرح:

متولی طرح باید مجموعه ای مردمی که قدرت سامان دهی ظرفیت های مردمی را برای اصلاح عفاف و سالم سازی اخلاقی در جامعه دارد و در عین حال قدرت راهبری و مطالبه از متولیان دولتی که تکلیف و قدرت حمایت از مسئله را دارند، باشد.

مهم ترین دلایلی که ستاد به مسئله عفاف و حجاب ورود پیدا کرده و مدعی است با اجرای این طرح، می تواند با حمایت های نهادهای موظف و با سازماندهی نیروهای مردمی مسئله را حل نماید دلایل زیر می باشد. البته ذکر این نکته لازم است که بنا به هر دلیلی که ستاد برای حل مسئله، مسئولیت کار را عهده دار نشد باز به دلایل زیر باید یک ستاد دیگری با همین ساختار و اعضاء تاسیس گردد تا مسئله به آن ستاد و تشکیلات جدید واگذار شود. بر اساس تجربیات سال های بعد از انقلاب خصوصاً در شرایط کنونی کشور، به نظر می رسد به مصلحت نیست که متولی و تابلوی مواجهه با مسئله عفاف و حجاب، قوه مجریه و دولت باشد بلکه این طرح باید مردمی و فرادولتی باشد زیرا:

اولاً: در طول سالیان گذشته شاهد بوده‌ایم، هرگاه در کشور مشکل و بحرانی ایجاد می‌شود، اولین مسئله‌ای که کنار گذاشته می‌شود، مسئله عفاف و حجاب است و از آن‌جا که بعد از انقلاب، همیشه کشور با بحران‌های مختلف مواجه بوده است، همیشه مسئله عفاف و حجاب در حاشیه قرار گرفته بلکه بعضی از دولت‌ها بر نادیده گرفتن آن تأکید داشته‌اند.

ثانیاً: از آن‌جا که مسئله عفاف و حجاب وظیفه ثانوی دولت است لذا در انبوه مشغولیت‌های کاری مدیران، عملاً این مسئله در اولویت‌های بعدی دولت مردان قرار می‌گیرد و به تدریج پس از انجام اقدامات مقطعی به فراموشی سپرده می‌شود.

ثالثاً: با وجود معضلات و وضع نامناسب اقتصادی مردم، دولت نمی‌تواند مواجهه جدی با مسئله عفاف و حجاب را ادامه دهد. در این شرایط دولت به عنوان حامی و پشتیبان، باید ایفای نقش کند.

رابعاً: اکثر دستگاه‌های دولتی خود مبتلا به مشکل بدحجابی در میان کارمندان و حتی مدیران خود می‌باشند و هنوز نتوانسته‌اند و یا بعضاً نخواسته‌اند وضعیت عفاف و حجاب مجموعه خود را اصلاح کنند. لذا هم‌چنان این بی‌اعتمادی و سؤال مردمی پابرجاست که مسئولانی که نتوانند زیر مجموعه خود را اصلاح نمایند چگونه می‌خواهند وضع عفاف و حجاب جامعه را درست کنند؟

این مسئله باید با محوریت مردم حل شود و ستاد امر به معروف و نهی از منکر از ظرفیت نیروهای مردمی اعم از تشکل‌های مردمی، شورای محلات، اصناف و... برخوردار است و قدرت ساماندهی نیروهای مردمی را بنا به وظیفه ذاتی و قانونی خود دارد.

از آن‌جا که مسئله عفاف و حجاب مسئله‌ای ملی و خصوصاً فراتر از قوه مجریه است و با توجه به نقش فرا قوه‌ای و مأموریت ذاتی ستاد در این حوزه، ستاد می‌تواند مسئولیت راهبری و اجرای طرح را عهده‌دار شود. ستاد از ملاحظات دولتی فراغت دارد و طرح متوقف بر عوامل و مشکلات بازدارنده دولتی خصوصاً مشکلات اقتصادی دولت نخواهد شد.

مهم‌ترین مطالبه عمومی متدینین، خانواده شهدا و علمای اعلام از ستاد امر به معروف در حل مسئله عفاف و حجاب می‌باشد. علی‌رغم اعلام سیاست جدی ستاد مبنی بر این‌که امر به معروف و نهی از منکر فقط به مسئله عفاف و حجاب خلاصه نمی‌شود و فریضتین در تمام شئون زندگی خصوصاً برای تحقق عدالت اجتماعی ورود دارد، در عین حال فوری‌ترین توقع و مطالبه مردمی، ساماندهی عفاف و حجاب در جامعه می‌باشد.

در تبدیل تهدید به فرصت، ستاد به جای بی‌توجهی و کنار گذاشتن موضوع عفاف و حجاب به بهانه لزوم پرداختن به مسایل مهم‌تر، از دروازه پرداختن به مسئله عفاف و حجاب، بقیه ابواب امر به معروف و نهی از منکر را نیز فرهنگ‌سازی و مطالبه‌گری می‌کند.

ستاد از پشتوانه قانونی (قانون حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر مصوب ۱۳۹۴ مجلس) برخوردار است و بنابر وظیفه قانونی^{۵۸} موظف به ساماندهی نیروهای مردمی و نظارت بر نهادهای حاکمیتی برای رفع این معضل اجتماعی است.

ساز و کار ظرفیت قانونی شورای ستاد کشور به گونه ای است که همه متولیان مرتبط با مسئله عفاف و حجاب عضو شورای مرکزی ستاد امر به معروف می باشند (اعضای شورای مرکزی ستاد متشکل از وزرای کشور، اطلاعات، صمت، ارشاد، آموزش و پرورش، آموزش عالی، نمایندگان مجلس، رؤسای صدا و سیما، سازمان تبلیغات، بسیج، نیروی انتظامی، مجتهدین حوزه علمیه و نماینده قوه قضائیه می باشد) و در ستادهای استانی و شهرستانی با ریاست ائمه جمعه به همین نسبت متناظرین استانی و شهرستانی برای ایفای نقش حضور دارند. ستاد دارای بازوهای رسمی در استانها، شهرستانها، دستگاههای دولتی و نهادهای مسئول برای اجرای طرح می باشد.

* ستاد امر به معروف و نهی از منکر با توجه به وضعیت فراقوه ای ساختار و امکانات قانونی و ترکیب اعضای ستاد مرکزی و ظرفیت شورای امر به معروف و نهی از منکر در همه دستگاهها و شوراهای اصناف و محلات در ستاد استانها و شهرستانها و تشکل های مردمی و... مجوز قانونی اجرای طرح را در همه عرصه های یازده گانه دارد.

* مجددا تأکید می شود در صورتی که به هر دلیلی فستاد امر به معروف و نهی از منکر، متولی طرح نشود، باز به دلایل فوق باید ستادی به صورت فراقوه ای و مشابه ترکیب ستاد تشکیل شده و مسئولیت مسئله را عهده دار شود.^{۵۹}

۵۸. بند ۵ ماده ۱۶ قانون حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر: زمینه سازی جهت مشارکت همه جانبه آحاد مردم و دستگاههای اداری و رسانه های عمومی در امور مربوط به فریضه امر به معروف و نهی از منکر.

۵۹. از آنجا که در اکثر مسایل، افکار عمومی جامعه و خصوصا مسئولین تحت تاثیر فضای مجازی مدیریت می شود، در خصوص ستاد امر به معروف و نهی از منکر نیز هجمه ها و تخریب های بسیار شدید و سازماندهی شده ای توسط دشمن از قبیل رسانه های بیگانه، تحریم ستاد و دبیر آن توسط دولت کانادا و انگلیس و اتحادیه اروپا و همچنین افراد داخلی منتسب به قدرت های سیاسی صورت پذیرفته است تا جایگاه ستاد را در اذهان عمومی تنزل دهد و کارایی آن کاهش پیدا کند. مدیریت شدن افکار در فضای مجازی سبب می شود افرادی که تحت تاثیر این حملات رسانه ای، ذهنیت پیدا کرده اند و نگران مراودات با ستاد امر به معروف و نهی از منکر می باشند، مایل نباشند ستاد را علیرغم داشتن طرح، ساختار و توان، مسئول این امر بدانند لذا بعضی نهادها هرچند مفادی از طرح را ولو به صورت ناقص انتخاب و استفاده می نمایند ولی نام ستاد را نمی آورند. شایان ذکر است قسم دیگری از مخالفت ها، اصرار به تصدی گری دولتی و استفاده از بودجه هایی است که در این خصوص دریافت می کنند. در حالی که طرح ستاد، با هر دو مسئله یعنی استفاده از بودجه بیت المال و تصدی گری دولت در امر عفاف و حجاب مخالف است.

مراحل مشترک اجرای طرح ۶۰ :

در قسمت‌هایی از طرح که حتی بخشی از بسترهای قانونی در آن وجود دارد پیگیری اجرای طرح مانند رسیدگی به وضعیت عفاف و حجاب دستگاه‌های دولتی انجام می‌گیرد^{۶۰}، ولی پس از تصویب قانون و تشکیل کارگروه ویژه، مراحل اجرای طرح به تفصیل تصویب خواهد شد، به این صورت که دستورالعمل‌های اجرایی از جمله مشخص نمودن مناطق و عرصه‌هایی که طرح در آن مناطق و عرصه‌ها شروع خواهد شد و چارچوب اخذ جرایم مالی و هزینه‌کردهای فرهنگی در منطقه مورد نظر، اجرا می‌شود. جزئیات اقدام و تمهیدات اجراء اعم از شناسایی منطقه و انتخاب مجریان و آموزش و تشکیل شورای امر به معروف و نهی از منکر در منطقه مورد نظر و مشخص نمودن نقش‌ها و هماهنگی دستگاه‌های مرتبط و آمادگی افکار عمومی و شاخص دهی و... در کارگروه تصویب می‌گردد.

به صورت اجمال قسمتی از مراحل اجرایی مشترک در همه عرصه‌ها به قرار زیر می‌باشد:

۱. تشکیل کارگروه:

کارگروه ویژه متشکل از نمایندگان سه قوه و نیروهای مسلح و ستاد با انتخاب و نظارت اعضای نوزده‌گانه ستاد تشکیل می‌شود و دو وظیفه اصلی را پیگیری می‌نماید: اول تهیه دستورالعمل کلی جهت تعیین مقدار و چگونگی اخذ جرایم، دوم چگونگی هزینه کرد آن در فعالیت‌های فرهنگی.

تبصره: معادل کارگروه ویژه کشوری، کارگروه استانی و شهرستانی در همه شهرستان‌ها و استان‌ها شکل می‌گیرد.

۲. تنظیم دستورالعمل اجرایی:

روال‌ها به صورت کاملاً مشخص در آن مندرج باشد و بر اساس قانون حمایت، دبیرخانه‌های ستاد متکفل اجرای طرح می‌شوند.

۶۰. برنامه زمانبندی اجرایی در هر عرصه و در کوتاه‌ترین بازه زمانی، به تناسب اقتضات و شرایط منطقه، تنظیم و ارایه می‌شود
۶۱. در حال حاضر بر اساس قوانین موجود (قانون حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر مصوب سال ۱۳۹۴ و مصوبه جلسه ۴۲۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی) بخش قابل توجهی از طرح مانند رعایت عفاف و حجاب دستگاه‌های دولتی و نیز مطابق ماده ۹ قانون حمایت، مجازات نقدی اشخاص حقیقی و حقوقی که در برابر اجرای امر به معروف و نهی از منکر ممانعت می‌کنند قابلیت اجراء دارد. ولی در عین حال برای اینکه طرح به صورت کامل اجراء شود و اثر بخش باشد لازم است جامعیت و همه جانبه بودن آن در نظر گرفته شود.

۳. انتخاب مناطق:

در هر استان یک شهرستان و یا در هر شهر یک منطقه با تعیین حدود جغرافیایی آن مشخص و انتخاب می‌شود. مثلاً در استان فارس، استهبان یا جهرم و یا در تهران، منطقه شهید محلاتی، سپس وضعیت منطقه مدنظر در عرصه‌هایی که قرار است اقدام صورت بگیرد، با شاخص‌های قابل اندازه‌گیری و طبق آمار و ارقام، مشخص شده و در طول اجرای طرح، اثرسنجی‌های لازم صورت می‌گیرد تا تأثیر شاخص‌های اعمال شده برای گسترش طرح در مناطق دیگر نیز به بهترین روش انجام گیرد.

۴. شناسایی و انتخاب مجریان:

معتمدین و افراد مؤثر و آموزش پذیر مردمی همان منطقه که شرایط پذیرش مسئولیت‌های لازم را دارا باشند، شناسایی می‌شوند.

۵. آموزش:

آموزش‌های لازم در قبل، حین و بعد از هر مرحله و متناسب با هر عرصه، برای معتمدین و ضابطین ارایه می‌گردد. قسمتی از آموزش نیروهای مناطق دیگر در منطقه راه اندازی شده طرح، انجام می‌شود.

۶. تشکیل شورای امر به معروف و نهی از منکر منطقه و محله:

مجریان اصلی از بین معتمدین واجد شرایط، شناسایی شده، کارگروه و شورای امر به معروف و نهی از منکر محله، برای راهبری و اجرای مؤثر طرح در همان محدوده تشکیل می‌شود.

۷. تشکیل کارگروه‌های منطقه‌ای:

به منظور تبیین طرح و انجام امور فرهنگی و همچنین به منظور مشخص نمودن اولویت‌بندی بدحجابی و چگونگی مواجهه به تناسب شرایط منطقه و محله، کارگروه منطقه، زیر نظر شورای امر به معروف و نهی از منکر تشکیل شده و بنا به اقتضائات آن منطقه تدابیر لازم را اتخاذ می‌نماید.

همچنین عرصه‌هایی که باید طرح در آن‌جا اجرا شود توسط کارگروه‌های منطقه‌ای مشخص می‌شود. فرضاً معلوم می‌شود در این منطقه در عرصه اول چند دستگاه دولتی و با چه شرایطی وجود دارد.

تبصره: عرصه‌هایی مانند خودرو می‌تواند به صورت سراسری و محله‌ای منطقه‌ای توأمان اجرا شود.

۸. مشخص نمودن نقش‌ها:

وظایف و برنامه‌های نهادها (مانند: مساجد، بسیج، شهرداری و...) و نیروهای مردمی توسط کارگروه، تعیین و اطلاع‌رسانی می‌شود.

۹. هماهنگی دستگاه‌های مرتبط:

ضمن تعامل با دستگاه‌های مسئول در منطقه، رایزنی و اقناع و توجیهات لازم با افراد مؤثر منطقه یا شهرستان برای آمادگی و همراهی‌های لازم انجام می‌گیرد.

۱۰. آمادگی افکار عمومی:

اطلاع‌رسانی‌های محیطی و رسانه‌ای برای همان منطقه با استفاده از ابزارها و افراد مؤثر، انجام می‌گیرد.

۱۱. ارائه شاخص:

بر اساس شاخص‌های ارائه شده توسط کارگروه منطقه، بدحجابی‌های غیر متعارف‌تر، حادث‌تر و هنجارشکن همان منطقه، توسط کارگروه معتمدین در عرصه‌ها، مشخص و مجریان نسبت به آن توجیه می‌شوند و از ابتدا همه بدحجابی‌ها مورد نظر نمی‌باشد.

۱۲. ارزیابی:

در هر مرحله و در هر منطقه آسیب‌شناسی لازم انجام شده و اشکالات برای اجرا در مناطق بعدی با توجه به اثرسنجی و آسیب‌شناسی‌های صورت گرفته، رفع می‌گردد.

تبصره ۱: در قالب چارچوب‌های کلی کارگروه ستاد، شوراهای امر به معروف دستگاه‌ها، شهرستان‌ها، محلات، اصناف و... تصمیم‌سازی در اولویت‌ها و چگونگی نحوه برخورد را مشخص خواهند کرد.

تبصره ۲: روند اجرایی فوق پیشنهاد اولیه است. مراحل و روال اجرا توسط کارگروه اصلی به تفصیل و دقیق باید تدوین و تصویب شود و مراحل اجرایی بسیار تفصیلی‌تر در هر عرصه توسط کارگروه در دستور العمل اجرایی تصویب می‌گردد.

برای هر عرصه در طرح تفصیلی موارد زیر مشخص می‌شود:

- الف) قوانین موجود در هر عرصه و خلاءهای قانونی مورد نیاز برای اجرای طرح
- ب) مراحل اجرایی در هر عرصه
- ج) مراحل فرهنگی و اقدامات در هر عرصه
- د) نقش دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و مردمی به تفکیک هر عرصه

شاخص‌های حجاب اسلامی برای کارمندان دستگاه‌ها طبق نامه‌ای به شوراها امر به معروف و نهی از منکر دستگاه‌ها توسط ستاد امر به معروف و نهی از منکر ابلاغ شده است.

برای همه پیشنهادها و برنامه‌های جدید به شرط عدم نفی ارکان طرح، در طرح تفصیلی ظرفیت سازی شده است.

این طرح نیاز به تیم رسانه ای قوی دارد تا در جنگ روانی با دشمن، با تبیین درست و اقناع سازی فکری اذهان عمومی، مقهور تبلیغات غلط نشود.

از رموز موفقیت اجرای مؤثر هر طرح، پیش‌بینی مخالفت‌ها و مواجهه صحیح با مخالفین خواهد بود؛ مخالفان خارجی و داخلی مسئله عفاف و حجاب و اقدام برای آن، شش گروه می‌باشند؛ بعضی از این مخالفین در عین حال که در مسائل مبنایی، کاملاً با هم متعارض هستند ولی در مواجهه با مسئله عفاف و حجاب هم نظرند با این توجیه که: در مقابل پدیده بدحجابی و ولنگاری در مظاهر فساد اخلاقی در جامعه، نباید اقدام قانونی نمود و حداکثر به کارهای فرهنگی باید پرداخت. گروه‌های مخالف به شرح زیر می‌باشند:

الف) شبکه‌های بیگانه و معاند:

دشمن با ابزار رسانه در یک جبهه‌گیری آشکار و برنامه‌ریزی شده با حساسیت بسیار بالا، با طرح هر مسئله فرهنگی و اجرایی راجع به عفاف و حجاب، مقابله جدی می‌کند. خصوصاً با سوءاستفاده از شرایط موجود اقتصادی همه توان خود را بکار می‌گیرد تا با ایجاد دوگانه‌های اثرگذار، راه‌حل‌های این مسئله و معضل را خنثی و به ضد آن تبدیل نماید. هر فرد یا نهادی که بخواهد در این خصوص اظهارنظری مخالف جریان ولنگاری نماید، با کمک افراد داخل کشور، شدیداً مورد هجمه قرار می‌گیرد و با تخریب همه جانبه، برای آن شخص یا نهاد، ایجاد هزینه می‌کند تا افراد یا نهادها را از ورود به این مسئله پشیمان نموده یا آن‌ها را به مهره سوخته تبدیل نماید.^{۶۲}

۶۲. دبیر ستاد از طرف دولت کانادا (به همراه افرادی چون سردار قآنی، وزیر اطلاعات، سردار سلامی و ...) عمدتاً به دلیل ورود ستاد به مسأله عفاف و حجاب و ارایه طرح، مورد تحریم قرار گرفت و همچنین ستاد و دبیر مجدداً مورد تحریم اتحادیه اروپا و در تاریخ ۱۷ اسفند ۱۴۰۱ مصادف با نیمه شعبان ۱۴۴۳ مورد تحریم انگلستان واقع شده است.

ب) سیاست مداران غرب‌گرا:

افرادی که اصلاح جامعه را در تبعیت از فرهنگ غرب می‌دانند. دلایل مخالفت طیف‌های مخالف با طرح عفاف و حجاب در داخل و خارج از کشور، به شرح زیر می‌باشد:

اولاً: مسئله حجاب را مانع همسویی با جامعه بین‌المللی دانسته و آن را از حقوق شهروندی در حوزه آزادی‌های فردی و سلیقه‌ای، ولی در سطح اجتماع تعریف می‌کنند و شدیداً با ورود حاکمیت در طرح مقابله با مظاهر فساد و تباهی در حوزه عفاف و حجاب مخالفت می‌کنند.

ثانیاً: سوء استفاده سیاسی از مسئله عفاف و حجاب موجب می‌شود زمینه مساعدی برای بعضی از سیاستمداران بوجود آید که با ترساندن جامعه از رفتارهای غیر منطقی تندروها و با شعار آزادی حجاب، برای کسب آراء و بازگشت به قدرت از این معضل اجتماعی، استفاده نامناسب کنند.

ج) چهره‌های فرهنگی غرب‌زده:

بسیاری از چهره‌های اجتماعی و فرهنگی (سلب‌ریتی‌ها و موتور محرکه‌های فرهنگ‌ساز) که مایل نیستند مانع و مهاری در هوا و هوس‌های غیراخلاقی داشته باشند، هرگونه مواجهه قانونی با بی‌عفتی و بی‌حجابی را سرکوب می‌نمایند. علی‌رغم اینکه از اهل سیاست، ظاهراً تبری می‌جویند ولی همسویی و نقطه پیوندشان با سیاسیون غرب‌گرا، تجویز و لنگاری‌های غیراخلاقی برای رهایی از عفاف و حجاب است.

د) برخی از طیف‌های انقلابی:

بعضی از افرادی که طرفدار انقلاب و نظام هستند نیز با مطرح شدن هر اقدام اجرایی برای حل مسئله عفاف و حجاب به شدت مخالفت می‌کنند و مانند سه گروه فوق هر راه حل و طرحی را با مصلحت‌سنجی و حتی گاهی بنا به وظیفه انقلابی و شرعی (بعضاً خیلی تند، با تصور فهمیدگی خود و ناهمپی دیگران و با نگاه از بالا به پایین) رد می‌کنند و با خوداصل‌پنداری، افراد و نهادها را بی‌مهابا مورد هجمه رسانه‌ای قرار داده و با سخره گرفتن، توهین و زدن انگ‌های مختلف قصد دارند افراد را از میدان به در کنند.^{۶۳}

اهم دلایل آن‌ها برای مخالفت با طرح مسئله عفاف و حجاب عبارت است از: عدم مصلحت در اقدام برای حل مسئله عفاف و حجاب با توجه به شرایط بحرانی مملکت و عدم پذیرش توسط مردم، منحصر دانستن اصلاح مسئله فقط در کارهای فرهنگی، عدم اولویت مسئله عفاف و حجاب در کشور و منحصر دانستن اولویت در مقابله با مسائل اقتصادی، حل اشتغال، مسکن و ازدواج سپس حل مسئله عفاف و حجاب. گاهی ایشان معتقد به مسائلی از این‌سنگ هستند که مواجهه با عفاف و حجاب جواب نمی‌دهد و فقط اتلاف وقت و هزینه است. البته بعضی از آن‌ها صرفاً با اعلام مسئله و تبیین اذهان عمومی، مخالفند و معتقدند باید بدون تبیین و اعلام، کار اجرایی انجام گیرد.

۶۳. این پیش‌بینی محقق شد و در یک اقدام هماهنگ بدون اینکه رسانه‌های دشمن اقدامی نمایند دبیر ستاد مورد هجمه سازماندهی شده توسط برخی از چهره‌های رسانه‌ای وابسته به دستگاه‌های دولتی و حاکمیتی قرار گرفت.

ه) برخی از مسئولین بی انگیزه:

از موانع مهم حل مسئله عفاف و حجاب، بعضی از مسئولینی هستند که احساس می کنند این مسئله هزینه ساز می باشد و آینده سیاسی آن ها را خراب می کند، لذا با فرافکنی، ارائه رهنمودهای پدرانیه، کاری را منوط به کاری دیگر کردن، مشکل را به دولت های قبلی برگرداندن و... مسئله را با بن بست مواجه کرده و در عمل در زمره مخالفین حل این مسئله قرار می گیرند هر چند در شعار خود را موافق معرفی می کنند.

و) بعضی از آحاد مردم:

بعضی از افرادی که خود مبتلا به بدحجابی هستند و یا حتی برخی از افراد مذهبی و محجبه ممکن است نظر مخالفی با اجرای این طرح داشته باشند. برای افرادی که اهل منطق و استدلال باشند، جهاد تبیین راهگشا است و برای افراد تند و هنجارشکن، اعمال قانون در عین صبر و تحمل نیاز است. عمده دلایل مخالفت این گروه، همان دلایل مخالفت افراد فوق می باشد.

راه حل مسئله چنین است:

در مواجهه با همه گروه های داخلی مخالف باید در گام اول با جهاد تبیین در فضای حقیقی و فضای مجازی به آگاهی بخشی اهتمام نمود. در گام دوم باید با ایجاد فضای علمی، برقراری جلسات بحث و گفتگو و راه اندازی کرسی های آزاد اندیشی، از نقد، نظرات و ملاحظات آنان سود جست. در گام سوم افراد دغدغه مند و مدافع را توجیه نموده و از امید و حمایت های مردمی در مقابل تخریب ها صیانت نمود. در مواجهه با دشمن و شبکه های معاند اولاً لازم است با جنگ رسانه ای و عملیات روانی به مقابله با آن ها پرداخت؛ ثانیاً اگر در داخل کشور جهاد تبیین و توجیه ضرورت ها و فوائد آن به درستی صورت گیرد و اعتماد سازی با افناعت فکری انجام شود، به این دلیل که اکثریت مردم به صورت فطری و عقلی با اصل مسئله پوشش عقیفانه موافقت، لذا تبلیغات سوء دشمن تاثیر چندانی نخواهد داشت.

سؤالات و شبهات:

در همایش‌ها و جلسات و نظرسنجی‌های متعددی که به منظور جهاد تبیین، برگزار و طرح عفاف و حجاب ارائه شد، سؤالات و شبهات متعددی مطرح شد که برخی از آن‌ها در متن به تناسب موضوع عرصه‌ها پاسخ داده شده است در عین حال اهم سؤالات مطرح شده عبارت است از:

۱. چرا مسئله عفاف و حجاب را که یک مسئله شرعی است، با مسائل مالی و جریمه می‌خواهید حل کنید؟

پاسخ: خیلی از افراد ناخودآگاه تصور می‌کنند که مجازات‌های اسلامی تنها شامل مجازات‌هایی هم‌چون شلاق، تازیانه، تعزیر و... بوده و جرایم مالی، غیر اسلامی و غربی است و چون مسائلی هم‌چون حجاب، مسئله اسلامی است، تخلف از آن باید با مجازات‌های اسلامی پوشش داده شود و از طرفی مسائلی هم‌چون راهنمایی و رانندگی که پیدایش آن غیر اسلامی و غربی است، باید با مجازات‌های غیر اسلامی و مالی حل شود. در حالی که این ذهنیت کاملاً اشتباه است زیرا اولاً: بسیاری از مسائل اسلامی مانند: کفاره روزه، دیات و... با مسائل مالی پوشش داده می‌شود در حالی که می‌توان همین سؤال را پرسید که روزه و... چه ربطی به پول دارد؟ ثانیاً: در حال حاضر طبق قانون موجود و مورد تأیید شورای نگهبان، بدحجاب پس از دستگیری و محاکمه جریمه مالی می‌شود؛ آیا در این طرح اگر بدون دستگیری و محاکمه، در همان ابتدا جریمه شود، مشکلی ایجاد می‌شود؟ ثالثاً: در جرایم عفاف و حجاب این طرح، تخیر و انتخاب وجود دارد متخلف می‌تواند به جای جریمه در دوره‌های آموزشی و تبیینی شرکت نماید یا به مشاور مراجعه کند یا اقدام به ترویج‌های مؤثر و تعریف شده عفاف و حجاب مانند: کلیپ سازی، پوستر سازی، دیوار نویسی و... نماید. رابعاً: اگر استفاده از جرایم نقدی را روش را مناسبی ندانید آیا هیچ روش جایگزین اثرگذار با کم‌ترین عارضه و دلزدگی از نظام و دین به اندازه جریمه نقدی وجود دارد؟

۲. این طرح بیش‌تر به نفع پول دارها است به نحوی که پولدار متخلف می‌تواند پول بدهد و بی‌حجابی کند؟

پاسخ: اولاً: جرایم به صورت تصاعدی بالا می‌رود به گونه‌ای که هیچ پولدار بدحجابی نمی‌تواند برای هر نوبت سوار شدن در خودرو فرضاً در نوبت پنجم چند میلیون تومان بپردازد. ثانیاً: بعد از چند نوبت تکرار در بازه زمانی مشخص، فرد متخلف به سازمان مالیات برای بررسی وضعیت مالیاتی معرفی و هم‌چنین در صورت تکرار غیرمتعارف، تخلف او تبدیل به جرم شده و بر اساس همین قانون فعلی محاکمه شود. ثالثاً: افراد پولدار غالباً پول دوست‌تر بوده و قانون را به‌خاطر واهمه از جریمه شدن بیش‌تر رعایت می‌کنند. رابعاً: مبالغ اخذ شده برای مسائل فرهنگی و آموزشی کل جامعه هزینه می‌شود که به عدالت فرهنگی و اجتماعی نزدیک‌تر است. خامساً: اگر این شبهه بخواهد وارد باشد به تمام احکام

جایگزین مالی اسلام نیز وارد می‌شود: پولدار پول می‌دهد دیه جان و اعضاء انسان را می‌خرد! سادساً: می‌شود این اشکال را به همه عقلای دنیا در وضع قوانین جرایم مالی وارد کرد که شخص پول می‌دهد و چراغ قرمزهای جامعه را رد می‌کند و برای پول دار و فقیر یک نوع جریمه قرار می‌هند. سابعاً: در طرح افرادی می‌توانند به جای پرداخت جریمه به مشاوره یا در دوره‌های آموزشی و ... شرکت نمایند تا ساعاً: آیا این عدالت است که برای یک تخلف واحد و یکسان، از پولدار پول بیش‌تری گرفته شود و از کم‌پول، پول کم‌تر؟ آیا نباید تخلف بما هو تخلف، فارغ از جنسیت و وضع مالی و ... مورد توجه باید قرار گیرد؟

۳. مسئله عفاف و حجاب یک مسئله شرعی است و با مسائل راهنمایی و رانندگی نباید مقایسه شود.

پاسخ: اولاً: موضوع عفاف و حجاب را می‌توان با تخلفات و جرایم سازمان تعزیرات حکومتی مقایسه شود که به خاطر قضا‌دایی، بدون طی روال قضایی تخلفات، مورد جریمه واقع می‌شود و نام تعزیرات را هم دارد. ثانیاً: عطف به پاسخ سؤال اول، بعضی تصورشان از مسائل اسلامی این است که هرچه مربوط به گذشته و صدر اسلام بوده است، اسلامی و آنچه مسائل جاری و جدید است غیراسلامی می‌باشد. فرضاً اگر احکام یا روایاتی راجع به سواری با شتر و اسب و استر باشد آن‌ها را اسلامی می‌دانند ولی تصور می‌کنند وضع احکام در خصوص خودرو و هواپیما و کشتی ارتباطی با اسلام ندارد! فکر می‌کنند چون مسائل عفاف، حجاب، روزه، مشروبات، ماکولات و ... از صدر اسلام بوده، اسلامی است و تخطی از احکام آن‌ها هم باید با مجازات‌های آن وقت اجرا شود، ولی مسائلی هم چون رعایت حقوق انسان‌ها در قوانین راهنمایی و رانندگی ارتباطی با اسلام نخواهد داشت. این تصور ولو ناخودآگاه، موجب کوچک کردن و تحقیر اسلام و نفی خاتمیت و ابدیت، به روز بودن، جهان‌شمولی، فرا زمانی و فرا مکانی دین اسلام است. هیچ فرقی نمی‌کند صاحب اسب و استری در روستایی مراعات حق تقدم نکند و حقوق دیگران را ضایع کند، با کسی که صاحب وسیله نقلیه گران‌قیمتی باشد و حقوق دیگران را ضایع کند، هر دو یک گناه و تخلف را مرتکب شده‌اند و برای هر دو می‌توان جرایم مشابهی در نظر گرفت. مسئله پوشش و حد آن یعنی حجاب هم یک مسئله اسلامی و هم یک مسئله مدنی و بین‌المللی برای همه کشورهاست که برای عدم رعایت آن جرایم و محرومیت‌های اجتماعی در نظر گرفته شده است. ثالثاً: از جهت عدم رعایت قوانین، کاملاً قوانین راهنمایی و رانندگی با عفاف و حجاب قابل مقایسه است. بنا به نظر امامین انقلاب عدم توجه به قوانین راهنمایی و رانندگی مانند عدم توجه به رعایت حجاب، گناه شرعی است و تخطی از آن تخلف محسوب می‌شود و هیچ منعی وجود ندارد برای تخلفات شرعی جرایم مالی وضع کرد.

۴. آیا تبدیل جرم بدحجابی به تخلف، کوچک کردن قبح و گناه عفاف و حجاب نیست؟ نباید مسئله حجاب را کم ارزش کرد.

پاسخ: در ویژگی تبدیل جرم به تخلف، توضیحاتی ذکر شد اما اجمالاً در پاسخ بیان می‌شود که در تبدیل جرم به تخلف، نه تنها قبح گناه عدم رعایت عفاف و حجاب تضعیف نمی‌شود، بلکه بیش‌تر نیز می‌شود. زیرا اولاً: ارزش یک حکم و قانون به شدت و سختی مجازات آن نیست بلکه به اجرا و احترام نهادن مردم به قانون است. بر فرض بعید، اگر مجازات بدحجابی را اعدام قرار دهند آیا آن وقت خیلی احترام حجاب حفظ شده است؟ زمانی جایگاه و اعتبار یک مسئله در جامعه محفوظ می‌ماند که اجرا شود و حرمت رعایت آن در جامعه حفظ شود. با اجرای این طرح با «سرعت» و «سهولت» این مسئله قابلیت تحقق می‌یابد و حرمت عفاف و حجاب محفوظ می‌ماند. ثانیاً: موضوع جرم و تخلف ارتباطی به جایگاه و ارزش‌گذاری موضوع ندارد بلکه مربوط به چگونگی اجرای آن است که با بهترین روش بیش‌ترین نتیجه حاصل شود تا مردم از دین و نظام زده نشوند. ثالثاً: هم اکنون در فرآیند جرم بودن بدحجابی بعد از دستگیری و دادگاه و... نهایتاً دادگاه موظف است مجازات را که جریمه نقدی است، اعمال نمایند. آیا فقط دستگیری توسط پلیس و محاکمه ای که امکان ندارد برای همه بدحجابی‌ها انجام شود باعث حرمت نهادن به جایگاه عفاف و حجاب است؟ و اگر با قضازدایی، همان جریمه بلکه به صورت تصاعدی اعمال شود این کوچک کردن بحث عفاف و حجاب است؟

۵. در این طرح به جای مواجهه حاکمیت یعنی دولت و پلیس و قوه قضائیه با متخلف، مواجهه مردم با مردم ایجاد می‌شود. نباید کاری کرد که در جامعه مردم به جان هم بی‌افتند و تنش و دوقطبی ایجاد شود.

پاسخ: اولاً: احیاء امر به معروف و نهی از منکر مردم به مردم برای حفظ و بقای جامعه اسلامی بسیار مهم و حیاتی است. در اصل هشتم قانون اساسی یکی از جنبه‌های امر به معروف و نهی از منکر، امر به معروف و نهی از منکر مردم به مردم است. با اجرای این طرح این بعد مهم فریضتین که نظارت عمومی مردم بر امور خود مردم است، در حوزه عفاف و حجاب احیاء می‌شود و زمینه بسیار مساعدی برای تسری فریضتین به بقیه موضوعات خواهد بود. ثانیاً: هرجایی که امری توسط مردم یا دولت قابلیت انجام دارد اولی بلکه ضروری است کار توسط مردم انجام گیرد و دخالت و تصدی گری دولت به حداقل ممکن رسد لذا اگر امر دایر بشود که مسئله عفاف و حجاب توسط مردم ساماندهی شود یا توسط دولت، حتماً باید مسئله به مردم واگذار گردد. ثالثاً: ورود تصدی گرایانه حاکمیت به این مسئله تنش‌زا می‌باشد ولی حضور مردم تنش‌ها را به حداقل ممکن می‌رساند و دولت نقش حمایتی و قدرت بخشی به مردم دارد. فرضاً اگر حاکمیت و پلیس بخواهد مستقیماً با افراد بدحجاب فروشگاه‌ها یا داخل تاکسی‌های اینترنتی برخورد و آن‌ها را دستگیر کند بر فرض امکان چنین اقدامی با تنش‌های شدیدی مواجه می‌شود اما اگر صاحب فروشگاه یا میلیونرها راننده ماشین برای این که جریمه نشوند به مشتری و مسافر توضیح

دهند که در صورت عدم رعایت عفاف و حجاب از ارائه خدمات معذور خواهند بود، مشتری و مسافر به راحتی مسئله را می‌پذیرند زیرا در مواجهه با راننده یا فروشنده، حس تقابل برای فرد به مانند مواجهه با پلیس ایجاد نمی‌کند بلکه او را تذکر دهنده‌ای به اقتضای شغل خود می‌داند. همچنین خاطمی از عفاف و حجاب به خاطر نیاز به استفاده از خدمات اجتماعی و عدم مواجهه با محرومیت اجتماعی خودساخته، خودبه‌خود مراعات قوانین عفاف و حجاب را می‌نماید. این‌که گفته شود مردم به جان هم می‌افتند همانطور که خلاف این نظر، مکرر تجربه شد، تصور بسیار نادرستی است لذا این طرح بر اساس دلایل مطروحه عاری از تنش می‌باشد. رابعاً: در حال حاضر به دلیل نقص قوانین و اهمال مجلس و حاکمیت، دوقطبی در جامعه ایجاد شده و مردم در مقابل هم قرار گرفته‌اند. آمرین به معروف و ناهیان از منکر به خاطر تذکردهی هایی که برای تحقق آن‌ها پشتوانه قانونی وجود ندارد متحمل تنش و تعرض‌های زیادی می‌شوند. در این حالت یا باید مانع آمرین به معروف و ناهیان از منکر از انجام وظیفه شرعی خود شد که شرعاً و قانوناً چنین امکانی وجود ندارد، زیرا این منع حرام و توصیه به گناه و مخالفت با فرمان الهی است و یا این‌که متخلف را باید به تمکین نسبت به تذکر و امر به معروف و نهی از منکر وا داشت. قطعاً برای خروج از تقابل‌ها و دوقطبی‌های مردمی، راه دوم را با ایجاد ضمانت‌های اجرایی برای تذکرهای آمرین به معروف و ناهیان از منکر باید به منصفه ظهور رساند. این طرح، تنش زدا است و خروج از دوقطبی‌های جامعه را با حاکمیت اجرای قانون برطرف می‌کند.

۵. ابتدا باید حجاب را به عنوان یک معروف و بدحجابی را به عنوان منکر، معرفی کرد بعد نوبت امر به معروف و نهی از منکر می‌رسد و فعلاً تا عرف جامعه، رعایت حجاب را معروف نمی‌داند نباید امر به معروف کرد. اول باید ارشاد جاهل نمود و بعد امر به معروف و نهی از منکر نمود. با توجه به این‌که درصد قابل توجهی از مردم اصلاً بدحجابی را منکر نمی‌دانند، لذا نهی از منکر برای افرادی که بدحجابی را منکر نمی‌دانند معنی ندارد.

پاسخ: اولاً: این طرح دقیقاً از مناطقی آغاز می‌شود که تطابق عرف با معروف عفاف و حجاب بیش‌تر وجود دارد و همچنین ناهنجاری‌های نامتعارف در مرحله اول تدبیر می‌شود سپس در مناطقی که عرف با معروف فاصله دارد، پس از عادی سازی و آگاه سازی، مراحل اجرای طرح انجام می‌گیرد. ثانیاً: تحقق امر به معروف منوط به ارشاد جاهل نیست بلکه ارشاد جاهل می‌تواند در حوزه فریضتین، مقدمه یا مصداقی از امر به معروف و نهی از منکر باشد، نه این‌که عرفی سازی معروف و منکر را یک مسئله و امر به معروف و نهی از منکر را مسئله‌ای دیگر و جدا از آن بنامیم. نباید ارشاد جاهل و عرفی سازی معروف را توقف‌گاه واجب مطلق - نه مشروط - فریضتین نماییم، بلکه ارشاد جاهل را در فرآیند امر به معروف و نهی از منکر می‌توان تعریف کرد. ثالثاً: از آن‌جا که امر به معروف و نهی از منکر واجب توصلی و اجتماعی است ممکن و یا حتی لازم است در موارد اجتماعی تحقق فعل معروف و دفع منکر، بدون ارشاد جاهل و قبل از انجام عمل نیز صورت پذیرد و بعد از انجام فعل، ارشاد جاهل انجام گیرد. ارشاد جاهل ممکن است قبل، حین و یا بعد از امر به معروف و نهی از منکر صورت پذیرد فلذا فریضتین متوقف بر ارشاد جاهل نیست. رابعاً:

اگر برای اقلیتی معروف سازی و یا ارشاد جاهل انجام نشده بود آیا امر به معروف اکثریت در جامعه باید تعطیل شود تا اطمینان حاصل شود که صد درصد ارشاد جاهل انجام شده است؟ خامساً: اصلاً امکان ندارد در مقابل عمل در نگاه اجتماعی و فقه حکومتی ابتدا از ارشاد جاهل تک تک افراد اطمینان حاصل گردد و بعد از اطمینان صد درصدی از تحقق معروف سازی و ارشاد جاهل، امر به معروف و نهی از منکر انجام گردد. سادساً: آیا متولیان ارشاد جاهل و معروف سازان اسلامی مانند سخنرانان مذهبی، حوزه‌های علمیه، سازمان تبلیغات و... برنامه‌ای زمان بندی شده برای ارشاد جاهل در جامعه دارند یا صرفاً بعضی فتوا به تعطیلی امر به معروف و نهی از منکر بدون عرفی سازی و ارشاد جاهل می‌دهند؟ آیا متولیان هدایت های دینی می‌توانند زمانی را مشخص کنند که طبق برنامه‌ای معروف سازی فرضاً تا چند ماه، یک سال و... انجام می‌گیرد و پس از آن امر به معروف و نهی از منکر آغاز گردد؟ آیا عفاف و حجاب در اوایل انقلاب معروف نبود؟ آیا با گذشت بیش از ۴۰ سال اکنون، جامعه اسلامی به این جا رسیده است که باید با ارشاد جاهل و تنبیه غافل، مسئله حل شود؟ آیا با ادامه این روند، ارشاد جاهل فزونی می‌یابد یا اغفال جاهل؟ سابعاً: مسئله امر به معروف و نهی از منکر یک مسئله اجتماعی است که نباید آن را فقط در مسئله فردی تنزل داد و تضعیف کرد، ممکن است فرضاً حاکمیت با ایجاد سامانه شفاف سازی و ایجاد ساز و کارهایی جلو منکرات زیادی را بدون بحث ارشاد جاهل و... بگیرد که این برای حاکمیت واجب است.

۶. مسائل عفاف و حجاب بسیار پیچیده است و نیاز به کار اصولی، ریشه‌ای، پژوهش‌های بنیادی و دراز مدت دارد، نباید سطحی نگری و ساده انگاری نمود.

پاسخ: اولاً: در طول سال‌های پس از انقلاب اسلامی، بیش از چهار دهه، بسیاری از مراکز پژوهشی و تحقیقاتی در خصوص عفاف و حجاب اقدام به کارهای پژوهشی نموده‌اند که در این زمینه کمبود پژوهشی برای قبل از شروع کار به چشم نمی‌خورد. در موضوع عفاف و حجاب، پایان نامه‌های زیادی در حوزه و دانشگاه نگارش یافته و کارهای علمی فراوانی صورت گرفته است. این طرح نیز با پشتوانه بیش از سه دهه تأمل و بحث و بررسی در محافل علمی به شکل کنونی ارائه شده است که از منظر قابل دفاع و علمی برخوردار است. البته پس از شروع کار با وضعیت سنجی‌های مناسب قطعاً نیاز به بحث و بررسی‌های علمی و برنامه پژوهشی بر اساس آمار و ارقام در حین کار وجود دارد. ثانیاً: هیچ طرح مکتوب و درعین حال کاربردی با رویکرد حل مسئله ارائه نشده است، مگر نکات آن در این طرح مورد توجه قرار گرفته است. لذا بر اساس اطلاعات موجود، هیچ طرح جایگزینی در کشور تا این زمان وجود ندارد. ثالثاً: اگر اشکال و عدم پذیرشی در طرح بیان شود باید اول منظر اشکال مورد بررسی قرار گیرد و بعد در صورت عدم پذیرش، باید راهکار مناسب و جایگزین واقع و ایجابی ارائه گردد وگرنه به صرف ایرادگیری و تخریب، مشکلی حل نمی‌شود.

۷. مسئله عفاف و حجاب یک مسئله فرهنگی است. با اجبار و رویکرد سلبی نمی‌توان مسئله عفاف و حجاب را حل کرد. همان‌گونه که رضاشاه نتوانست با اجبار حجاب را از این کشور بردارد با اجبار نمی‌توان حجاب را در کشور ایجاد کرد. باید صرفاً با کار فرهنگی و آموزشی این مسئله را حل نمود.

پاسخ: اولاً: نمی‌توان گفت اعمال قدرت حاکمیت هیچ تأثیری در فرهنگ سازی جامعه ندارد. رضاشاه بازور توانست لطمه بسیار شدیدی به فرهنگ خصوصاً عفاف و حجاب بزند. بازور توانست حتی لباس اصیل مردم ایران را تغییر دهد و پوشش کنونی مردم کشور و بسیاری از تحمیل فرهنگ‌های غربی، محصول دوران حکومت رضاشاه و پسرش است. ثانیاً: اساس این طرح فرهنگی است که با شرط لازم ساز و کارهای اجرایی بنا نهاده شده است. برای نهادینه نمودن یک امر فرهنگی حتماً باید کار اجرایی با ضمانت‌های قانونی را حتی در تقدم زمانی فراهم نمود ولی فقط اکتفا به شعار کار فرهنگی و آموزشی مانند ریختن آرد در کیسه پاره است. ثالثاً: رویکرد فرهنگی این طرح بسیار متنوع و گسترده تر از رویکرد سلبی است. در عین حال همه مصوبات فرهنگی شورای عالی انقلاب فرهنگی در این طرح مندرج است. علاوه بر آن برنامه‌های وسیع دیگر فرهنگی مانند مشاوره و دوره‌های آموزشی و... جایگزین جرایم خصوصاً در برنامه‌های محله محور طراحی شده است. ستاد اهتمام ویژه‌ای برای تربیت مربی و استاد با برگزاری دوره‌های آموزشی در حوزه فریضتین و عفاف و حجاب دارد. در حال حاضر قانون جریمه ولو منوط به حکم دادگاه، وجود دارد ولی از آنجا که در طرح بحث جریمه بدون پلیس و روند قضایی مورد تأکید قرار گرفته است، ممکن است به اشتباه تصور شود همه طرح با جریمه حل می‌شود در حالی که در هر عرصه، انبوهی از فعالیت‌های فرهنگی با ارائه همه طرح‌های مناسب تشکل‌های مردمی در نظر گرفته شده است.

۸. چرا در این طرح تذکر لسانی نادیده گرفته شده است و در بعضی موارد دوربین‌ها جای انسان نشسته است در حالی که در امر به معروف و نهی از منکر باید افراد به یکدیگر تذکر لسانی بدهند؟

پاسخ: اولاً: تفاوت امر به معروف و نهی از منکر با بقیه عبادات در این است که باید بهترین شکل و قالب امر به معروف و نهی از منکر ساخته و سپس اجرا شود. این فریضه مانند نماز نیست که تعداد رکعات و شکل آن از پیش مشخص باشد. لذا با هر وسیله و ابزار مشروعی که بهتر و آسان‌تر بر اساس قاعده «الاسهل فالاسهل» می‌توان به دفع و رفع منکر پرداخت باید اقدام نمود. در امر به معروف و نهی از منکر ایجاد معروف و ازاله و پیش‌گیری از وقوع منکر مقصود است، نه ابزارها و وسایل. اگر این هدف ولو با دوربین محقق شود لازم است از دوربین استفاده شود. ثانیاً: تذکر لسانی امر به معروف و نهی از منکر اینگونه نیست که حتماً باید با عضو زبان و دهان و تکلم صوتی تذکر داده شود، بلکه اگر در شرایطی احتمال اثر فقط در مکتوب کردن مطلبی باشد، واجب است تذکر با زبان نباشد بلکه باید مکتوب شود یا اگر امر و نهی در معروف یا منکری با پیامک و یا در فضای مجازی محقق و مؤثر واقع شود و در صورت

تذکر رودررو و کلامی ایجاد مفسده نماید، استفاده از پیامک و یا استفاده از فضای مجازی واجب، و تذکر لسانی حرام می‌شود. تصور ذهنی بعضی این است که فقط صحبت کلامی، اسلامی و شرعی است و تذکر پیامکی و فضای مجازی غیر اسلامی و غیر امر به معروفی است. ارسال پیامک، همان تذکر لسانی ولی مکتوب است. ثالثاً: در این طرح دوربین جای انسان ننشسته بلکه دوربین فقط ابزاری برای شناسایی و ارسال تذکرها کتبی عمدتاً در یکی از عرصه‌های یازده‌گانه یعنی عرصه معابر عمومی است. رابعاً: در این طرح موجی از تذکرها لسانی در وسعت بسیار وسیع و گسترده ای راه‌اندازی و فرهنگ سازی می‌گردد. مسئول هر مجموعه‌ای اعم از دولتی و مردمی ولو برای جلوگیری از جریمه، مخاطبین را به رعایت قانون عفاف و حجاب فرا می‌خواند به عنوان مثال میلیون‌ها نفر از رانندگان تاکسی‌های معمولی و اینترنتی یا میلیون‌ها فروشنده با تذکر لسانی ولو به خاطر جریمه نشدن، درصدد ان بر می‌آیند که مسافر یا مشتری متخلف را برای خدمات دهی با تذکر لسانی امر به عفاف و حجاب کنند. خامساً: بعضی به این مسئله به این دلیل اشکال وارد می‌کنند و موضع گیری دارند که در فضای غرب شناسی های افراطی و متعصبانه به قضاوت می‌نشینند و تصور می‌کنند هر آنچه تکنولوژی و ابزار مدرن است، گمراهی و نافرجامی در پی خواهد داشت در حالی که این مسئله با اخلاق تکنولوژی غربی و لیبرالیستی، کاملاً متفاوت است. در این طرح ابزارها در استخدام احیا و گفتمان سازی امر به معروف و نهی از منکر قرار می‌گیرد. در عرصه معابر عمومی دوربین ها شخص را شناسایی و سپس برای مشاوره های اثرگذار نزد مشاورین آموزش دیده برای ارشاد و تبیین مسئله هدایت می‌کند. این ابزار نه تنها مضر نیست بلکه در استخدام فریضه مقدس، ارزشمند و لازم است.

۹. چرا خانمی که رعایت حجاب نکرده است اگر فرضاً در اداره دولتی برود یا سوار ماشینی شود یا از فروشگاه خرید کند به خاطر عمل او دیگری یعنی مدیر و مسئول مجموعه جریمه و مجازات می‌شود؟

پاسخ: اولاً: دیگری به خاطر عمل غیر جریمه نمی‌شود بلکه جریمه راننده‌ای که به خانم مکشفه خدمات ارائه می‌دهد، تخلف بدحجابی نیست بلکه به خاطر ترک فعلی است که در قبال اعمال مسئولیت همراه با قدرت که بر عهده اوست انجام داده است. جریمه به خاطر ترک امر به معروف و نهی از منکر بعد از اعطاء قدرت حاکمیتی و حمایت‌های قانونی است که این ترک فعل، خود یک گناه قطعی و تخلف از آن، معادل انجام فعل است و جریمه دارد. ثانیاً: این مسئله در همه دنیا بدون نام امر به معروف و نهی از منکر، یک روش عقلایی است. فرضاً اگر کنار راننده فردی کمربند ایمنی نبسته باشد چه کسی جریمه می‌شود؟ راننده؛ زیرا مسئول خودرو و سرنشین است و هر مدیری موظف به رعایت قوانین حوزه مسئولیت خود می‌باشد. یکی از ویژگی‌های این طرح، مخاطب قرار دادن مسئولیت‌ها و فعال نمودن اعمال ولایت‌های مسئولیتی است.

دو نکته مهم:

۱. در شرایط فعلی که مسئله عفاف و حجاب، به صورت گسترده در کشور مطرح شده و دوست و دشمن در این خصوص به میدان آمده‌اند، کار را ناتمام و زخمی رها کردن به مصلحت نیست. به بهانه شرایط بحرانی با معطل نگه داشتن مسئله نباید به استقبال بحران‌ها رفت و یا منفعلانه منتظر بحران‌های جدی‌تر بود. در این وضعیت، جایی برای اهمال، تردید و بی‌تصمیمی مسئولین وجود ندارد. قطعاً باید طرح و برنامه و نقشه راهی صحیح، مؤثر و جامع به غیر از مسیر گذشته به اجرا گذاشته شود، در غیر این صورت با سرمایه‌گذاری دشمن، مسئله عفاف و حجاب، بهانه‌ای برای اعتراض‌ها و تنش‌های اجتماعی شده و هزینه زیادی را متوجه نظام می‌کند.^{۶۴} در این وضعیت، همه مسئولیت با مسئولینی است که در شرایط موجود قدرت تصمیم‌گیری و اقدام دارند ولی ترک فعل و بی‌توجهی می‌کنند. اگر این مسئله باعث بروز مشکلات حادثی شود، نباید در روز حادثه، تقصیرها را متوجه دیگران - خصوصاً ستاد - نمود. مجلس شورای اسلامی، سران قوا و شورای انقلاب فرهنگی باید با اقدام به موقع و سنجیده، ایفای نقش نمایند تا مردم و کشور بیش از این صدمه نبینند. خصوصاً مجلس شورای اسلامی با دو ابزار قدرتمند قانون‌گذاری و نظارت، مهم‌ترین رسالت را در حل مسئله عفاف و حجاب به عهده دارد.

۲. مسئله عفاف و حجاب، در شرایط کنونی کشور، زمینه بسیار آماده‌ای برای موج سواری سیاسی در انتخابات آینده و مشخص نمودن سرنوشت مجلس شورای اسلامی و دولت بعدی می‌باشد. لذا لازم است بدون فوت وقت تا فرصت باقی است، قبل از وجود هر مشکلی معضل عفاف و حجاب جامعه حل شود تا زمینه‌ای برای سپردن مسئولیت‌ها به جریان غیر انقلابی نشود. در این فقره نیز مجلس شورای اسلامی و دولت نقش اصلی را باید ایفا کنند.

توصیه:

مقام معظم رهبری می‌فرمایند: نهی از منکر همان اعتراض است و امر به معروف یعنی پیشنهاد.

حال اعتراض مومنین به وضعیت عفاف و حجاب جامعه نهی از منکر است و طرح عفاف و حجاب ستاد امر به معروف و نهی از منکر به عنوان یک پیشنهاد در جایگاه امر به معروف قرار دارد.

والسلام

۶۴. این نکات در سال ۱۴۰۰ در ویرایش هفتم قبل از اغتشاشات مهرماه ۱۴۰۱ هشدار داده شده بود و بعد از اغتشاشات و هزینه‌های زیادی که متوجه نظام و جامعه اسلامی نمود مجدداً هشدار داده می‌شود با فروکش کردن اغتشاشات نباید مجدداً اهمال و غفلت دامنگیر مسئولین شود در صورت عدم تدبیر و درمان مساله همیشه جامعه مستعد ناآرامی‌های بیشتری خواهد شد.

شاخص های عفاف و حجاب ابلاغی ستاد امر به معروف و نهی از منکر به دستگاه ها و نهاد های دولتی*

جناب آقای

وزیر و رئیس محترم شورای امر به معروف و نهی از منکر

سلام علیکم

با صلوات بر محمد و آل محمد (صلی الله علیه و آله و سلم)

دستورالعمل اجرایی شاخص های پوشش کارمندان دستگاههای اجرایی:
ستاد امر به معروف و نهی از منکر بنا به رسالت الهی و قانونی خود، با استناد به بند ۱۱ ماده ۱۶ قانون حمایت از آمرین به معروف و ناهیان از منکر و ناظر به بندهای ۵، ۸، ۱۰ و ۱۱ مصوبه جلسه ۴۲۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص شاخص های عفاف و حجاب چهار تکلیف اصلی به شرح زیر دارد:

(الف) تبیین شاخص های حجاب اسلامی و تعیین موارد مخالف با آن (بند ۵)

(ب) اجرای اصول پوشش اسلامی توسط دستگاه های ذیربط (بند ۱۰)

(ج) نظارت بر رعایت کامل عفاف و حجاب در مراکز و سازمان ها و ارگان های دولتی (بند ۱۱)

(د) اعزام آمران و ناهیان در ادارات به منظور اجرای صحیح این فریضه در خصوص عفاف و حجاب اسلامی (بند ۸)

به پیوست شاخص های عفاف و حجاب اسلامی جهت ابلاغ به اعضای شورا و دستگاه های متبوع تقدیم می شود.

شایان ذکر است به منظور تحقق تامين نظر شارع مقدس و قانون گذار از آنجا که ستاد امر به معروف و نهی از منکر در انجام تکالیف الهی و وظایف قانونی خود جدی و مصمم به پیگیری می باشد، مستدعی است به نکات زیر اهتمام ویژه مبذول فرمایید:

۱. همان گونه که مستحضرید اگر قرار است امر حسن و معروفی ایجاد و امر قبیح و منکری رفع گردد لازم است مسئولان و مدیران ابتدا اهتمام لازم نسبت به مجموعه خود داشته باشند تا مشاهده اصلاح دستگاه های حاکمیتی موجب جلب اعتماد مردم به رویکردهای نظام خصوصاً در مسأله عفاف و حجاب گردد.

۲. از آنجا که شورای امر به معروف و نهی از منکر دستگاه به ریاست بالاترین مقام مسئول، متکفل همه امور امر به معروف و نهی از منکر آن دستگاه می باشد، لذا نظارت کامل بر عفاف و حجاب تا حصول اطمینان از اجرای پوشش اسلامی و قانونی بر اساس شاخص های حجاب اسلامی بر عهده این شورا

می باشد مسوول به نتیجه رساندن و پیگیری امور دبیرشورا می باشد.

۳. مسئول عفاف و حجاب شورای امر به معروف و نهی از منکر دستگاه با اختیارات کامل در تعامل کامل با ستادهای امر به معروف و نهی از منکر متناظر شهرستان، استان و مرکز، مسئول پاسخگویی امور مربوط به حوزه عفاف و حجاب دستگاه و واحدهای تابعه باشد.

۴. شورای امر به معروف و نهی از منکر توسط دبیر و مسوول عفاف و حجاب دستگاه لازم است گزارش دقیق بر اساس شاخص ها از وضعیت فعلی عفاف و حجاب دستگاه های تابعه را در زمان مشخص تنظیم و به ستادهای متناظر در شهرستان، استان و مرکز ارسال نمایند.

۴-۱: گزارش ها بادرصد گیری به گونه ای ارسال می گردد که قابلیت ارزیابی و سنجش ارتقاء داشته باشد.

۴-۲: زمان دقیق ارسال وضعیت سنجی و خودارزیابی در توافق ستاد با دبیر و مسئول شورای عفاف و حجاب دستگاه ها مشخص می شود. (حداکثر اعلام وضعیت از ۳۰ روز بیشتر نمی باشد).

۴-۳: مسئول صحت سنجی و راستی آزمایی در دستگاه های تابعه از گزارش خود ارزیابی و وضعیت سنجی عفاف و حجاب به عهده شوراهای امر به معروف بالادستی و با نظارت و تایید ستاد های امر به معروف و نهی از منکر متناظر می باشد

۴-۴: وضعیت سنجی همه دستگاه ها روی سامانه با دسترسی های مشخص به منظور ارزیابی ، گزارش گیری و به روزرسانی و رتبه دهی، مشخص و به مقامات و نهادهای مسئول ارسال می شود.

۵. براساس وضعیت فعلی هر دستگاه در حوزه عفاف و حجاب ، شورای امر به معروف و نهی از منکر هر دستگاه، موظف است راه حل های اصلاح وضعیت عفاف و حجاب دستگاه را بر اساس شاخص های اعلامی در قالب برنامه زمان بندی شده، ارائه نماید که در آن برنامه شیوه و راهکارهای کاربردی و اجرایی اصلاح وضعیت عفاف و حجاب دستگاه به صورت واقع بینانه و عملیاتی مشخص شده باشد. مقتضی است بنا به اقتضاء هر دستگاهی در چارچوب شاخص های ارائه شده ، راهکارهای اجرایی واجد شرایط زیر باشد:

۵-۱ لزوم زمان بندی و اجرای مرحله ای راهکار جهت حصول وضعیت مطلوب:

ضروری است شورای امر به معروف و نهی از منکر دستگاه در یک بازه زمانی ۵ الی ۱۰ مرحله ای بر اساس برنامه عملیاتی زمان بندی شده (هر ماه حدود ۱۰ الی ۲۰ درصد) فاصله های کیفی و کمی وضعیت موجود را از شاخص های ابلاغی کاهش داده و وضعیت دستگاه را به شاخص های مطلوب رسانده و در هر

مرحله وضعیت پیشرفت کار توسط مسئول عفاف و حجاب دستگاه به ستاد امر به معروف و نهی از منکر گزارش داده شود..

۲-۵ لزوم تناسب راهکارها با اقتضات دستگاه:

شکل و قالب و روش‌های فرهنگی موثر و برخورد‌های اصلاحی و چگونگی استفاده از ظرفیت‌های تشویقی و تنبیهی و نقش هریک از اعضاء شورا و مراجع ذیربط توسط شورای امر به معروف و نهی از منکر دستگاه‌ها در برنامه به گونه‌ای تنظیم و اجرا شود که فراتر از گزارش‌دهی‌های متداول، منجر به اصلاح محسوس وضعیت در حوزه عفاف و حجاب تا زمان مقرر شود.

۳-۵ استفاده از موثرترین روش‌ها در اطلاع‌رسانی شاخص‌های عفاف و حجاب:

مقتضی است طراحی و اجرای برنامه‌های ترویجی و اقناعی برای گسترش فرهنگ قانون‌پذیری در زیباترین شکل و قالب، اطلاع‌رسانی^۱ سریع و مؤثر نسبت به شاخص‌های عفاف و حجاب و اجرای قانون، صورت گیرد تا فردی بی اطلاع از لزوم اجرای قانون مذکور در دستگاه‌های دولتی، مورد توبیخ قرار نگیرد. همچنین لازم است از مشوق‌های مؤثر^۲ نیز استفاده حداکثری شود.

۶. نظارت و بازرسی در وهله اول بر عهده شورای امر به معروف و نهی از منکر با کمک ظرفیت‌های نظارتی آن دستگاه می‌باشد و در وهله دوم لازم است با ایجاد ساز و کارهای مناسب و آسان از گزارش‌های مردمی استفاده اثربخش گردد و در وهله سوم با کمک تشکل‌ها و فعالین عرصه عفاف و حجاب، بازرسی محسوس و غیرمحسوس از طرف ستاد امر به معروف و نهی از منکر، با همکاری سازمان بازرسی و وزارت کشور و سایر دستگاه‌های ذیربط اعزام می‌شوند.^۳

۷. بدیهی است مدیر هر قسمت از دستگاه‌ها مستقیماً مسئول اجرای قانون عفاف و حجاب بر اساس شاخص‌ها و نظارت بر رعایت عفاف و حجاب و ارزش‌ها و شئون قانونی کشور در حوزه عملکردی^۴ تحت مدیریت خود می‌باشد و هرگونه کوتاهی و اهمال در این خصوص طبق قانون مصداق بارز ترک فعل است که نیاز به ارشاد و توجیه و یا توبیخ توسط مدیران مافوق دارد و در صورت سهل‌انگاری مدیران مافوق به دستگاه ذیربط معرفی و اطلاع‌رسانی می‌شود.

۱. راهبردهای گسترش فرهنگ عفاف و مصوب جلسه ۵۶۶ مورخ ۱۳۸۴/۵/۴ ناظر به بند ۳۴، ۱۰ و آیین‌نامه راهکارهای اجرایی گسترش عفاف و حجاب (مصوب جلسه ۴۲۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی ناظر به بند ۳ ماده ۳ و دستورالعمل برنامه‌های ده‌گانه درون سازمان ترویج فرهنگ عفاف و حجاب در دستگاه‌های اجرایی و استان‌های سراسر کشور ویژه کارکنان، مراجعین و خانواده‌ها).
۲. آیین‌نامه راهکارهای اجرایی گسترش عفاف و حجاب (مصوب جلسه ۴۲۷ مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۱۴) ناظر به بند ۷.
۳. آیین‌نامه راهکارهای اجرایی گسترش عفاف و حجاب (مصوب جلسه ۴۲۷ مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۱۴) ناظر به بند ۸.
۴. آیین‌نامه راهکارهای اجرایی گسترش عفاف و حجاب (مصوب جلسه ۴۲۷ مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۱۴) ناظر به سیاست‌ها و راهکارها بند ۳ و دستورالعمل برنامه‌های ده‌گانه درون سازمان ترویج فرهنگ عفاف و حجاب در دستگاه‌های اجرایی و استان‌های سراسر کشور ویژه کارکنان، مراجعین و خانواده‌ها

۸. تبیین و چگونگی پوشش و حجاب مراجعه‌کنندگان تا اعلام شاخص‌های مشترک برای همه دستگاه‌ها در چارچوب‌های قانونی عفاف و حجاب و به تناسب شرایط دستگاه‌ها توسط شورای امر به معروف و نهی از منکر مشخص و اجرا می‌گردد.^۵

۹. نظرات و پیشنهادات نسبت به شاخص‌های اعلامی جمع‌آوری شده و بدون توقف کار مراتب به ستاد امر به معروف و نهی از منکر منعکس تا در مرحله بعد نسبت به تکمیل شاخص‌ها اعمال شود و یا الحاقیه‌های لازم صادر گردد. ۴۰۰/۳ ق ۲۵۴.

با تشکر از بذل عنایت و اهتمام حضرت‌عالی

قائم مقام رئیس و دبیرستاد امر به معروف و نهی از منکر

سید محمد صالح هاشمی گلپایگانی

۵. دستورالعمل برنامه‌های ده‌گانه درون سازمان ترویج فرهنگ عفاف و حجاب در دستگاه‌های اجرائی و استان‌های سراسر کشور ویژه کارکنان، مراجعین و خانواده‌ها.

«تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ» (البقره/۲۲۹)

ای پیامبر! به همسران و دخترانت و زنان مؤمنان بگو: «جلابها» [پوشش های بلند] خود را بر خویش فروافکنند، این کار برای اینکه شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند بهتر است؛ (و اگر تاکنون خطا و کوتاهی از آنها سر زده توبه کنند) خداوند همواره آمرزنده رحیم است

«شاخص های پوشش کارمندان دستگاه های اجرایی»

از آنجا که مساله عفاف و حجاب، مساله ای عقلی، اخلاقی و شرعی است و در عین حال مساله عفاف فراتر از حجاب و حجاب قسمی از اقسام عفاف، می باشد، برای تبیین جامع در ارایه شاخص ها، ابتدا انواع عفاف در ابعاد زیر بیان می شود:

عفاف در نگاه: نگاه عفیفانه هم برای آقایان و هم برای خانمها مورد تاکید قرآن کریم^۶ می باشد و چشم چرانی و هرزگی در نگاه، تقبیح و منکر شمرده شده است.

وظایف دستگاه: دستگاه های دولتی می باید شرایط در چینه های محیطی، فرهنگ سازی های تنبیهی و تشویقی و... را به گونه ای تنظیم نمایند که محیط کاری حتی المقدور مصون از ناامنی و بی عفتی در نگاه باشد.

عفاف در گفتار: عفت کلام و خوب سخن گفتن از امور قرآنی^۷ است که لازمه جامعه با فرهنگ و تمدن ساز می باشد. مردمی که نتوانند خوب صحبت کنند، مردمی رشد نیافته هستند که در حداقل تعاملات اجتماعی با مشکل مواجه شده و باعث بسیاری از نزاع ها و اختلافات و بدبینی ها می شوند.

وظایف دستگاه: دستگاه های دولتی موظفند با هرگونه بی عفتی در کلام به طور جد مقابله نموده و مروج عفت کلام باشند. مدیران و کارمندان باید به بهترین شکل با همدیگر و خصوصاً ارباب رجوع برخورد نموده و مراجعین را حقیقتاً ارباب رجوع بدانند و از احترام های لازم شان انسانی دریغ نمایند. کارمندی که با لحن بد با ارباب رجوع و یا همکاران صحبت می نماید، جواب سلام ارباب رجوع را نمی دهد، با ضمیر مفرد و بی ادبانه با مخاطب صحبت می کند و به بهانه مشکلات زندگی و اقتصادی، کرامت انسانی مراجعین را رعایت نمی کند متناسب با رفتارشان باید مورد تذکر و مؤاخذه قرار گیرند.

۶. آیات ۳۰ و ۳۱ سوره نور

۷. آیه ۳۲ سوره احزاب

عفاف در حرکات و سکنات: وقار و طمانینه در حرکات به گونه‌ای که جلب توجه نکند، لازمه عفت انسان با شخصیت است. ممکن است فردی پوشش کامل داشته باشد، ولی حرکات غیر عفیفانه، زننده و جلف داشته باشد. قرآن کریم^۸ بر این نوع از عفت تاکید می نماید.

وظایف دستگاه: کارمندانی که دارای متانت در حرکات و سکنات هستند باید الگو و مورد تشویق قرار گیرند و در مقابل کارمندانی که در حرکات و سکنات از متانت و وقار لازم برخوردار نیستند و حرکاتشان باعث جلب توجه نامتعارف دیگران می‌باشد، باید مورد تذکر قرار گیرند و دستگاه‌ها این مساله را ضد ارزش جلوه داده و زمینه خودنمایی را مسدود نمایند.

عفاف در معاشرت: یکی دیگر از انواع عفاف در قرآن کریم^۹ حجب و حیا در معاشرت خصوصاً رعایت مسایل محرم و نامحرم، اجازه گرفتن در ورود به محیط‌های امن و برهم نزدن آرامش مکان‌های زندگی می‌باشد.

وظایف دستگاه: رعایت حریم محرم و نامحرم در محیط کاری، عدم استفاده از الفاظ نامناسب برای نامحرم، صدا کردن نامحرم با اسم کوچک و با ضمیر مفرد و ورود به مسایل غیرکاری از جمله مصادیق غیر عفیفانه در محیط کار می‌باشد که باید با برنامه‌ریزی‌های سلبی و فرهنگ‌سازی‌های ایجابی، این مساله را تدبیر کرد.

عفاف در پاکدامنی: عفت در ارتباطات عاطفی و جنسی از وجوه عفت است که قرآن کریم برای حفظ و صیانت خانواده‌ها هم در مورد آقایان^{۱۰} و هم در مورد خانم‌ها^{۱۱} در آیات زیادی به آن توجه داده است.

وظایف دستگاه: دستگاه‌ها باید مراقب عفاف در پاکدامنی در محیط‌های کاری، با زدودن زمینه‌های بروز و ظهور آن باشند. هیچگاه نباید ارتباطات غیرکاری در دستگاه‌ها عادی سازی شود و نباید از زمینه‌های ایجاد این گونه مسایل به سادگی عبور کرد. بی‌توجهی به این مساله، باعث وجود مشکلات عدیده در زندگی‌های خانوادگی و تولید فساد و فحشاء می‌شود.

از موارد شش‌گانه عفاف، در پنج مورد ذکر شده به تناسب شرایط دستگاه‌ها، شاخص‌های مصداقی‌تر و همچنین روش‌های تشویقی و توبیخی توسط شورای امر به معروف و نهی از منکر دستگاه تبیین می‌شود.

۸. آیه ۲۵ قصص

۹. آیات ۲۷ سوره نور و ۵۳ سوره احزاب

۱۰. آیات ۲۹ معارج، ۵ مومنون، ۳۲ اسراء و...

۱۱. آیات ۱۲ متحنه، ۲۵ احزاب، ۳۱ نور و...

عفاف در پوشش: یکی از انواع عفاف، عفت در پوشش و حجاب اسلامی برای خانم ها و آقایان است. به دلیل اهمیت مساله در اسلام و قوانین کشور^{۱۲} به پوشش افراد خصوصاً در صحنه اجتماع و محیط کار و فعالیت اهمیت داده شده و افراد از بدپوششی و بی‌عفتی در پوشش نهی شده اند.

از آنجا که قانون‌گذار به صورت مشخص تبیین شاخص‌های عفاف در پوشش و حجاب اسلامی را مدنظر قرار داده است، لذا شاخص‌های پوشش اسلامی برای کارکنان خانم و آقا به تفکیک با بسط بیشتر ارائه می‌گردد.

شاخص‌های پوشش و حجاب اسلامی:

معیارهای مشترک و اصلی پوشش خانم‌ها و آقایان در چهار حیثه ۱- بدن‌نما نبودن ۲- عدم جلب توجه ۳- پوشیدگی ۴- عدم آرایش تعریف می‌شود:

بر این اساس حدود حجاب رسمی لازم‌الاتباع در تمامی دستگاه‌های دولتی، متخذ از چارچوب‌های شرع مقدس و قوانین به شرح زیر اعلام می‌گردد:

شاخص پوشش خانم‌ها:

الف) چادر و مقنعه

- پوشاندن همه موهای سر با چادر و روسری و یا با مقنعه

تبصره ۱: فقط در صورت استفاده از چادر، از روسری‌های بلند که کارکرد مقنعه را ایفا می‌کند، می‌توان استفاده نمود. تبصره ۲: مشوق‌های لازم برای استفاده از حجاب برتر (چادر) مانند اعطای چادر به عنوان عیدی، در دستورکار قرار داده شود.

- استفاده از مقنعه پوشاننده گردن و شانه، حداقل تا روی سینه

- عدم استفاده از هر پوشش دیگری برای پوشاندن سر به جای مقنعه چادر مانند شال، کلاه و ...

- عدم استفاده از مقنعه و چادرهای نازک، توری، نگین‌دار و ...

ب) مانتو:

- استفاده از روپوش و مانتو بلند و متعارف (حداقل تا زیر زانو)

- استفاده از مانتوی وزین، ساده و اداری

۱۲. شاخص‌ها عمدتاً با توجه به قوانین موجود ادارات، سازمان‌ها و مراکز آموزشی و بهداشتی تنظیم شده است.

- عدم استفاده از مانتوی کوتاه، تنگ و آستین کوتاه
- عدم استفاده از مانتوی دارای چاک بالای زانو و مانتوی جلو باز

ج) شلوار:

- استفاده از شلوار (پوشیدگی تا مچ پا)
- عدم استفاده از شلوار کوتاه، تنگ و دارای پارگی، زاپ، چاک، براق و فاق نامناسب
- عدم استفاده از دامن، جایگزین شلوار به غیر از موارد خاص بیماری.

د) جوراب:

- استفاده از جوراب غیر نازک با پوشاندگی کامل پا
- عدم استفاده از جوراب‌های کوتاه و غیر متعارف

ه) کفش:

- کفش متعارف و مناسب محیط کار
- عدم استفاده از کفش با پاشنه بلند، صدادار و غیر متعارف
- عدم استفاده از چکمه‌های بلند روی شلوار

و) رنگ:

- استفاده از رنگ‌های متعارف و مناسب با محیط کار در پوشش (اعم از مانتو، شلوار، چادر، روسری، مقنعه، جوراب و کفش)

ز) سایر موارد:

- عدم استفاده از هرگونه آرایش در صورت و دست‌ها
- عدم استفاده از لاک و ناخن مصنوعی و ...
- عدم استفاده غیرمتعارف از زیورآلات آشکار (انواع حلقه و نگین بینی و دندان و... و بکار بردن دستبند به دست و پا).
- عدم استفاده از عطر و ادکلن با رایحه غیر متعارف

۲. شاخص پوشش آقایان:

- آراستگی موی سر و محاسن (عدم بلندی غیرمتعارف ریش، موی سر، سبیل و ...)
- عدم آرایش نمودن به سبک‌های غربی، غیر متعارف و زننده صورت، موی سر، محاسن، ابرو و ...
- عدم استفاده از کراوات، پاپیون، کمربندهای غیرمتعارف و نمادهای غربی
- عدم استفاده از لباس‌های تنگ، بدن نما، پاره و وصله‌دار
- عدم استفاده از تی شرت، پیراهن تنگ و کوتاه و یقه باز نامتعارف
- عدم استفاده از شلوار کوتاه، تنگ، نازک و دارای پارگی، وصله، زاپ و فاق نامناسب
- عدم استفاده از طلا و هرگونه زیورآلات اعم از گردن بند، زنجیر، مچ‌بند، دستبند و گوشواره

۳. شاخص‌ها و ملحقات مشترک آقایان و خانم‌ها:

- عدم استفاده از عکس‌های غیرمجاز و بدون پوشش اسلامی در فضای مجازی از جمله عکس نمایه (پروفایل^{۱۳})
- عدم خالکوبی و تصویرگری در قسمت‌های قابل رویت بدن
- عدم چاپ و وصل هرگونه علامت، تصویر و کلمات خارجی غیرمتعارف بر روی لباس و پوشش
- عدم استفاده از لباس‌های منقوش به آرم، تصاویر نامتعارف، نوشته‌های مذاهب و نمادهای فرهنگ غرب، علائم فرقه‌های ضاله و گروه‌های منحرف
- خودداری از به کارگیری بانوان در پست و محل‌های سازمانی ویژه آقایان و بالعکس^{۱۴}
- به کارگیری منشی و یا مسئول دفتر مرد برای مدیران مرد و زن برای مدیران زن.^{۱۵}
- تبصره: به کارگیری منشی زن بد حجاب، تخلف مضاعف محسوب می‌شود.

۱۳. مقررات و ضوابط شبکه‌های اطلاع‌رسانی رایانه‌ای (مصوب جلسات ۴۸۲ الی ۴۸۸ مورخ ۱۳۸۰) ناظر به بند ۶-۱۰ و ۷-۱۰
۱۴. آیین‌نامه راهبردهای گسترش فرهنگ عفاف (مصوب جلسه ۵۶۶ مورخ ۱۳۸۴/۵/۴) ناظر به بند ۳۶، دستورالعمل برنامه‌های درون سازمانی یازده گانه ترویج فرهنگ عفاف و حجاب در دستگاه‌های اجرائی (ادارات دولتی و نهاد‌های عمومی سال ۱۳۹۲) و دستورالعمل برنامه‌های ده گانه درون سازمان ترویج فرهنگ عفاف و حجاب در دستگاه‌های اجرائی و استانهای سراسر کشور ویژه کارکنان، مراجعین و خانواده‌ها
۱۵. همان

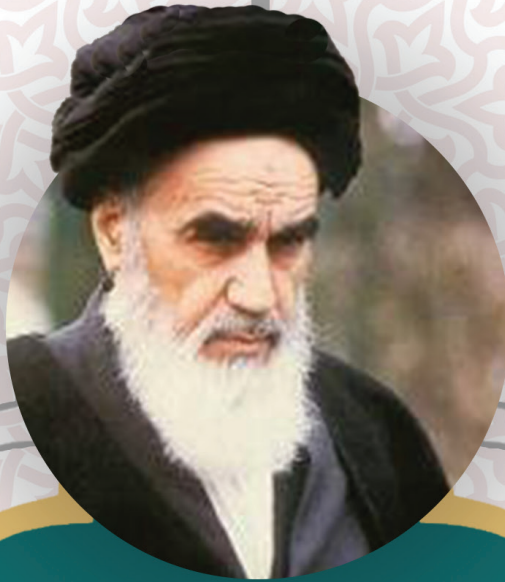
ملاحظات:

تشخیص متعارف و غیرمتعارف بودن با شورای امر به معروف و نهی از منکر هر دستگاه می‌باشد. بنا به تشخیص شورای امر به معروف و نهی از منکر، دستگاه‌ها می‌توانند لباس اداری یکسان (متحدالشکل) استفاده نمایند.

ایجاد فضای امن و سالم با اتخاذ تدابیر مناسب برای جداسازی محیط بانوان از جمله در محل کار، سرویس ایاب و ذهاب و غذاخوری.

بر اساس بند اول از اصل سوم قانون اساسی مبنی بر «مبارزه با کلیه مظاهر فساد و تباهی» هرگونه تظاهر به فساد و تباهی ملحق به شاخص‌های عفاف و حجاب می‌باشد. مانند:

- الف) استفاده از موسیقی‌های غیرمجاز در محیط‌های کاری و وابسته به دستگاه‌ها
- ب) نمایش، ترویج، تبلیغ و خرید و فروش وسایل و اجناس مغایر با حوزه عفاف و حجاب
- ج) روزه‌خواری علنی، در ماه مبارک رمضان

شورای انقلاب اسلامی به موجب این مرقوم ماموریت دارد که اداره ای به اسم «امر به معروف و نهی از منکر» در مرکز تاسیس نماید؛ و شعبه های آن در تمام کشور گسترش پیدا کند؛ و این اداره، مستقل و در کنار دولت انقلاب اسلامی است و ناظر به اعمال دولت و ادارات دولتی و تمام اقشار ملت است. و دولت انقلاب اسلامی مامور است که اوامر صادره از این اداره را اجرا نماید و این اداره مامور است که در سراسر کشور از منکرات به هر صورت که باشد جلوگیری نماید و حدود شرعیه را تحت نظر حاکم شرعی یا منصوب از قبل او، اجرا نماید و احدی از اعضای دولت و قوای انتظامی حق مزاحمت با متصدیان این اداره ندارند. و در اجرای حکم و حدود الهی احدی مستثنی نیست حتی اگر خدای نخواستہ رهبر انقلاب یا رئیس دولت مرتکب چیزی شد که موجب حد شرعی است باید در مورد او اجرا شود.